

ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริงของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
กรณีศึกษาเฟสบุ๊คแฟนเพจของ cm108.com

ปริณภา ปุกคำดี

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2558

ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริงของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
กรณีศึกษาเฟสบุ๊คแฟนเพจของ cm108.com

ปริณายา ปุ่กคำดี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2558

ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริงของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

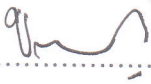
กรณีศึกษาเฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com

ปริณายา ปุ่กคำดี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

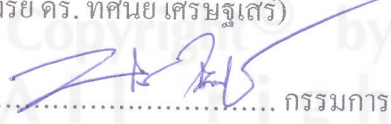
คณะกรรมการสอบ

อาจารย์ที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. จิวิญฟ้า ศรีประพันธ์)

.....
(อาจารย์ ดร. ทศนัย เสริมฐิติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทศนัย เสริมฐิติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จอห์นนพดล วสินสุนทร)

14 พฤษภาคม 2558

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากความกรุณา ของอาจารย์ ดร. ทศนัย เศรษฐเสวี อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ช่วยแนะนำความรู้ใหม่ๆ อีกทั้งยังชี้ให้เห็นประเด็นและคิดกับแง่มุมที่ผู้ศึกษายังไม่เคยทราบมาก่อน ถือเป็น การเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้ศึกษาได้มองสังคมในมิติของความจริงเสมือน ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจความแตกต่างหลากหลายที่เกิดขึ้น พร้อมแนะนำการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคระหว่างการศึกษา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์ คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์จำสิบตรี ดร. จอห์น นพดล วศินสุนทร จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เสียสละเวลามาเป็นคณะกรรมการในการสอบจบการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณทีมงานเว็บไซต์ www.cm108.com ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลเกี่ยวกับเว็บไซต์ www.cm108.com และข้อมูลเกี่ยวกับหน้าแผนเพจที่ทำให้ผู้ศึกษาทำการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี รวมไปถึงกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม หากไม่มีคนกลุ่มนี้ผลการศึกษาก็เกิดขึ้นไม่ได้ ขอขอบคุณข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี งานวิจัย ให้ผู้ศึกษาได้เรียนรู้เพิ่มเติม

ท้ายนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคนในครอบครัวที่ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และกำลังใจในการศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อและบัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยประสานงานให้ การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปริณายา ปุคคำดี
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริงของประชาชน ในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com
ผู้เขียน	นางสาวปริณดา ปุกคำดี
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ทัศนัย เศรษฐเสถียร

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เป็นการศึกษาที่เทียบเคียงได้กับงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายว่าเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com โดยกลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com จำนวน 400 คน ซึ่งได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการศึกษา

จากการศึกษาเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไรนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้นำเรื่องราวข่าวสารที่พบเห็นในชุมชนเสมือนจริงนี้มาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในโลกภายนอกได้จริง เป็นปฏิบัติการของชีวิตประจำวันที่ถูกหยิบยกมานำเสนอผ่านการเล่าเรื่องในพื้นที่ชุมชนที่มีความเสมือนจริง เช่น เรื่องอุบัติเหตุ อาชญากรรม เรื่องราวร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ ความรู้รอบตัว วัฒนธรรม ประเพณี ในช่วงเทศกาล เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ได้มองว่าเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ได้เป็นสื่อหนึ่งที่ทำให้พวกเขาได้ทราบเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการแบ่งปันเนื้อหา และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ตนเองสนใจ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้นำเรื่องราวข่าวสารที่พบเห็นในหน้าแฟนเพจมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในเรื่องการระวังภัยจากมิจฉาชีพและการหลีกเลี่ยงเส้นทาง

การจรรยาที่ติดขัดในช่วงของงานเทศกาล อุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน นอกจากนี้เนื้อหาข่าวสารในหน้าแฟนเพจยังมีความรู้รอบตัวที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

สำหรับทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com ผู้ศึกษาแยกเป็นทัศนคติเชิงสนับสนุนและทัศนคติเชิงชี้แนะ ซึ่งทัศนคติเชิงสนับสนุนหน้าแฟนเพจในฐานะสื่อออนไลน์ท้องถิ่นที่มีการนำเสนอข่าวสารของจังหวัดเชียงใหม่และมีความคาดหวังว่าหน้าแฟนเพจนี้จะมีส่วนช่วยในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะที่ทัศนคติเชิงชี้แนะของกลุ่มตัวอย่างนั้นมองว่าหน้าแฟนเพจมีข้อควรปรับปรุงในด้านการนำเสนอเนื้อหาที่ยังขาดความเป็นกลาง มีการแทรกความคิดเห็นของผู้นำเสนอลงไป ขาดความความชัดเจนของแหล่งที่มาของข่าวสารซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดการเข้าใจผิดจนนำไปสู่ความขัดแย้งในภายนอกได้ อีกทั้งเนื้อหาที่สมาชิกโพสต์ลงหน้าแฟนเพจอาจมาจากความรู้สึกที่ไม่พอใจ ที่สำคัญเมื่อมีรูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาควรมีการเซ็นเซอร์ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเพื่อคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ นั้น ด้านความเคลื่อนไหวของข่าวสารที่นำเสนอในหน้าแฟนเพจกลุ่มตัวอย่างแนะนำให้มีการเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น มีเนื้อหาหลากหลายครอบคลุมพื้นที่อำเภออื่นซึ่งในระยะหลังมานี้หน้าแฟนเพจมีความเคลื่อนไหวของข่าวสารลดลงไปมาก

จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทำให้เกิดชุมชนเสมือนจริงขึ้นมาอันเป็นปัจจัยที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการนำเสนอชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทำให้พวกเขามีเสรีภาพในการแสดงออกถึงปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และได้ใช้เสรีภาพที่มีอยู่ในชุมชนเสมือนจริงนี้ในการหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมกับการสร้างความจริงชุดใหม่ขึ้นมาเพื่อกลบเกลื่อนปัญหาเหล่านั้นจนนำไปสู่ประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดการถกเถียงและเผชิญหน้ากันต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Everyday Life in Virtual Community of Chiang Mai People:A Case Study of cm108.com Facebook Fan Page
Author	Miss Preenapa Pookkamdee
Degree	Master of Arts (Media Arts and Design)
Advisor	Dr. Thasnai Sethaseree

ABSTRACT

This independent study is comparable to qualitative research aimed to explain how cm108.com Facebook fan page affects daily life of Chiang Mai people and to comprehend the attitude of Chiang Mai people toward cm108.com Facebook fan page. The sample group was cm108.com Facebook fan page's members, totaling 400 people. The data gained was analyzed by the descriptive technique under the scope of related theories.

According to the study, how cm108.com Facebook fan page affects daily life of Chiang Mai people, it found that the sample group, having received this virtual news in the community, adapted it to the real world. It is a practice of daily life that were put forward were presented through storytelling in a virtual community, such as crime, accidents, complaints from fans page member, general knowledge, culture and traditions during the festival. Most of the sample group was people who live in Chiang Mai sees that the website cm108.com Facebook fan page is a media for them to know what is going on in Chiang Mai province. Consequently, there is a space for them to share their comments in the point of their interest to exchange the knowledge and experience between members. However, the sample group adopted the news in the fan page with their daily life as they could be aware of the cheaters and avoided the traffic during the festival. They also knew about accident and emergencies. Besides, the news in the fan page is mostly the kind of things surrounding them which can be adapted to their daily life.

In regard with attitude of Chiang Mai people toward cm108.com Facebook fan page, it found that the sample group had supportive attitude towards the fan page as a local online media which presents news and movement in Chiang Mai province. They expected that the fan page would take part in bringing about improvements in Chiang Mai province. As for the suggestive attitude of the sample group, they see that the fan page should be improved as the presented news lack of naturalization in which the presenter gave personal opinion. The news also lacks of clearness regarding the sources which might cause misunderstanding and lead to controversies. Moreover the contents posted in the fan page might be from the resentment feeling. More importantly, when a photo or video clip is posted with the contents and mentions any person in the clip or photo, such mentioned person should be censored in order to preserve the personal right. In an aspect of news movement in the fan page, the sample group suggested that more contents should be added. The contents should be more varied and cover other districts. Recently, the movement of news in the fan page was dramatically decreased.

From the study, it reflects that communication technology in type of Internet network creates virtual community that takes part in changing the way of living of Chiang Mai people. It is also served as a space from them to express about the problems they are facing, and to use their freedom in this virtual community to avoid the problems and create the new set of fact to cover up those problems to the extent that it leads to the endless controversies and confrontation.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการค้นคว้าอิสระ	5
1.4 กรอบในการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตสู่ความเป็นชุมชนเสมือนจริง	8
2.2 สื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	29
2.3 สื่อและอำนาจทางสังคม	42
2.4 การสื่อสารในชุมชนเสมือนจริง	47
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	54
3.1 ขอบเขตประชากร	54
3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
3.4 วิธีการศึกษา	56

บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.1	การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทีมงานของ cm108.com	57
4.2	การวิเคราะห์จากการสังเกต	61
4.3	ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจ ของ cm108.com	77
4.4	ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจของ cm108.com	92
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
5.1	สรุปผลการศึกษา	105
5.2	ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	116
บรรณานุกรม		117
ภาคผนวก		122
ภาคผนวก ก	สื่อศิลปะที่ผู้ศึกษาเคยทำในประเด็นเรื่อง ความเสมือนจริง	123
ภาคผนวก ข	แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ	111
ประวัติผู้เขียน		137

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 2.1 การแบ่งกลุ่มคนในสังคมด้วยทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation)	40
ตาราง 4.1 แสดงข้อมูลด้านประชากรศาสตร์หน้าเพจของ cm108.com	93
ตาราง 4.2 แสดงข้อมูลการเปิดรับหน้าเพจของ cm108.com	97

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพ 1.1	แสดงการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	2
ภาพ 1.2	ตัวอย่างโปรสเตอร์สินค้าที่มีการประชาสัมพันธ์หน้าแฟนเพจเฟสบุ๊ก	4
ภาพ 1.3	รายการก๊ิกดู สงครามเพลงเงินล้าน	5
ภาพ 4.1	เว็บไซต์ cm108.com ที่โชว์หน้าแฟนเพจเฟสบุ๊กไว้ที่หน้าเว็บไซต์	59
ภาพ 4.2	เฟสบุ๊กแฟนเพจ cm108 ที่แสดงเว็บลิง	59
ภาพ 4.3	แสดงโครงสร้างหลักในหน้าแฟนเพจของ cm108.com	61
ภาพ 4.4	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเพจของ cm108.com	62
ภาพ 4.5	แสดงส่วนประกอบของหน้าแฟนเพจ cm108.com	64
ภาพ 4.6	ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอาชญากรรมจากหน้าแฟนเพจ cm108.com	67
ภาพ 4.7	ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอุบัติเหตุจากหน้าแฟนเพจ cm108.com	69
ภาพ 4.8	ตัวอย่างเนื้อหาเรื่องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ cm108.com	70
ภาพ 4.9	ตัวอย่างเนื้อหาประชาสัมพันธ์จากหน้าแฟนเพจ cm108.com	71
ภาพ 4.10	ตัวอย่างเนื้อหาวัฒนธรรม ประเพณีจากหน้าแฟนเพจ cm108.com	72
ภาพ 4.11	ตัวอย่างเนื้อหาประเภทสาระความรู้จากหน้าแฟนเพจ cm108.com	73
ภาพ 4.12	ตัวอย่างเนื้อหาประเภทแหล่งร้านอาหารจากหน้าเพจ cm108.com	74
ภาพ 4.13	ตัวอย่างเนื้อหาประเภทพยากรณ์อากาศจากหน้าแฟนเพจ cm108.com	75
ภาพ 4.14	ตัวอย่างพิกัดสายตาด้วยภาพจากหน้าแฟนเพจ cm108.com	76
ภาพ 4.15	ข้อความเป็นคำกลอน คำคมต่างๆ	88
ภาพ 4.16	วิดีโออายุยืนอีก 20 ปี นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน	89
ภาพ 4.17	ละเลงอาหารเข้าบ่อยๆ ให้ระวังเรื่องสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน	90
ภาพ 4.18	บุหรี่ปริหรือสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพ	90
ภาพ 4.19	ความรู้ 7 สิ่งที่ไม่ควรเหยียดและดูถูก	91
ภาพ 4.20	คู่มือเอาตัวรอด AEC ตอนที่ 1 นำเสนอเป็นภาพ	91

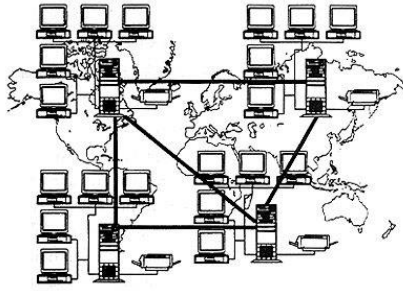
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้มนุษย์มีการคิดค้นและพัฒนาสิ่งต่างๆ ขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีจึงได้เข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น เช่น ทำให้การสร้างที่พักอาศัยมีคุณภาพมาตรฐานด้วยเครื่องมือการก่อสร้างที่ทันสมัย เทคโนโลยีภาคอุตสาหกรรมสามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากศาลโดยใช้เครื่องจักรที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีจำนวนมากขึ้น หรือการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้าของธนาคารก็นำเอาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว เป็นต้น รวมไปถึงด้านการติดต่อสื่อสารก็นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ด้วยเช่นกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับผู้รับสารในแต่ละกลุ่ม เช่น การติดต่อถึงกัน โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน (Smartphone mobile) ผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ถึงเพื่อนที่เรียนอยู่ต่างประเทศโดยใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Tablet) ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (Wireless Internet Access) และการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) สำหรับนักเรียนโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล เป็นต้น

อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นอีกหนึ่งผลผลิตจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในยุคหลังสมัยใหม่ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกันภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยงด้วยโปรโตคอลเดียวกัน เพื่อให้คอมพิวเตอร์ทุกเครื่องที่ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถสื่อสารระหว่างกันได้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพ 1.1 แสดงการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

แหล่งที่มา <http://tc.mengrai.ac.th/paisan/e-learning/internet/page21.htm> (3 มิถุนายน 2557)

ฉะนั้นมนุษย์ในยุคหลังสมัยใหม่จึงใช้อินเทอร์เน็ตเสมือนกับว่าเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การทำงานที่มีการประชุมทางไกลผ่านระบบวีดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference) ที่ผสมผสานระหว่างข้อมูล ภาพและเสียงให้เปรียบเสมือนมีการประชุมในห้องเดียวกัน การสนทนากับเพื่อนผ่านโปรแกรมแชท (Chat) การซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าออนไลน์ (E-commerce) โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปห้างสรรพสินค้า เป็นต้น จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าอินเทอร์เน็ตทำให้มนุษย์ออกห่างจากโลกความเป็นจริงมากขึ้น มนุษย์ใช้พื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตจำลองสภาพแวดล้อมข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบใหม่ขึ้นมา ที่เปิดกว้างในเรื่องของอิสรภาพในการใช้งานโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ส่งผลให้การมีปฏิสัมพันธ์แบบเห็นหน้ากันถูกลดความสำคัญลงไป กล่าวคือ อินเทอร์เน็ตได้สร้างสิ่งที่เรียกว่าชุมชนเสมือนจริง (virtual community) ที่ข้อมูลสารสนเทศถูกจัดหมวดหมู่ในรูปแบบเว็บไซต์ต่างๆ และโดยทั้งหมดได้ทำให้สังคมมีประสบการณ์ใหม่ในโลกแห่งความเสมือนจริง (Virtual Reality)

อินเทอร์เน็ตมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) หรือโลกไซเบอร์ แล้วแต่จะใช้เรียกกันในแต่ละบริบท ซึ่งนักประพันธ์นิยายแนววิทยาศาสตร์ในยุคสมัยใหม่ชาวอเมริกัน วิลเลียม กิบสัน (William Gibson) เป็นผู้ตั้งชื่อไซเบอร์สเปซไว้ในนิยายแนววิทยาศาสตร์ของตนเองเรื่องนิวโรแมนเซอร์ (Neuromancer) ในปี 1984 จากเนื้อหาในนิยายนี้ผู้ศึกษาพอสรุปตามความเข้าใจได้ว่าไซเบอร์สเปซเป็นนัยยะหนึ่งที่ไม่มรูปร่าง ถูกสร้างขึ้นโดยระบบคอมพิวเตอร์ เนื้อหาในนิยายเป็นเรื่องของโลกอนาคตที่ถูกควบคุมโดยคอมพิวเตอร์ ซึ่งพระเอกของเรื่องชื่อ “เดส” เป็นเด็กที่ถูกจ้างให้ไปเปลี่ยนแปลงระบบปฏิบัติการหรือแฮก (Hack) เครื่องคอมพิวเตอร์ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ที่ชื่อนิวโรแมนเซอร์ เรื่องนี้ยังซับซ้อนเข้าไปอีกเมื่อเคส ตัวเอกของเรื่องมารู้ความจริงว่าผู้บงการคำสั่งแฮกครั้งนี้ไม่ใช่คนแต่เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ปัญญาประดิษฐ์อีกเครื่องหนึ่งที่ทำงานร่วมกับนิวโรแมนเซอร์ชื่อว่าวินเทอร์มูต (Wintermute) ที่ฉลาดจนถึงขั้นมีความรู้สึก

เป็นของตนเองได้เกิดความอิจฉาเพื่อนของตนที่คนยกย่องให้หนังสือเรื่องนิวโรแมนเซอร์เป็นเสมือน คัมภีร์ไบเบิลของเหล่าแฮกเกอร์ (Hacker) คือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์เป็นอย่างสูงและใช้ ความรู้ในการประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยเหตุนี้คำว่าไซเบอร์สเปซจากนิยายเรื่องนี้จึงถูกนำมาใช้ ติความหมายที่หมายถึงโลกคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ มาจนถึงทุกวันนี้

พจนานุกรมระบบออนไลน์ www.dictionary.sanook.com (7 มิถุนายน 2557) ได้ให้ความหมายของไซเบอร์สเปซว่า หมายถึงพื้นที่ว่าง ในที่นี้คือที่ว่าง หรืออวกาศ ที่สร้างขึ้นด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ เพื่อสื่อสารติดต่อกัน ซึ่งสามารถติดต่อกันได้ทั่วโลกเหมือนท่องไปในอวกาศ เช่น การส่งไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ในขณะที่มุมมองเรื่องไซเบอร์สเปซของนักวิชาการทั่วไปนั้น พอจะสรุปได้ว่าเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่สามารถเข้าถึงได้แต่ไม่อาจบอกได้ชัดเจนว่าตั้งอยู่ที่แห่งหนตำบลใด ไม่มีเส้นแบ่งเขตแดนที่ชัดเจนระหว่างสิ่งต่างๆ กับสถานที่และเวลา ทั้งหมดจึงถูกหลอมรวมเข้าด้วยกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังนั้น พื้นที่ในโลกไซเบอร์สเปซบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงเป็นพื้นที่ที่ทำให้มีชุมชนเสมือนจริง (Virtual Community) เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นสภาพแวดล้อมจำลองที่อาจให้ มนุษย์ปลดปล่อยแรงปรารถนา ทำอะไรก็ได้เหมือนโลกความเป็นจริงหรือทำได้มากกว่าโลกความเป็นจริงที่เผชิญอยู่ เพราะลักษณะของโลกไซเบอร์ไม่มีอะไรมากไปกว่าการคลิกเมาส์ และกดปุ่มบน คีย์บอร์ด คอมพิวเตอร์ถูกออกแบบสร้างมาเป็นพิเศษที่มีการจำลองรูปร่างเสมือนจริงไว้นั้น ทำให้ ผู้ใช้รู้สึกว่าการกระทำที่เกิดขึ้นในโลกไซเบอร์นั้นมีความเสมือนจริง

ชุมชนเสมือนจริงหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วโลกในขณะนี้คือ เว็บไซค์เฟซบุ๊ก (www.facebook.com) ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้คนในยุคปัจจุบัน เป็นแหล่งที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และเวลา ชุมชนเสมือนจริงนี้มี ลักษณะที่เปรียบเสมือนกับชุมชนในชีวิตจริงเนื่องจากมีการเชื่อมต่อกันที่เรียกว่าโซเชียลเน็ตเวิร์ก (Social network) คือเว็บไซค์ที่มีรูปแบบของการสร้างเครือข่ายสังคมแบบออนไลน์สำหรับผู้ใช้งาน อินเทอร์เน็ต เว็บไซค์เฟซบุ๊กนี้จึงทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายๆ กิจกรรมกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ได้ในเวลาเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบ ในเรื่องที่สนใจ อัปเดตรูปภาพ, คลิปวิดีโอ, เขียนบทความ, สนทนาทางวิดีโอ, เล่นเกม หรือรายการ เสริมอื่นๆ ที่มีการพัฒนาตอบสนองผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง เว็บไซค์เฟซบุ๊ก จึงกลายเป็นอีกหนึ่งเครือข่าย หลักที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างในโลกไซเบอร์สเปซ ด้วยระยะเวลาเพียงไม่นาน

สำหรับในประเทศไทย เว็บไซค์เฟซบุ๊กได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วในช่วงหลังปี พ.ศ. 2550 และ ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายมาเป็นเว็บไซค์เครือข่ายสังคมที่ได้รับความนิยมสูงสุด มีข้อมูล จากเว็บไซค์ www.socialbakers.com (9 มิถุนายน 2557) เป็นเว็บไซค์ที่มีการกล่าวถึงข้อคิดเห็น และ

รวมไปถึงสถิติของเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ระบุว่าประเทศไทยมีผู้ใช้งานเว็บไซต์เฟสบุ๊คประมาณ 15.8 ล้านคน ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 90.21 ของจำนวนประชากรออนไลน์ หรือเป็น 9 ใน 10 ของผู้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่มีบัญชีผู้ใช้งานเว็บไซต์เฟสบุ๊คเป็นของตนเอง นอกจากนี้ไม่เพียงแต่กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้น อิทธิพลความนิยมในเว็บไซต์เฟสบุ๊คยังขยายวงกว้างไปถึงสื่อในรูปแบบอื่นๆ เช่น รายการทางสถานีโทรทัศน์ รายการทางสถานีวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา เป็นต้น ดังที่เห็นได้จากโฆษณาทางโทรทัศน์ หรือโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์บางชิ้นที่นอกจากจะประชาสัมพันธ์ข้อมูล ตัวสินค้าหรือบริการแล้วยังมีการประชาสัมพันธ์หน้าแฟนเพจของสินค้าหรือบริการในเว็บไซต์เฟสบุ๊ครวมอยู่ด้วย แม้กระทั่งสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ผู้ใช้คุ้นเคยในเว็บไซต์เฟสบุ๊คก็ถูกนำมาดัดแปลงเข้ากับสื่ออื่นๆ ด้วย เช่น รายการโทรทัศน์ “รายการก๊ี้กู่ สงครามเพลงเงินล้าน” ออกอากาศวันอังคารทางสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 ที่ให้กรรมการตัดสินกด “ไล้” (Like) หมายถึงให้ผู้แข่งขันคนใดคนหนึ่งผ่านในรอบในช่วงการแสดงความสามารถของผู้สมัครจากทางบ้าน ซึ่งกราฟิกคำว่า “ไล้” พ้องกับปุ่ม Like (ถูกใจ) ในเว็บไซต์เฟสบุ๊ค ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเว็บไซต์เฟสบุ๊คที่มีต่อสื่อในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ภาพ 1.2 ตัวอย่างโปสเตอร์สินค้าที่มีการประชาสัมพันธ์หน้าแฟนเพจเฟสบุ๊ค
แหล่งที่มา <http://www.pinterest.com/pin/545005992377119491/> (9 มิถุนายน 2557)

ภาพ 1.3 รายการก๊อปปี้ สงครามเพลงเงินล้าน ที่นำเอาสัญลักษณ์ “Like” มาปรับใช้ในรายการ

รายการก๊อปปี้ สงครามเพลงเงินล้าน ที่นำเอาสัญลักษณ์ “Like” ในเว็บไซต์เฟซบุ๊กมาปรับใช้ในรายการ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 วันที่ 3 มิถุนายน 2557 แหล่งที่มา <http://tvshow.tlcthai.com/> (9 มิถุนายน 2557)

ทั้งนี้ หากเว็บไซต์เฟซบุ๊กเป็นการจำลองสภาพแวดล้อมของชุมชนใหม่ในรูปแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ยังคงได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นอย่างดี การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้จึงต้องการศึกษาเพื่ออธิบายว่าเหตุใดเว็บไซต์เฟซบุ๊กทำให้ผู้คนเข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชนเสมือนจริงแห่งนี้ แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์เฟซบุ๊กนี้ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันของผู้ใช้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยผู้ศึกษาเลือกศึกษาเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของเว็บไซต์ www.cm108.com ที่เป็นเว็บไซต์ข่าวสาร มีเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง มีกลุ่มเป้าหมายทั่วไป โดยลงทะเบียนเป็นสมาชิกเว็บไซต์แล้วจึงสามารถตั้งกระทู้แสดงความคิดเห็นได้ในเรื่องที่น่าสนใจ เมื่อเว็บไซต์เฟซบุ๊กได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ทางทีมงานเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดจึงได้สร้างเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com ขึ้นมาเพื่อเพิ่มช่องทางให้สมาชิกและทีมงานเชียงใหม่ร้อยแปดได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ได้ง่ายขึ้นกว่าการตั้งกระทู้ในหน้าเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดเพียงอย่างเดียว

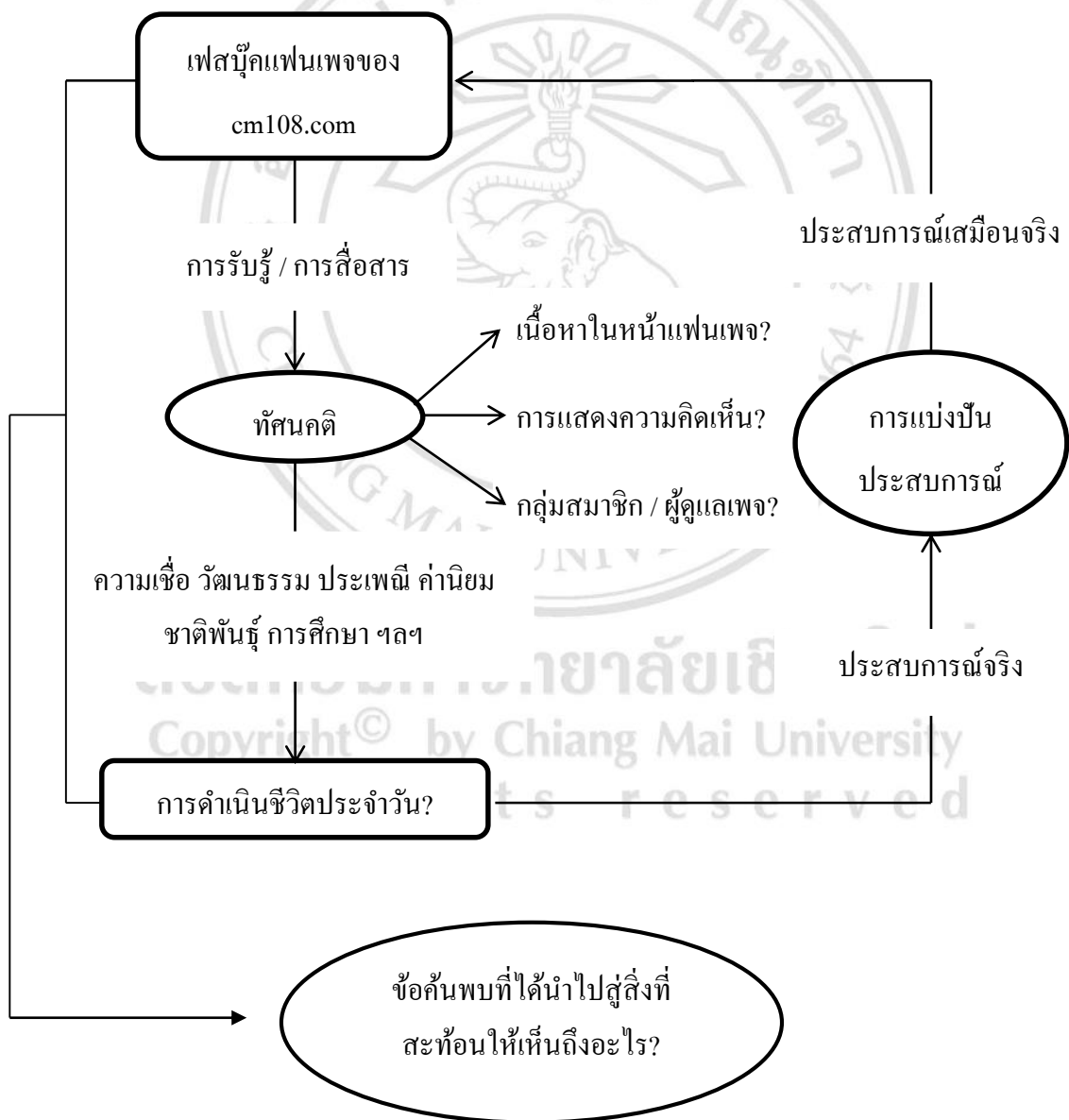
1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและอธิบายเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com
3. เพื่อนำผลจากผลการวิจัยมาสร้างสรรค์งานสื่อศิลปะ

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการค้นคว้าอิสระ

1. การค้นคว้าอิสระเป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจสังคมในรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่าชุมชนเสมือนจริงอันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้นเรื่อยๆ
2. เป็นแนวทางในการศึกษาถึงผลลัพธ์หรือผลกระทบของชุมชนเสมือนจริงอันนำไปสู่ความสัมพันธใหม่ที่จะเกิดขึ้นได้ต่อไปในชีวิตจริง

1.4 กรอบในการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์

ชุมชนเสมือนจริง (Virtual reality) หรือ ประชาคมเสมือน คือเครือข่ายสังคมประเภทหนึ่งสำหรับปัจเจกบุคคลผู้ซึ่งโต้ตอบกันผ่านสื่อเฉพาะ โดยอาจสื่อสารข้ามพรมแดนทางภูมิประเทศหรือทางการเมืองเพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จหรือสิ่งที่สนใจร่วมกัน ชุมชนเสมือนที่แพร่หลายที่สุดชนิดหนึ่งคือบริการเครือข่ายสังคมอันประกอบด้วยชุมชนออนไลน์ที่หลากหลายซึ่งเกิดมาจากการสร้างสภาพแวดล้อมแวดล้อมของข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบใหม่ เช่น เว็บไซต์พันทิป

(www.pantip.com) เป็นชุมชนเสมือนจริงที่ให้บริการเว็บบอร์ด มีห้องสนทนาที่ครอบคลุมทุกหัวข้อ เว็บไซต์เฟซบุ๊ก (www.facebook.com) เป็นอีกหนึ่งชุมชนเสมือนจริงที่ได้รับความนิยม มีจุดเด่นที่ให้บริการด้านการสื่อสารแบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงผู้ใช้งานไว้ด้วยกันทำให้เกิดเป็นสังคมขนาดใหญ่ขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ชีวิตประจำวัน (Every day life) กระบวนการสร้างความรู้ ประสบการณ์ที่หิบบอกเอาแง่มุมหนึ่งจากการดำเนินชีวิตประจำวันมาแนะนำผ่านมาเล่าเรื่องในชุมชนเสมือนจริง

ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) หรือ โลกไซเบอร์ โดยทั่วไปใช้เรียกแทนคำว่าอินเทอร์เน็ต หมายถึงห้วงแห่งจินตนาการที่กว้างขวาง ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นพื้นที่ว่างที่สร้างขึ้นด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสื่อสาร ซึ่งสามารถติดต่อกันได้ทั่วโลกเหมือนท่องไปในอวกาศ เช่น การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ประสบการณ์จริง (Real experience) หมายถึง ความชัดเจนอันเกิดจากการกระทำที่ได้พบเห็นมาผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยตรง ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น กาย

ประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual experience) การรับรู้หรือพบเห็นด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านสถานะเสมือนจริงที่จำลองโดยเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ เช่น การเลือกซื้อสินค้าหรือบริการผ่านทางเว็บไซต์ (E-commerce) แทนที่ต้องเดินทางไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ชุมชนเสมือนจริงในชีวิตประจำวัน กรณีศึกษา เว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com ได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของสิ่งที่เรียกว่าชุมชนเสมือนจริงบนพื้นที่ไซเบอร์สเปซ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในการนำไปใช้อธิบายในบทต่อไป ดังนี้

2.1 การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตสู่ความเป็นชุมชนเสมือนจริง

2.1.1 จุดเริ่มต้นแนวความคิดการสร้างอินเทอร์เน็ตจากอดีตสู่ปัจจุบัน

2.1.2 ชุมชนเสมือนจริง สังคมในชีวิตประจำวัน

2.1.3 ปฏิบัติการของชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริง

2.2 สื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.2.1 ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory)

2.2.2 ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory)

2.2.3 ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory (DOI))

2.3 สื่อและอำนาจทางสังคม

2.4 การสื่อสารในชุมชนเสมือนจริง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตสู่ความเป็นชุมชนเสมือนจริง

ชุมชนเสมือนจริงคืออะไร เกิดขึ้นมาได้อย่างไร การศึกษาครั้งนี้จะเริ่มทำความเข้าใจแนวความคิดจากจุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์ของอินเทอร์เน็ตจนนำไปสู่ที่สิ่งเรียกว่าชุมชนเสมือนจริง

2.1.1 จุดเริ่มต้นแนวความคิดการสร้างอินเทอร์เน็ตยุคปัจจุบัน

อินเทอร์เน็ต (Internet) คือ เครือข่ายขนาดใหญ่ที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายหลายๆ เครือข่ายทั่วโลก จุดเริ่มต้นของอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นผลพวงจากการเมืองโลกในยุค

สงครามเย็นระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์และค่ายเสรีประชาธิปไตย คือในปี พ.ศ. 2500 ประเทศรัสเซียด้านผู้นำกลุ่มคอมมิวนิสต์สามารถส่งดาวเทียมขึ้นสู่อวกาศได้สำเร็จ ทำให้กระทรวงกลาโหมของประเทศสหรัฐอเมริกาด้านผู้นำกลุ่มเสรีประชาธิปไตยได้ทราบว่าเทคโนโลยีขั้นสูงของประเทศตนนั้นยังล่าหลังประเทศรัสเซีย

ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดการตื่นตัวที่จะพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง ทางรัฐบาลสหรัฐอเมริกาโดยกระทรวงกลาโหมจึงได้ก่อตั้งหน่วยงานวิจัยขั้นสูงที่มีชื่อว่า Advanced Research Projects Agency ซึ่งรู้จักกันในนามของ อาร์พา (ARPA)

ARPA ได้ให้ทุนแก่มหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา เพื่อการทำวิจัยในหัวข้อเรื่อง *เครือข่ายการทำงานร่วมกันของคอมพิวเตอร์แบบแบ่งเวลา* (Cooperative network of Time-Shared Computers) หลังจากทำการศึกษา ได้ 3 ปี จึงมีโครงการวิจัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ชื่อว่า *อาร์พานีต (ARPANET)* เกิดขึ้น โดยโครงการ ARPANET ได้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา 4 แห่ง เข้าด้วยกัน ซึ่งในปี พ.ศ. 2514 เครือข่าย ARPANET ได้ขยายใหญ่ขึ้นจนสามารถเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ถึง 23 เครื่องด้วยกัน

จากการศึกษาเรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผู้พัฒนาเครือข่ายหลายคนเริ่มเห็นปัญหาของการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ที่มีหลากหลายชนิด และหลากหลายผลิตภัณฑ์ จนทำให้เกิดความยุ่งยากในการเชื่อมโยง จากปัญหาดังกล่าว ผู้พัฒนาจึงมีแนวความคิดสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เป็นระบบเปิดขึ้น คือ มีการกำหนดมาตรฐานกลางที่ผลิตภัณฑ์ทุกยี่ห้อสามารถจะเชื่อมโยงเข้าสู่มาตรฐานนี้ได้ ในเมื่อแนวคิดในการเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกันในลักษณะวงกว้างหรือเรียกว่าระบบเปิดเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2515 ผู้พัฒนาเครือข่ายจึงสร้าง *โพรโทคอล (Protocol)* ขึ้นใหม่ โพรโทคอล คือระเบียบวิธีหรือข้อตกลงในการสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ด้วยกันหลากหลายชนิด โพรโทคอลก็เปรียบเหมือนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของมนุษย์ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น และในบางกรณีถ้าคอมพิวเตอร์สื่อสารกันคนละภาษากันแต่ต้องการนำมาเชื่อมต่อกัน จะต้องมิดัวกลางในการแปลงโพรโทคอลกลับไปกลับมา ซึ่งนิยมเรียกว่า เกสท์เวย์

(Gateway) ถ้าเปรียบเทียบกับมนุษย์ก็คือ ล่ามแปลภาษา สำหรับ โพรโทคอลที่นักพัฒนาได้สร้างขึ้นมาใช้ใหม่นี้ชื่อว่า TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol) และให้ชื่อเครือข่ายที่เชื่อมโยงโดยใช้โพรโทคอลนี้ว่า “อินเทอร์เน็ต”

การพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้ดำเนินการต่อมาเรื่อยๆ แม้ว่าในช่วงหลังกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาได้ยกเลิกการสนับสนุน และหันกลับไปทำวิจัยและพัฒนาเอง เครือข่ายนี้ก็ยังคงเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการพัฒนามาตรฐานต่างๆ เข้ามาใช้ประกอบรวมกันอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดได้กลายเป็นมาตรฐานการสื่อสารที่ชื่อว่า TCP/IP และใช้ชื่อเครือข่ายว่าอินเทอร์เน็ต (Internet) ต่อมาการดำเนินงานเครือข่ายได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิการศึกษาวิทยาศาสตร์แห่งชาติสหรัฐอเมริกา หรือที่ใช้ชื่อย่อว่า NSF (National Science Foundation) มีการตั้งคณะกรรมการเข้ามาบริหารเครือข่ายกลางที่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามาเชื่อมโยง และได้ดำเนินการจนอินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ยิ่งใหญ่ของโลก

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อกันโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปี พ.ศ. 2530 ในลักษณะการให้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) โดยเริ่มที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (Prince of Songkla University) และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียหรือสถาบันเอไอที (AIT) ภายใต้โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย (โครงการ IDP) ซึ่งเป็นการติดต่อเชื่อมโยงโดยใช้สายโทรศัพท์มาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2531 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ยื่นขอที่อยู่อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเป็นแห่งแรก โดยได้รับที่อยู่อินเทอร์เน็ตนี้ว่า Srirang.psu.th โดยที่คำ “th” เป็นส่วนที่เรียกว่า โดเมน (Domain) ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงโซนของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ย่อมาจากคำว่า Thailand

ในปี พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้เริ่มจัดตั้งกลุ่มจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาและวิจัยขึ้น มีชื่อว่า "เอ็นดับเบิลยูจี" (NWG : NECTEC E-mail Working Group) โดยการดูแลของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) โดยมีการใช้ใยแก้วนำแสงเป็นสายในการสื่อสาร ซึ่งในเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2535 ทางสำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เช่าวงจรสื่อสารความเร็ว 9600 บิตต่อวินาที จาก การสื่อสารแห่งประเทศไทยเพื่อเชื่อมเข้าสู่อินเทอร์เน็ตที่ "บริษัท ยูนิเน็ตเทคโนโลยี ประเทศสหรัฐอเมริกา" ภายใต้ข้อตกลงกับ NECTEC ในการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อร่วมใช้วงจรสื่อสารเดียวกัน ทำให้มีหน่วยงาน 6 แห่งสามารถ

เชื่อมต่อแบบออนไลน์ (On-line) ได้สมบูรณ์ ได้แก่ NECTEC, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เครือข่ายที่ก่อตั้งใหม่นี้มีชื่อว่า "ไทยสาร" (Thaisarn : Thai Social/ scientific, Academic and Research Network) หรือ "ไทยสารอินเทอร์เน็ต"

ในปี พ.ศ. 2536 ทาง NECTEC ได้เช่าวงจรสื่อสารความเร็ว 64 กิโลบิตต่อวินาทีจาก การสื่อสารแห่งประเทศไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการขนส่งข้อมูลให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ ประเทศไทยมีวงจรสื่อสารระดับที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ไทยสารอินเทอร์เน็ต 2 วงจร นับตั้งแต่นั้นมาเครือข่ายไทยสารได้ขยายตัวกว้างขึ้น และมีหน่วยงานอื่นเชื่อมเข้ากับไทยสารอีกหลายแห่ง ในช่วงต่อมาทางกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญได้รวมตัวกันเพื่อแบ่งส่วนค่าใช้จ่ายวงจรสื่อสารเพิ่ม โดยเรียกชื่อกลุ่มว่า "ไทยเน็ต" (THAI-net) ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ของไทยเน็ตคือสถาบันอุดมศึกษา กับ หน่วยงานราชการบางหน่วยงาน ทางด้านหน่วยงาน NECTEC ยังได้เปิดโอกาสให้กับ บุคลากรของหน่วยงานราชการที่ยังไม่มีเครือข่ายภายในเป็นของตนเองมาขอใช้บริการได้ แต่ทั้งนี้ก็ยังมียุทธศาสตร์ที่ต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งบริษัท เอกชน และบุคคลทั่วไปซึ่งไม่สามารถใช้บริการจากไทยสารอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้เพราะไทยสาร เป็นเครือข่ายเพื่อการศึกษาและวิจัยที่ใช้เงินงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลภายใต้ข้อบังคับทางกฎหมายด้านการสื่อสารจึงทำให้ไม่สามารถให้นิติบุคคลอื่นร่วมใช้เครือข่ายได้

การพัฒนาเครือข่ายได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามกระแสการ เชื่อมโยงเข้าสู่ระบบสากล เป็นมาตรฐานการเชื่อมโยงแบบโพรโทคอล TCP/IP ในปี พ.ศ. 2538 ทางรัฐบาลไทยได้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก จึงได้เปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ขึ้น โดยความร่วมมือของรัฐวิสาหกิจ 3 แห่ง คือ การสื่อสารแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และสำนักงานส่งเสริม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยให้บริการในนามบริษัท อินเทอร์เน็ต ประเทศไทย (Internet Thailand) ซึ่งถือเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์รายแรกของ ประเทศไทย จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 บริษัทอินเทอร์เน็ต ประเทศไทยได้ พันสถานะรัฐวิสาหกิจ จึงได้กระจายหุ้นส่วนใหญ่ ให้กับประชาชนผู้สนใจในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีองค์กรอิสระ องค์กรหนึ่งมาทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการ โทรคมนาคมให้เกิดการแข่งขันเสรีและบริหาร ทรัพยากรโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรอิสระนี้คือ คณะกรรมการกิจการ

โทรคมนาคมแห่งชาติหรือ กทช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจหน้าที่ของ กทช. ที่ พรบ. ประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้บัญญัติให้ กทช. ต้องดำเนินการเปิดการแข่งขันเสรีอย่างเป็นธรรม จึงทำให้มีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยถึง 59 รายภายในเวลาสองปีตั้งแต่ กทช. ปฏิบัติหน้าที่มา เนื่องจาก กทช. ได้ดำเนินนโยบายเปิดเสรีให้ผู้ที่มีศักยภาพเข้าสู่ตลาดมากขึ้น และผู้ประกอบการเสียดำเนินธุรกิจในอัตราที่ถูกลง ทำให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายในประเทศไทยสามารถพัฒนาคุณภาพบริการของตนให้สูงที่สุดได้และมีราคาถูกลงที่สุดได้

ในปัจจุบันนี้ ปี พ.ศ.2556 การใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยเริ่มเปลี่ยนแปลงเทคนิคการส่งข้อมูลใหม่ที่เรียกว่า Digital Subscriber Line หรือ DSL เป็น เทคโนโลยีที่พัฒนาการรับส่งข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์ลวดทองแดงธรรมดาให้สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ทะลุขีดจำกัด ด้านคุณสมบัติทางไฟฟ้าของสายทองแดง DSL สามารถรับส่งข้อมูลอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ตั้งแต่ 5 Mbps จนกระทั่งถึง 100 Mbps อีกทั้งยังมีข้อได้เปรียบจากเทคโนโลยีโมเด็มแบบเดิมตรงที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา (Always on) โดยไม่จำเป็นต้องโทรเรียกเข้าศูนย์ผู้ให้บริการทุกครั้งและไม่นับชั่วโมงอีกต่อไป ทั้งยังสามารถใช้โทรศัพท์บ้านไปพร้อมกับการใช้อินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

นอกจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบ DSL แล้ว ยังมีการส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอีกแบบหนึ่งที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้งานมาก เรียกว่า เครือข่ายไร้สาย Wireless LAN หรือ WLAN ซึ่งไม่จำเป็นต้องเดินสายส่งสัญญาณ เหมาะสำหรับการติดตั้งในสถานที่ที่ไม่สะดวกในการเดินสาย ผู้ใช้สามารถใช้งานได้สะดวกสบายตามจุดต่างๆ ของสถานที่ โดยมีอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ในการส่งสัญญาณ และกระจายสัญญาณ เรียกว่า Access Point มีตัว LAN card สำหรับเชื่อมกับ access point โดยเฉพาะ การทำงานของเครือข่ายไร้สายนี้จะใช้คลื่นวิทยุในการรับส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ต

สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันนี้ไม่ได้มีแต่เพียงคอมพิวเตอร์เพียงอย่างเดียวแล้ว ผู้พัฒนาเทคโนโลยีได้พัฒนาโทรศัพท์มือถือให้มีระบบปฏิบัติการคล้ายคอมพิวเตอร์ สามารถเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ ในแบบเครือข่ายไร้สาย ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้งาน โทรศัพท์มือถือที่มีระบบปฏิบัติการคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์นี้เรียกว่า สมาร์ทโฟน (Smartphone)

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาความเร็วในการรับส่งข้อมูล และให้ความสะดวกสบายในการเข้าถึง ทำให้มีผู้เข้าใช้งานในจำนวนที่มากขึ้น ข้อมูลอ้างอิงสถิติการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระบุว่าในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี 2551-2555 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจาก 11 ล้านคน ขยับขึ้นมาเป็น 16.6 ล้านคน กลุ่มผู้ใช้ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดในปี พ.ศ. 2555 รองลงมาจะเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปี สำหรับสถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบ้าน สถานศึกษาและที่ทำงาน กิจกรรมที่ใช้อินเทอร์เน็ตนั้นส่วนใหญ่จะใช้เพื่อความบันเทิง และจะใช้โทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ในการรับส่งข้อมูลข่าวสารทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากถึงร้อยละ 59.9

ข้อมูลข่าวสารที่บรรจุในอินเทอร์เน็ตนั้นได้เปรียบเสมือนห้องสมุดที่กว้างใหญ่ ไม่มีขอบเขต ในห้องสมุดที่กว้างใหญ่นี้จะมีการจัดข้อมูลมากมายให้เป็นระบบระเบียบ เป็นหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการเข้าใช้งาน ข้อมูลที่ถูกนำมาจัดระเบียบใหม่อยู่ในแบบที่เรียกว่าเว็บไซต์

ในยุคเริ่มแรกของเว็บไซต์ เรียกว่ายุค Web 1.0 ผู้ใช้สามารถอ่านได้อย่างเดียว ไม่สามารถมีส่วนร่วมกับเว็บดังกล่าวได้ผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) จะเป็นผู้แก้ไขข้อมูลเท่านั้น เว็บไซต์ยุค web 1.0 จึงเป็นเรื่องการให้บริการนำเสนอข้อมูลให้กับบุคคลทั่วไป ในลักษณะเดียวกับหนังสือทั่วไปที่ผู้อ่านมีส่วนร่วมน้อยมากในการเติมแต่งข้อมูลยุคต่อมาเป็นยุคที่เรียกว่า ยุค web 2.0 พัฒนามาอีกขั้นด้วยกัมนำเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลมาใช้ มีการเปิดให้ผู้ใช้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ เว็บไซต์ในยุคนี้ผู้ใช้จะเป็นผู้สร้างเนื้อหาเอง โดยสามารถอ่านและเขียนเติมแต่งข้อมูลในเว็บไซต์ได้ เช่น เว็บไซต์สารานุกรมเสรีวิกิพีเดีย (www.wikipedia.org) ที่ทำให้ความรู้ถูกต่อยอดไปตลอดเวลา ข้อมูลก็สามารถเติมแต่งได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด นอกจากนี้ผู้ใช้เองยังสามารถส่งข้อมูลโต้ตอบกันในเว็บไซต์ได้ในลักษณะที่เป็นแบบส่วนตัวหรือสาธารณะก็ได้ เช่น เว็บไซต์ทวิตเตอร์ (www.twitter.com) เว็บไซต์เฟสบุ๊ก (www.facebook.com) เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันเว็บไซต์ยังอยู่ในช่วงของยุค web 2.0 ที่กำลังจะพัฒนาก้าวเข้าสู่ยุค web 3.0 ในอนาคตอันใกล้นี้สำหรับเว็บไซต์ยุค web 3.0 ผู้ใช้สามารถปรับแต่งข้อมูลหรือระบบได้เองอย่างอิสระมากขึ้น เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในประเทศไทยจะได้แก่ Artificial Intelligent (AI) เรียกว่า ปัญญาประดิษฐ์ หรือ สมอังกถ, Semantic Web and SOA (Service-oriented architecture) เป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ต่างระบบกัน, 3D หรือ Web3D Consortium เป็นเว็บรูปแบบ 3 มิติ, Composite Applications เป็นการ

ผสมบริการระหว่างกัน เช่น การดึงบริการจากเว็บรูปแบบหนึ่งมาใช้งานในเว็บไซค์รูปแบบอื่นๆ ได้ด้วยเสมือนเป็นเว็บไซค์เดียวกัน, Scalable Vector Graphic (SVG) เป็นเทคโนโลยีที่เมื่อเราจะย่อหรือขยายรูปภาพก็ไม่แตกเป็นเม็ดๆ, Semantic Wiki เป็นการค้นหาข้อมูลซ้อนข้อมูลโดยใช้คีย์เวิร์ด, Metadata (Data about Data) เป็นการอธิบายข้อมูลด้วยข้อมูลในเชิงสัมพันธ์กัน

ในยุคของ Web 2.0 นี้เว็บไซค์มีหลายประเภท ถ้าแยกประเภทตามเนื้อหาแล้วจะแบ่งได้ 8 ประเภท คือ

1. เว็บท่า (Portal site) เว็บท่านี้บางครั้งเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่าเว็บวาไรตี้ (variety web) เป็นเว็บที่ให้บริการต่างๆ ไว้มากมาย มักประกอบไปด้วยบริการเครื่องมือค้นหา ที่รวบรวมลิงค์ของเว็บไซค์ที่น่าสนใจไว้มากมายให้ได้ค้นหา รวมถึงบริการที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่มีสาระและบันเทิงหลากหลายประเภท เช่น ดูนั่ง ฟังเพลง ดูดวง ท่องเที่ยว IT เกม สุขภาพ หรืออื่นๆ นอกจากนั้นแล้วเว็บท่ายังมีลักษณะในการเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้คนในสังคมในเรื่องเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ซึ่งเรียกว่าเว็บชุมชน (community web) คือเป็นเว็บที่ให้บริการพื้นที่แก่กลุ่มคนผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้เข้ามาแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกัน
2. เว็บข่าว (News site) เว็บข่าวมักเป็นเว็บไซค์ที่สร้างขึ้น โดยองค์กรข่าวหรือสถาบันสื่อสารมวลชนต่างๆ เช่น สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือแม้กระทั่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ แต่องค์กรเหล่านี้ได้นำเว็บไซค์มาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อนำเสนอข่าวสารขององค์กรให้ประชาชนได้รับทราบ
3. เว็บข้อมูล (Information site) เว็บข้อมูลนั้นเป็นเว็บที่ให้บริการเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่ตนเองสร้างขึ้นมา เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่สนใจ ได้เข้ามาศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของตนได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดแก่ประชาชนในสังคมอีกด้วย
4. เว็บธุรกิจหรือการตลาด (Business/ Marketing site) เว็บธุรกิจหรือการตลาด เป็นเว็บไซค์ที่มักสร้างขึ้น โดยองค์กรธุรกิจต่างๆ มีจุดมุ่งหมายหลักในการประชาสัมพันธ์องค์กรและเพิ่มผลกำไรทางการค้า
5. เว็บการศึกษา (Education site) เว็บการศึกษามักเป็นเว็บที่สร้างขึ้น โดยสถาบันการศึกษาหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีนโยบายในการเผยแพร่ความรู้ และให้

โอกาสในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไป

6. เว็บบันเทิง (Entertainment site) เว็บบันเทิงนั้นมุ่งเสนอและให้บริการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความบันเทิง โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการบันเทิงทั่วไป เช่น ดนตรี ภาพยนตร์ ดารา กีฬา ความรัก บทกลอน การ์ตูน เรื่องขำขัน เว็บประเภทนี้อาจมีรูปแบบที่เป็นอินเทอร์แอคทีฟ (interactive) ที่ตื่นตาตื่นใจ หรือใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดียได้มากกว่าเว็บประเภทอื่น
7. เว็บองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (None-profit organization site) เว็บประเภทนี้มักจะเป็นเว็บที่สร้างขึ้น โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ที่มีนโยบายในการสร้างสรรค์ที่ช่วยเหลือสังคมโดยที่ไม่หวังผลกำไรหรือค่าตอบแทน โดยมีจุดประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อทำความดี สร้างสรรค์สังคม พิทักษ์สิ่งแวดล้อม ปกป้องสิทธิมนุษยชน รณรงค์ไม่ให้สูบบุหรี่ หรืออาจรวมตัวกันเพื่อดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม เป็นต้น
8. เว็บส่วนตัว (Personal site) เว็บส่วนตัวอาจเป็นเว็บของคนๆ เดียว เพื่อนฝูง หรือครอบครัวก็ได้ โดยอาจจัดทำขึ้นด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น แนะนำกลุ่มเพื่อน โชว์รูปภาพ แสดงความคิดเห็น เขียนไดอารี่ประจำวัน นำเสนอผลงาน ถ่ายทอดประสบการณ์ เกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องหาหรือสนใจ โดยทั้งหมดนี้อาจทำเป็นเว็บไซต์หรือเป็นเพียงเว็บเพจหน้าเดียวก็ได้

จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ทำให้ได้ทราบว่าอินเทอร์เน็ตที่มนุษย์ใช้งานเพื่อความสะดวกสบายทุกวันนี้เป็นปัญญาประดิษฐ์จากผลิตภัณฑ์ทางการเมืองระดับประเทศในยุคสงครามเย็น สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสารในกองทัพ สื่อถึงความเป็นมหาอำนาจ และแสนยานุภาพที่เหนือกว่าฝ่ายตรงข้าม ในขณะที่เวลานั้นก็เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศของตนเองให้เจริญก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง โดยเฉพาะในเรื่องของการสื่อสารที่เห็นว่ามีผลเป็นอย่างมากในการที่จะสร้างความเข้าใจ ความเป็นเอกภาพในการปกครองผู้คนจำนวนมาก ส่วนประเทศไทยเองได้เริ่มใช้อินเทอร์เน็ตเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยความร่วมมือจากประเทศออสเตรเลีย เป็นอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา จากนั้นก็มีการพัฒนาต่อเรื่อยๆ จนในปี พ.ศ. 253๖ คณะรัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีแห่งเทคโนโลยี เนื่องด้วยเห็นความสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่นำผลประโยชน์มาสู่มนุษยชาติมากมาย อีกทั้งยังมีการเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์อีกด้วย ส่งผลให้ประชาชนได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง จนกระทั่งทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก มีการพัฒนาความเร็วในการส่งสัญญาณแบบไร้ขีดจำกัด

การเชื่อมต่อแบบไร้สาย อุปกรณ์สำหรับเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตก็ไม่ได้มีแต่เฉพาะคอมพิวเตอร์เท่านั้น โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟนก็สามารถเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตได้เช่นกัน

ทางด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ที่ยังคงได้รับความนิยมจากผู้ใช้อย่างต่อเนื่องจะเป็นเว็บไซต์ประเภทบันเทิง ข้อมูลผลการสำรวจนี้มาจากบริษัทศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตไทย จำกัด บริษัทร่วมทุนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ผู้ให้บริการตรวจสอบและประมวลผลสถิติการเยี่ยมชมเว็บไซต์ประเทศไทย ปี 2554 ดังนั้น การศึกษาเรื่องชุมชนเสมือนจริงในชีวิตประจำวันผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาเว็บไซต์เฟสบุ๊ก (www.facebook.com) เป็นเว็บไซต์ที่จัดอยู่ในประเภทบันเทิงที่ยังคงได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราอย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น และความเป็นชุมชนเสมือนจริงนั้นคืออะไร กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอย่างไรกับสิ่งที่เรียกว่าเป็นชุมชนเสมือนจริง

2.1.2 ชุมชนเสมือนจริง สักคมใหม่ในชีวิตประจำวัน

ขณะนี้โลกของเราถือได้ว่าอยู่ในยุคของสภาพความเสมือนจริงเพราะถนนหนทางในชีวิตประจำวันตลอดจนถึงการทำกิจกรรมต่างๆ ล้วนข้องเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแทบทั้งสิ้น อินเทอร์เน็ตทำให้มีการติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นมากมายผ่านอุปกรณ์ที่เป็นระบบปฏิบัติการแบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ มีการจัดหมวดหมู่ในอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ ซึ่งการจัดหมวดหมู่ของในรูปแบบของเว็บไซต์นี้ได้ส่งผลให้ผู้ใช้มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงได้ตรงจุด เช่น การติดตามข่าวจากเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ หรือการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวล้านนาไทยก็ใช้บริการเว็บไซต์สารานุกรม เป็นต้น นอกจากนี้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันด้านอื่นๆ อีก เช่น การซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าออนไลน์ (e-commerce) โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปห้างสรรพสินค้า การซื้อตั๋วเครื่องบินด้วยตนเองผ่านบริการทางอินเทอร์เน็ต การตรวจสอบความเคลื่อนไหวของบัญชีและทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคาร โดยใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการบันทึกข้อมูล แม้แต่การประชุมก็มีการใช้อินเทอร์เน็ตในรูปแบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (video conference) ที่ส่งสัญญาณทั้งภาพและเสียงโดยที่ผู้เข้าร่วมการประชุมไม่ได้อยู่ในห้องประชุมเดียวกัน

ทั้งนี้ หากพิจารณาว่าในชีวิตประจำวันเราได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด ในแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าอินเทอร์เน็ตทำให้มนุษย์ออกห่างจากโลกความเป็นจริงมากขึ้น เนื่องจากทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้มีความสะดวกสบาย รวดเร็วกว่าการทำกิจกรรมในรูปแบบเดิม กิจกรรม

ที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ ก็เปรียบเสมือนเป้าหมายในความเป็นจริงของมนุษย์ มนุษย์ได้ใช้พื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตจำลองสภาพแวดล้อมข้อมูลสารสนเทศ ในรูปแบบใหม่ ขึ้นมา ที่เปิดกว้างในเรื่องของอิสรภาพในการใช้งาน โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องของเวลาและสถานที่ อินเทอร์เน็ตนั้นได้สร้างสิ่งที่เรียกว่า “ชุมชนเสมือนจริง” (Virtual community) ขึ้นมา ทำให้มนุษย์ได้มีประสบการณ์ใหม่ในโลกแห่งความเสมือนจริง (virtual reality)

สำหรับคำจำกัดความ ของคำว่าชุมชนเสมือนจริงนั้น ไม่ได้มีความหมายกำกับไว้โดยตรง ในพจนานุกรม แต่มีความหมายใกล้เคียงจากคำที่เรียกคล้ายๆ กัน เช่น ระบบเสมือน ความเสมือนจริง ความจริงเสมือน เป็นต้น ซึ่งพอจะพิจารณาได้ ดังนี้

ความจริงเสมือน คำนี้ถูกกำหนดขึ้นในปี ค.ศ. 1970 โดยไมรอน ครูเกอร์ (Myron Krueger) หมายถึงการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกกับฮาร์ดแวร์พิเศษที่จะทำให้ผู้ใช้รู้สึกเหมือนเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมสามมิติที่ถูกสร้างด้วยคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ใช้ได้เห็น ได้ยิน หรือรู้สึก ดังนั้น สิ่งที่ใช้รับรู้ผ่านอุปกรณ์ที่ป้อนต่อประสานสัมผัสจึงเป็น "ความจริงเสมือน (virtual reality - VR)" (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 25: ความจริงเสมือน)

มาการเรจ รูท (Margaret Rouse) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคของเว็บไซต์สารานุกรมไอที WhatIs.com (Explainer at WhatIs.com) ในนิวยอร์กได้ให้คำจำกัดความ ความจริงเสมือน ว่าเป็นสภาพแวดล้อมเทียมที่ถูกสร้างขึ้นด้วยซอฟต์แวร์ที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความเชื่อและยอมรับว่ามันเป็นสภาพแวดล้อมจริงบนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสบการณ์ส่วนใหญ่จะรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งสองคือสายตาด้านการมองเห็นและเสียงที่ได้ยิน อีกทั้งเรายังมีส่วนเกี่ยวกับความเป็นจริงนี้กับรูปแบบที่คล้ายกันของเทคโนโลยีซึ่งในสายจะเบลอระหว่างโลกจริงและคอมพิวเตอร์ในการสร้างภาพ เช่น วิดีโอ เสียงวิดีโอหรือภาพที่ถูกวางทับลงบนสภาพแวดล้อมที่โลกแห่งความจริงเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้งานในโลกของความเป็นจริงเสมือน (whatis.techtarget.com: 5 พฤษภาคม 2558)

ชุมชนเสมือน หรือ ประชาคมเสมือน คือเครือข่ายสังคมประเภทหนึ่งสำหรับปัจเจกบุคคล ผู้ซึ่งได้ตอบกันผ่านสื่อเฉพาะ โดยอาจสื่อสารข้ามพรมแดนทางภูมิประเทศหรือทางการเมืองเพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จหรือสิ่งที่สนใจร่วมกัน ชุมชนเสมือนที่แพร่หลายที่สุดชนิดหนึ่งคือบริการเครือข่ายสังคมอันประกอบด้วยชุมชนออนไลน์ที่หลากหลาย (wikipedia.org/wiki/ชุมชนเสมือน: 5 พฤษภาคม 2558)

ชุมชนเสมือนจริง เป็นชุมชนในรูปแบบใหม่ที่กลุ่มคนอาจจะได้พบกันโดยตรงหรือไม่ก็ตาม แต่มีโอกาสสื่อสารกันด้วยถ้อยคำภาษาและความคิดผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ชุมชนแบบนี้มีข้อดีที่ชุมชนแบบอื่นตรงที่ว่าไม่มีอคติเกี่ยวกับเพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ รูปร่างหน้าตา เสียงพูด อากัปกริยาของสมาชิก ชุมชนเสมือนจริงเป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงผู้ที่มีความสนใจร่วมกันเข้าด้วยกัน ในชุมชนแบบเดิมเราจะรู้จักผู้คนต่อเมื่อได้พบปะหน้าค่าตาและต้องคบหาสมาคมกับผู้คนจำนวนไม่น้อยกว่าที่จะพบผู้ที่มีความสนใจในเรื่องบางเรื่องเหมือนกับเรา แต่ในชุมชนประเภทนี้เราสามารถเข้าถึงแหล่งที่เราสนใจได้อย่างทันที นอกจากนี้ ยังช่วยคัดสรรกลั่นกรองข้อมูลที่จำเป็นและทันสมัยโดยไม่ต้องเก็บรวบรวมไว้มากมายเช่นแต่ก่อน (Rheingold: 1998)

ระบบเสมือนจริง คือ ระบบสำหรับผู้ใช้คนเดียวหรือหลายคนที่เคลื่อนย้ายหรือ โต้ตอบในสิ่งแวดล้อมที่จำลองมาโดยคอมพิวเตอร์ ระบบเสมือนจริงจะต้องมีอุปกรณ์ที่พิเศษในการมอง การได้ยิน การสัมผัสจากโลกที่จำลองขึ้น และอุปกรณ์ที่ใช้จะต้องสามารถที่จะบันทึกและส่ง พูด หรือเคลื่อนไหวได้ในโปรแกรมที่ทำให้เกิดการจำลอง (นภาพร อินทรีย์ และ พ.ท.รศ.ดร. เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ, 2551)

ในความหมายทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ความจริงเสมือน (virtual reality) จะเรียกกันย่อๆ ว่า “วีอาร์” (VR) หมายถึง กลุ่มเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบที่ผลักดันให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกอยากเข้าร่วมภายในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มีอยู่จริงที่ถูกสร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ พัฒนาการของความเป็นจริงเสมือนได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดต่างๆ แต่มีอำนาจในการที่จะเสนอสารสนเทศอย่างไรให้ดีที่สุด คือ ผู้ออกแบบสามารถให้ประสบการณ์สัมผัสของมนุษย์ค่อยเป็นค่อยไปในปฏิสัมพันธ์กับโลกทางกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตัวเราแล้วมนุษย์ก็จะสามารถรับและเข้าใจสารสนเทศได้ง่ายขึ้นถ้าสารสนเทศนั้นกระตุ้นการรับรู้สัมผัสของผู้รับ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนสามารถเลียนแบบการรับรู้การสัมผัสของโลกทางกายภาพได้โดยการสร้างการรับรู้หลายทางในสิ่งแวดล้อมใหม่ ความเป็นจริงเสมือนได้สร้างเนื้อหาสาระของสิ่งที่แสดงให้เห็นโดยการรับรู้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของระบบคอมพิวเตอร์เพื่อตอบสนองการเคลื่อนไหวทางกายภาพของผู้ใช้ที่สืบหาด้วยเครื่องมือการรับรู้ของคอมพิวเตอร์

ส่วนสภาพแวดล้อมความจริงมีคำจำกัดความว่าเล็กกว่าอะตอมหรือมากกว่าจักรวาลที่สามารถเดินย้อนเวลาได้ไปวันเกิดของดวงดาวในกาแล็กซี การสร้างโลก สร้างเมือง สุเหร่า พิระมิด หรือฟังเสียงละหมาดของชาวมุสลิม ทั้งหมดนี้เป็นไปได้ในสภาพแวดล้อม

แห่งการมองเห็น ประสบการณ์ของการเข้าสู่ในคอมพิวเตอร์ที่สร้างโลกเสมือนจริง ในการสัมผัสนั้นมีหลายสิ่งเกิดขึ้นในความจริงเสมือนผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งข้อมูลถูกเปลี่ยนรูปแบบที่ไม่เพียงแต่เห็นและได้ยิน แต่ยังสามารถสัมผัสได้ทางความรู้สึกที่เสมือนกับความจริง

ด้านแนวคิดเชิงปรัชญา ถ้าย้อนกลับไปช่วงปลายปี ค.ศ.1980 แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ได้เกิดขึ้นจากความล่มสลายของศรัทธาที่มีการบรรยายสิ่งต่างๆ ในแบบอภิปรัชญา (Metanarrative) แนวความคิดหลังสมัยใหม่ได้ปฏิเสธความเชื่ออันตายตัวที่มีต่อสิ่งต่างๆ และเชื่อว่าวิทยาศาสตร์นั้นไม่ใช่คำตอบของมนุษย์อีกต่อไป กรอบทฤษฎีที่เคยอธิบายชีวิตประจำวันสังคมโดยรวม เช่น ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism) หรือมาร์กซิสม์ (Marxism) ไม่อาจนำมาใช้ได้อีก เพราะตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่มีความจริงใดที่จริงแท้และคาดการณ์ได้อีกต่อไป เกิดการพว่เลือนทุกสิ่ง ไม่มีเส้นแบ่งเขตแดนที่แน่นอนและชัดเจนระหว่างสิ่งต่างๆ อีกต่อไป โลกเกิดการหลอมรวมเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ วัฒนธรรมต่างๆ มากมายในโลกถูกหลอมหลวมผสมผสานกันจนยากที่จะแยกออกว่าเป็นวัฒนธรรมใดบ้าง ศิลปะชั้นสูงและชั้นต่ำต่างก็ถูกนำมาผสมผสานกัน วัฒนธรรมรากหญ้าถูกเชิดชูขึ้นเป็นหนทางใหม่ที่จะแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าแก่จิตวิญญาณของมนุษย์

จิน บลูคิลลาด (Jean Baudrillard) นักปรัชญาหลังสมัยใหม่ชาวฝรั่งเศสได้มองประเด็นเรื่องของสื่อ (Media) ที่เป็นเทคโนโลยีบนข้อสันนิษฐานสำคัญที่ว่า "สื่อ" คือการลอกเลียนแบบสิ่งที่ปรากฏ (Simulation) เรียกว่า "สงครามไซเบอร์" (Cyberblitz) เป็นสิ่งที่สร้างอาณาเขตแห่งหนึ่งขึ้นมาใหม่เกี่ยวกับประสบการณ์ และก้าวอย่างใหม่ของประวัติศาสตร์และแบบฉบับของสังคมในขอบเขตที่กว้างใหญ่ แล้วสื่อก็ได้ประดิษฐ์ การไม่สื่อสารขึ้นมา (Non-communicate) หมายถึง สามารถติดต่อกันโดยไม่ต้องเห็นหน้า หรือรู้จักกันมาก่อน อันนี้คือสิ่งที่สร้างอัตลักษณ์ในตัวเอง และวัฒนธรรมเมืองหรือสังคมหลังสมัยใหม่เป็นยุคสมัยหนึ่งของการลอกเลียนแบบที่ถูกครอบงำโดยเครื่องหมาย สัญลักษณ์ รหัสต่างๆ และแบบจำลองอันหลายหลาก ดังนั้น ความเป็นสมัยใหม่จึงมีศูนย์กลางอยู่ที่การผลิตและการพัฒนาสิ่งต่างๆ นั่นคือ ความเป็นหลังสมัยใหม่ได้สร้างอัตลักษณ์ขึ้นมาเรียกว่า "ปฏิบัติการของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์" อย่างสุดขีด (Radical semiurgy) โดยมีการแพร่ขยายหรือเพิ่มทวีขึ้นของเครื่องหมายต่างๆ ความเป็นสมัยใหม่จึงถือว่าเป็นกระบวนการอันหนึ่งของกระบวนการทำให้เป็นสินค้า การทำให้เป็นกลไก เทคโนโลยี มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนนำไปสู่สิ่งที่เป็นความเสมือนจริง ซึ่งความเสมือนจริงนั้นก็เหมือนการจำลองเหตุการณ์ที่สร้างขึ้นให้ใกล้เคียงกับความจริง หรือการเลียนแบบต้นกำเนิดโดยอาศัย

อิทธิพลหลายอย่างประกอบกัน เป็นการแก้ปัญหาจุดบกพร่องของโลกความจริงที่ไม่สมบูรณ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในเวลาทำให้เป็นไปได้ขึ้นมา

องค์ประกอบที่จะทำให้มีพื้นที่ของความเสมือนจริงเกิดขึ้นได้นั้น มาแชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan) นักปรัชญาชาวแคนาดายุคสมัยใหม่เรียกพื้นที่นี้ว่าไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) หรือที่รู้จักกันว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น แมคลูฮันมองยุคนี้เป็นโลกยุคดิจิทัล เพราะเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับมนุษย์มากยิ่งขึ้น แมคลูฮันกล่าวว่ายุคดิจิทัลมีอยู่ 4 องค์ประกอบองค์ด้วยกัน องค์ประกอบแรกคือ Virtual community เป็นสังคมเสมือนจริง บุคคล กลุ่มบุคคลเฉพาะหลายๆ กลุ่ม กระทำการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเกิดเป็นสังคมในพื้นที่ไซเบอร์ขึ้นมา

องค์ประกอบที่สองคือ Virtual Reality สภาวะเสมือนจริง เป็นการสร้างตัวตน สร้างสังคมใหม่เข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ไซเบอร์ ให้เหมือนหรือทดแทนสภาวะในความเป็นจริง องค์ประกอบที่สามคือ Artificial Intelligence ปัญญาประดิษฐ์ คือการรวมมนุษย์กับเครื่องจักรไว้ด้วยกัน เปรียบจิตใจมนุษย์เหมือนกับเครื่องจักรหรือซอฟต์แวร์ ส่วนฮาร์ดแวร์นั้น ทำหน้าที่คล้ายกับสมองของมนุษย์ ซึ่งสามารถทำซ้ำ กระตุ้นในส่วนของความจำในคอมพิวเตอร์ องค์ประกอบสุดท้ายคือ Artificial Life ชีวิตประดิษฐ์ การดำเนินชีวิตที่ต้องอาศัยคอมพิวเตอร์อันเป็นผลจากปัญญาประดิษฐ์ของมนุษย์ ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสถานที่ สถานะ เวลา หรือเงื่อนไข ซึ่งทั้งหมดนี้รวมเป็นหนึ่งเดียวก็จะเกิดสิ่งที่เรียกว่าพื้นที่ไซเบอร์ ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่นี้จะมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน ทุกอย่างสามารถเกิดขึ้นได้ในที่นี้

พื้นที่ไซเบอร์นี้ทำให้มีชุมชนเสมือนเฟสบุ๊ค (www.facebook.com) เกิดขึ้นมา เป็นชุมชนที่ผู้ศึกษาเลือกใช้เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าเฟสบุ๊คเป็นชุมชนเสมือนจริงที่ทำให้ผู้คนในสังคมได้รับประสบการณ์มากมายจนนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต เช่น การใช้เฟสบุ๊คสร้างเครือข่ายผู้ที่มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อช่วยกันทำงานให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด จากเดิมที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางเพื่อนัดหมายการทำงาน การใช้เฟสบุ๊คช่วยในการติดต่อกับญาติพี่น้อง คนใกล้ชิด ทำให้มีโอกาสติดตามสารทุกข์สุกดิบได้ง่ายขึ้นเสมือนว่าได้อยู่ด้วยกัน การใช้เฟสบุ๊คในการสร้างเครือข่ายความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจแก่ผู้อื่น อย่างการกด Like สถานะที่ให้กำลังใจทหารในการปฏิบัติหน้าที่ปกป้องประเทศชาติจากสงครามทางการเมือง เป็นต้น

เว็บไซต์เฟซบุ๊กได้เปิดให้บริการมาแล้วประมาณ 10 ปี (พ.ศ. 2548-2557) แล้วแพร่เข้ามาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ซึ่งมีกระแสการตอบรับจากกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี เฟซบุ๊กเป็นสถานที่บันทึกความทรงจำ เป็นสถานที่ที่น่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมาสร้างเป็นเรื่องใหม่ให้เป็นปัจจุบัน เช่นเดียวกับการเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองให้เพื่อนฟัง แต่การเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังในเฟซบุ๊กเป็นการเล่าผ่านตัวอักษรให้ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์แทนการพูดออกเสียง และแทนที่จะได้ฟังกลับต้องใช้วิธีการอ่านเพื่อให้รับรู้ในสิ่งที่เพื่อนเล่าผ่านตัวอักษร การสื่อสารในชุมชนเสมือนจริงเฟซบุ๊กนี้จึงนำไปสู่การสื่อสารแบบที่ไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากัน

การติดต่อสื่อสารกันผ่านทางเว็บไซต์เฟซบุ๊กถูกนำมาใช้ประโยชน์หลายอย่างในชีวิตประจำวันด้วยคุณสมบัติในการสื่อสารที่รวดเร็ว ฉับไว สามารถแก้ไขอุปสรรคด้านสถานที่ และเวลาไปได้มาก ทั้งในด้านการทำงาน การเรียน หรือการช่วยเหลือสังคม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกลุ่มผู้ใช้ที่แตกต่างกัน หากสังเกตดูแล้วแทบทุกสถาบันในสังคมไทยจะมีเว็บไซต์เฟซบุ๊กเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ โดยเฉพาะภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมจะใช้เฟซบุ๊กร่วมกับสื่อกระแสหลักอย่างโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ในการสื่อสารกับมวลชน เพื่อเป็นช่องทางที่จะแสดงผลการตอบรับ (Feedback) จากกลุ่มเป้าหมายในการปรับปรุงธุรกิจต่อไป หรือเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารหลักเลยก็มี สำหรับการใส่เฟซบุ๊กในแบบที่เป็นส่วนตัว โดยทั่วไปแล้วมักใช้ในการติดต่อกับคนใกล้ชิด เพื่อนสนิทมิตรสหาย สื่อสารกันในเรื่องต่างๆ ไป และเนื่องจากเฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมที่มีขนาดใหญ่ (Social Network) ทำให้สามารถพบเจอผู้คนมากมายในโลกใบนี้ จากที่เคยรู้จักกันมาก่อนในชีวิตจริงแต่อาจกลับไม่รู้จักในชีวิตเสมือนจริง จากที่เคยรู้จักกันในชีวิตเสมือนจริงพอมานในโลกชีวิตจริงกลับไม่มีใครที่รู้จักเลย หรือบางทีได้รู้จักกันในชีวิตเสมือนแล้วสานสัมพันธ์ออกมาสู่ในโลกของชีวิตจริง ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชนเสมือนจริงเฟซบุ๊กล้วนมาจากการหลีกหนี โครงสร้างของสถาบัน สังคมในชีวิตจริงอันสลับซับซ้อน กลายมาเป็นความสัมพันธ์อันยุ่งเหยิงในสังคมเสมือนจริง ทั้งหมดนี้จึงทำให้สังคมชีวิตจริงและสังคมในเสมือนจริงไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ทั้งนี้ เฟซบุ๊กมีกระแสการตอบรับที่ดีจากกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และก็มีกระแสการต่อต้านเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน นักวิชาการสาขาต่างๆ ได้มองถึงผลกระทบที่มาจากเฟซบุ๊กอยู่หลายประการ คือ

ประการแรก เมื่อมีการขยายเครือข่ายความเป็นเพื่อนในเฟสบุ๊คมากขึ้น ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก ดีพอ อาจทำให้เกิดการลักลอบขโมยข้อมูล การประมวลผลข้อมูล หรือการแฝงตัวของ ขบวนการมิจฉาชีพสำหรับการหลอกลวงในแง่ต่างๆ

ประการที่สอง การแสดงความเห็นต่างๆ ในเฟสบุ๊คอาจเป็นข้อความที่เป็นความลับ หรือ การใส่ร้ายป้ายสี แฝงด้วยการขู่ข่มให้เกิดอารมณ์ต่างๆ ทำให้ผู้อ่านที่ไม่ทราบข้อมูลที่เป็น ความจริงเกิดการเข้าใจผิด หลงเชื่อ เกิดความเกลียดชัง ความขัดแย้งในกลุ่ม ในองค์กร และ ปัญหาต่างๆ ตามมาในระยะยาว

ประการที่สาม เฟสบุ๊คอาจเป็นช่องทางในการสร้างสังคมแห่งการซุบซิบนินทา หรือการยุ่ง เรื่องส่วนตัวของผู้อื่นทั้งที่ไม่ทราบเรื่องต้นสายปลายเหตุที่แท้จริง เพราะสื่อในสังคม ออนไลน์ไม่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง จึงต้องใช้ดุลพินิจใคร่ครวญอย่างรอบคอบ

ประการที่สี่ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในเฟสบุ๊ค เช่น การลงรูปภาพส่วนตัว ข้อมูลที่พัก อาศัย อาจนำมาสู่ปัญหาเรื่องการปลอมตัว หรือการหลอกลวงอื่นๆ ที่คาดไม่ถึงได้

ประการที่ห้า ผู้ที่หลงอยู่ในชุมชนเสมือนจริงมากเกินไป ทำให้มีปัญหารื่องการปรับตัวเข้า สังคมในโลกของความเป็นจริง มีปัญหาสภาวะทางจิตบกพร่อง กลัวการพูดคุยแบบ เเผชิญหน้า

ประการที่หก เฟสบุ๊คทำให้การพบปะผู้คนในสังคม และทำกิจกรรมร่วมกันในชีวิตความ เป็นจริงลดน้อยลง การทราบความเคลื่อนไหวของผู้ที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกันตลอดเวลาจึง ไม่ต้องทำอะไรไปมากกว่านั้น การสร้างกิจกรรมทางเฟสบุ๊คที่เบ็ดเสร็จ แสดงผลได้เร็วก็ เป็นเพียงแค่การรับรู้ข้อมูลแต่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง

ประการที่เจ็ด การเล่นเฟสบุ๊คมากเกินไปทำให้เสียการเรียน การงาน มีผลกระทบต่อสมอง และอาจมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวได้

นอกจากนี้เฟสบุ๊คยังเป็น โซเชียลเน็ตเวิร์ก (Social Network) ที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์มาก ที่สุดอีกด้วย ผลการสำรวจของ Rebtel ผู้ให้บริการ Voice over IP ประเทศสหรัฐอเมริกา จากการรายงานของสำนักข่าวต่างประเทศเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557 (ข้อมูลจาก <http://fbguide.kapook.com/view57448.html> สืบค้นวันที่ 18 มิถุนายน 2557) พบว่าโซเชียล เน็ตเวิร์กที่ส่งผลให้ชาวอเมริกันมีอารมณ์เสีย และมีอารมณ์ดีมากที่สุดก็คือเฟสบุ๊ค หากวัน ใหนที่มีการใช้งาน โซเชียลเน็ตเวิร์กมากกว่าปกติ คนส่วนใหญ่ก็จะรู้สึกเบื่อ หากใช้งานน้อย

เกินไปก็จะรู้สึกเหมือนพลาดอะไรไปบางอย่าง ทั้งนี้ ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เฟสบุ๊คตีพิมพ์ในวารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์ วันที่ 28 มิถุนายน 2557 เรื่อง News Feed มีผลให้อารมณ์ของผู้ใช้เฟสบุ๊คเปลี่ยนแปลงได้ (<http://fbguide.kapook.com/view92056.html> สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2557) พบว่า เมื่อระบบลดการแสดงผลสถานะที่เป็นเชิงบวกบน News Feed ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างจะมีการแสดงสถานะในเชิงบวกที่น้อยลง และแสดงสถานะในเชิงลบมากขึ้น แต่ในทางกลับกัน เมื่อระบบลดการแสดงผลสถานะที่เป็นเชิงลบบน News Feed กลุ่มตัวอย่างนี้จะมีการแสดงสถานะในเชิงลบที่น้อยลง และแสดงสถานะในเชิงบวกมากขึ้น ทำให้งานวิจัยนี้สรุปว่าสถานะที่แสดงบน News Feed โดยรวมสามารถส่งผลให้อารมณ์ของผู้ที่ได้อ่านเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะเหล่านั้น และทำให้ผู้คนเกิดการคล้อยตามกันได้

สิงห์ สิงห์ขจร อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แสดงความคิดเห็นเรื่องอิทธิพลของโซเชียลเน็ตเวิร์กในประเทศไทยผ่านบล็อก โอเคเนชั่นเมื่อเดือนกันยายน 2553 (<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=644105> สืบค้นวันที่ 18 มิถุนายน 2557) ว่าโซเชียลเน็ตเวิร์กอย่างเฟสบุ๊คยังมีกลุ่มผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคมมากขึ้นตามจำนวนของผู้ใช้งาน เฟสบุ๊คได้กลายเป็นที่มาของการเกลียดชัง การทะเลาะเบาะแว้งกันจนนำไปสู่การสูญเสีย เช่น ข่าวที่เกิดขึ้นในบ้านเรา ศิวินย์เสียชีวิต เพราะเฟสบุ๊คเป็นเหตุ ศิวินห์ โหดเห็นเมียนั่งแชทหน้าคอมพิวเตอร์กับชายอื่น ระวังกลัวเมียปันใจ ย่องเข้าบ้านแม่ยายขโมยปืนยิงหัวคิ้วทั้งคู่ (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันที่ 17 กรกฎาคม 2553) เป็นต้น เพราะภาพ ข้อความต่างๆ ที่อยู่ในเฟสบุ๊ค ไม่ได้มีความเป็นส่วนตัว การแสดงสถานะในเฟสบุ๊คจึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อไม่ให้เกิดการเข้าใจผิด สำหรับข่าวที่ถูกนำมาลงในเฟสบุ๊คจะแตกต่างจากสำนักข่าวต่างๆ ตรงที่สำนักข่าวจะมีกองบรรณาธิการ หรือผู้กรองข่าว (Gatekeeper) ทำหน้าที่คัดกรองเนื้อหาข่าวก่อนเผยแพร่สู่มวลชน แต่ข่าวที่อยู่บนเฟสบุ๊คไม่มีผู้กรองข่าว ผู้อ่านจึงต้องใช้วิจารณญาณอย่างมากในการเปิดรับสาร

ดังนั้น เฟสบุ๊คจึงเปรียบเหมือนกับเหรียญที่มีอยู่สองด้าน ทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี อยู่ที่การนำมาใช้ของบุคคลนั้น สิ่งที่คนในสังคมยุคปัจจุบันขาดหายไปไม่ใช่ความรู้ เงินทอง แต่สิ่งที่ขาดอย่างยิ่ง คือสติ การยับยั้งชั่งใจ ความมีเหตุผล พระมหาภูติชัย วชิรเมธี จึงแนะนำวิธีปฏิบัติเพื่อให้มีสติสำหรับประชาชนทั่วไปว่าควรยึดหลัก 3 ประการ คือ 1. เสพสื่อหลายช่องทาง เพื่อสร้างความยับยั้งชั่งใจและใช้ปัญญารอบด้านจะได้ไม่ตกเป็นทาสขยะข้อมูล ปฏิเสธข่าวสาร หรือโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ 2. เมื่อติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ แล้วต้องสังเกตตัวเองว่าตกไปสู่อารมณ์

โกรธ เกลียด อาฆาตพยาบาท ฟุ้งซ่านจนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของความรุนแรงหรือไม่ 3. เวลาแสดงออกทางสังคม ถ้าเป็นไปในทางที่สันติก็ถูกต้อง แต่หากเป็นไปในทิศทางที่เบียดเบียนคนอื่นแสดงว่าเป็นความผิดพลาดขาดสติ นำไปสู่การสร้างปัญหาให้กับสังคมไม่รู้จบสิ้น

จากประเด็นทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเสมือนจริงดังกล่าวที่ผู้ศึกษาได้นำเสนอนั้น ทำให้เข้าใจได้ว่าความเสมือนจริงเป็นการลอกเลียนแบบต้นฉบับที่ปรากฏอยู่ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา และลักษณะของชุมชนในรูปแบบใหม่ที่ผู้ศึกษาเรียกว่าชุมชนเสมือนจริงนั้น เป็นสภาพแวดล้อมชุมชนจำลองที่มีความแตกต่างจากลักษณะชุมชนในชีวิตจริงตรงที่พื้นที่และเวลา กล่าวคือ ลักษณะความเป็นชุมชนในชีวิตจริงต้องใช้เวลาเดินทางในการไปมาหาสู่กัน พบปะผู้คน โดยเห็นหน้าค่าตากัน หากจะพบคนที่มีความสนใจร่วมกันก็ต้องรู้จักผู้คนมากมาย แต่สำหรับชุมชนเสมือนจริงนั้นการเดินทางไปมาหาสู่กันทำได้เพียงแค่คลิกเมาส์เท่านั้นก็สามารถไปพบเจอผู้คนได้ทั่วโลกโดยระยะเวลาเพียงสั้นๆ ผ่านเครือข่ายออนไลน์ การพูดคุยกันเกิดขึ้นผ่านตัวอักษรบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่การกดแป้นคีย์บอร์ดทำหน้าที่เสมือนปากพูดโดยไม่มีความจำเป็นต้องเห็นหน้า เห็นอากัปกริยาซึ่งกันและกัน โดยตรง อีกทั้งชุมชนเสมือนจริงนี้ยังมีลักษณะของการเชื่อมโยงความสนใจของผู้คนไว้ร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องพบปะรู้จักผู้คนมากมายเช่นชุมชนในชีวิตจริง

2.1.3 ปฏิบัติการของชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริง

ชีวิตประจำวัน เป็นคำที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งผู้ศึกษาเชื่อว่าผู้คนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจคล้ายๆ กัน ชีวิตประจำวัน คือ วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลโดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตแต่ละแบบ เช่น พฤติกรรมในการเข้าสังคม พฤติกรรมการบริโภค การหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ การใช้เวลาว่างและการแต่งตัว เป็นต้น ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นส่วนประกอบของการดำเนินชีวิตที่ถูกดำเนินเป็นอุปนิสัย เป็นวิถีประจำที่กระทำสิ่งต่างๆ ซึ่งในสังคมยุคสมัยใหม่เส้นแบ่งระหว่างอัตลักษณ์ของบุคคลกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวันนั้นเลือนลงไปมากจากกระแสสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ชีวิตประจำวันของการเป็นนักศึกษาที่ต้องเรียนหนังสือในขณะที่เดียวกันก็เป็นนักธุรกิจขายสินค้าทางออนไลน์ (E-commerce) ด้วยเช่นกัน เป็นต้น ประเด็นที่สำคัญของรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันจึงอยู่ที่พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ให้โอกาสในการสร้างและพัฒนาความเป็นตัวเองจากการบริโภคหรือ ใช้บริการที่หลากหลาย ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการเหล่านั้นเองที่เป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันด้วย

มิเชล เดอ เซร์โต (Michel de Certeau) นักวิชาการชาวฝรั่งเศส ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Practice of Everyday Life (1984) งานเขียนชิ้นนี้ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันซึ่งมอบให้แก่ “คนธรรมดา” ในยุคสมัยของจำนวนตัวเลขที่มาพร้อมกับประชาธิปไตยเมืองใหญ่ การบริหารจัดการและระบบการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเครือข่ายทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ยึดหยุ่นและมีความสำคัญถึงกันอย่างแนบแน่นจนคนธรรมดาถูกกล่าวถึงอย่างเหมารวมในการวิเคราะห์สังคม ระบบเศรษฐกิจการผลิตที่ให้ความสำคัญกับกลไกการผลิต แต่สิ่งที่ เดอ เซร์โต สนใจคือกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นในขั้นตอนที่คนธรรมดาในฐานะผู้บริโภคใช้สิ่งของหรือระบบสัณฐานต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมา นอกเหนือจากการควบคุมของตัวเอง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจกับชีวิตประจำวันเป็นพิเศษ เนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการแย่งชิงและต่อรองความสัมพันธ์ของอำนาจ (Power relation) ระหว่าง “ผู้กำหนด” กับ “ผู้ใช้” (Users) ซึ่งไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางเดียวแต่เป็นวงจรของอำนาจที่หมุนเวียนอย่างไม่สิ้นสุดในชีวิตประจำวัน เดอ เซร์โต เห็นว่าชีวิตประจำวันมีมิติทางการเมืองที่ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงใน 2 ประเด็น คือ

ชีวิตประจำวันกับเครื่องมือวิเคราะห์กลไกของอำนาจ เมื่อ เดอ เซร์โต ให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจการผลิตโดยพิจารณาที่กระบวนการผลิตไม่ใช่ที่กลไกการผลิตอย่างที่ผ่านมา เขาเห็นว่าการบริโภคเป็นเรื่องความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับเรื่องราวของชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในการศึกษาวัฒนธรรมประชานิยม (Popular culture) หากพิจารณาความสำคัญของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่าน การพูด การเดิน ที่อยู่อาศัย การทำกับข้าว ฯลฯ จะเห็นความสำคัญของการบริโภคที่ผู้บริโภคไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ (Object) แต่มีวิธีการที่มีความสัมพันธ์กับอำนาจ เดอ เซร์โต ตั้งคำถามการศึกษาว่าชีวิตประจำวันเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายทางการเมืองอย่างไรอย่างหนึ่งที่มีข้อสรุปล่วงหน้า จากมุมมองดังกล่าวทำให้แนวคิดเรื่องชีวิตประจำวันของ เดอ เซร์โต ได้รับการตอบรับในแวดวงวัฒนธรรมศึกษาแนวหลังโครงสร้างนิยม กลไกของอำนาจในภาวะสมัยใหม่ ชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการแย่งชิงและต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รวมถึงความพยายามของนักวิชาการที่นำชีวิตประจำวันไปใส่กรอบทางทฤษฎี งานเขียนและโครงการวิจัยของ เดอ เซร์โต ต้องการนำเสนอความเป็นไปในชีวิตประจำวันที่ “ชีวิตประจำวัน” ไม่ใช่เป็นเพียงวาทกรรม

สิ่งที่ เดอ เซร์โต เสนอนั้น เปรียบเสมือนอีกด้านหนึ่งของงานของ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) ที่อธิบายถึง “อำนาจ” ว่ามีกลไกอย่างไรในการแทรกซึมเข้าไปครอบงำ

ชีวิตประจำวัน โดยไม่รู้ตัว และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีคิด จิตใจ ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการควบคุมไม่ให้เกิดการต่อต้านชัดเจน แต่ เดอ แซร์โต มีจุดมุ่งหมายที่จะชี้ให้เห็นว่าอำนาจไม่อาจครอบครองชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์อย่างที่ฟูโกต์อธิบาย เดอ แซร์โตสนใจวิธีการของฝ่ายที่อ่อนแอหรือถูกรอบงำให้จังหวะเวลาและโอกาสที่มีอยู่ช่วยประโยชน์จากฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า เขาเห็นว่าการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องของการแย่งชิงและต่อรองความสัมพันธ์ของอำนาจระหว่าง “ผู้กำหนด” กับ “ผู้ใช้” ไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางเดียวแต่เป็นวงจรของอำนาจที่หมุนเวียนอย่างไม่สิ้นสุดในชีวิตประจำวัน

ชีวิตประจำวันกับปฏิบัติการของเรื่องเล่า จุดมุ่งหมายของ เดอ แซร์โต ในการนำเสนอเรื่องชีวิตประจำวันคือ การหาวิธีที่จะนำเสนอชีวิตประจำวันอย่างที่มีนัยเป็นหรือใกล้เคียงกับที่มีนัยเป็น เขาตั้งคำถามย้อนกลับมาที่นักวิชาการรวมถึงตัวเองว่าการศึกษา การวิเคราะห์ และทฤษฎีถือว่าเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของอำนาจที่จัดวางคำอธิบายในสังคม ในสังคมวิชาการที่ผ่านมากการให้ความสำคัญกับชีวิตประจำวันจึงไม่อาจหลุดพ้นจากปัญหาเป็นเพียง “วาทกรรม” (Discourse) หรือ “ภาพตัวแทน” (Representation) ที่ตายตัวจากมุมมองในป้อมปรากรของนักวิชาการ ยกตัวอย่างเช่น งานของฟูโกต์เรื่อง Discipline and Punish: the Birth of Prison (1975) โดยวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันในคุกจากการสันนิษฐานโดยแบ่งแผนกตามความเชื่อหรือการขึ้นนำของบุคคลเพื่อศึกษากลไกของอำนาจ (Effects of power) โดยเฉพาะตรรกะการเชื่อฟังตามโครงสร้างหน้าที่ด้วยกรอบของประวัติศาสตร์นิพนธ์

เดอ แซร์โต อธิบายว่าทฤษฎีส่วนใหญ่เป็นการผลิตวาทกรรมขึ้นมาซ้อนทับวาทกรรมที่มีอยู่แล้ว เมื่อใดก็ตามที่ทฤษฎีก้าวข้ามอาณาบริเวณที่ไม่อยู่ภายใต้วาทกรรม เมื่อนั้นทฤษฎีจะพบปัญหาที่ทำทลาย เพราะการที่เข้าไปอยู่ในอาณาบริเวณที่ปราศจากภาษาที่คุ้นเคยเปรียบได้กับการขับรถไปสุดทางที่หน้าผา แล้วค้างเติ่งอยู่ระหว่างแผ่นดินที่รองรับวาทกรรมกับความเร้นลับของท้องทะเลเบื้องล่าง อาจกล่าวได้ว่าทฤษฎีพยายามที่จะเปิดพรมแดนความรู้ไปจนสุดทางโดยพยายามสร้างวาทกรรมที่จะอธิบายอาณาบริเวณที่อยู่นอกเหนือการทำงานของตรรกะ ซึ่ง เดอ แซร์โต เห็นว่านักวิชาการจำนวนมากไม่มีใครพยายามฟังเสียงที่ยังไม่ได้พูดออกมาหรือเปิดโอกาสให้ชีวิตประจำวันสื่อสารด้วยวิธีของมันเอง ชีวิตประจำวันเป็นความรู้ที่ไม่ตระหนักในตัวเอง กล่าวคือ เป็นผู้กระทำและเป็นความรู้เพื่อการอ้างอิง เป็นเพียงเงื่อน ไขหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้

สิ่งที่ เดอ แซร์โต พยายามค้นหา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตความเป็นไปในชีวิตประจำวันทีลึกลงกว่ากรอบที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบเดิม วิธีการที่ละเอียดอ่อนเพียงพอที่จะสะท้อนความหลากหลายที่ไม่ปะติดปะต่อกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบเดียวอาจจะมาจากการผสมผสานวิธีการหลายอย่างก็ได้ ด้วยเหตุนี้ เดอ แซร์โต จึงให้ความสำคัญกับการเล่าเรื่องเพื่อนำเสนอ “ปฏิบัติการของชีวิตประจำวัน” โดยเห็นว่าการเล่าเรื่องแตกต่างจากการอธิบายโดยเฉพาะวรรณกรรมซึ่งเป็นตัวบทที่นำเสนอในรูปแบบของเรื่องเล่า นิทาน และตำนาน การเล่าเรื่องไม่ได้มีเป้าหมายที่จะให้รายละเอียดเพื่อให้เห็นความจริง แต่ต้องการที่จะสร้างพื้นที่สมมติที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของวาทกรรมเกี่ยวกับความจริงเพื่อโน้มนำให้เกิดกระบวนการที่จะเข้าใจความจริงเฉพาะช่วงเวลาเฉพาะบริบท ซึ่งถือว่าการเล่าเรื่องเป็นอุบายอย่างหนึ่งในการนำเสนอชีวิตประจำวัน ที่ผู้เล่าไม่ได้ผูกขาดการเล่าเรื่องหรือแยกตัวเองออกมาจากสิ่งที่พรรณนาถึง ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้เสียงอื่นๆ เล่าเรื่องด้วย การพยายามเล่าเรื่องของชีวิตประจำวันเป็นการเทียบเคียงหรือการคาดเดา สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่เนื้อเรื่องแต่อยู่ที่วิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งไม่ใช่กระบวนการที่ต้องการข้อสรุปตายตัวว่าชีวิตประจำวันคืออะไร แต่ต้องการตั้งคำถามกับกระบวนการผลิตความรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน จึงอาจกล่าวได้ว่า เดอ แซร์โต ใช้แนวคิดว่าด้วยชีวิตประจำวันเพื่อเป็นเครื่องมือในการถกเถียงเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประชานิยม เป็นการวิเคราะห์ความเป็นไปในสังคมร่วมสมัยที่เขามองว่าวิธีการวิเคราะห์ทางสังคมภายใต้ขนบแบบเดิมยังคับแคบภายใต้ข้อจำกัดทางทฤษฎี ไม่เปิดกว้างพอที่จะรองรับความหลากหลายของชีวิตประจำวันได้

การวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของ เดอ แซร์โต จึงเป็นการกระตุ้นให้ตั้งคำถามถึงวิธีการสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตประจำวันที่ไม่ใช่การหาข้อสรุปว่าชีวิตประจำวันคืออะไร แต่พยายามเปิดโอกาสให้ชีวิตประจำวันสื่อสารด้วยวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสร้างเงื่อนไขให้เกิดกระบวนการผลิตความรู้ต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งความรู้เป็นเรื่องเฉพาะสถานการณ์ เป็นผลผลิตของวงจรหรือเครือข่ายความสัมพันธ์เฉพาะหน้า เฉพาะสถานการณ์ การวิเคราะห์จึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่ผู้กระทำและหลักเล็งการมองความสัมพันธ์ของอำนาจแบบคู่ตรงข้าม แต่ในการอธิบายความสัมพันธ์ของอำนาจในพื้นที่เมืองสมัยใหม่ เดอ แซร์โต พுகถึงการผลิต (Production) กับการบริโภค (Consumption) ความสัมพันธ์ของอำนาจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy) กับอุบาย (Tactic) การใช้ความแตกต่างระหว่างพื้นที่ (Space) กับสถานที่ (Place) ในประเด็นนี้ทำให้ เดอ แซร์โต ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่านำเสนอสิ่งที่ขัดแย้งกันเองและไม่อาจก้าวข้ามการแบ่งแยกคู่ตรงข้ามที่

ตายตัวระหว่างอำนาจกับการต่อต้านได้ ซึ่งข้อวิจารณ์นี้หมายรวมไปถึงงานด้านวัฒนธรรมศึกษาที่นำแนวคิดเรื่องชีวิตประจำวันของ เดอ แซร์โต ไปใช้วิเคราะห์ความเป็นอื่นด้วย

อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ชีวิตประจำวันตามแนวคิดของ เดอ แซร์โต พยายามที่จะเชื่อมโยงความหมายของชีวิตประจำวันเข้ากับสถานการณ์เฉพาะช่วงเวลา เฉพาะบริบท เพื่อให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของอำนาจได้หลากหลายขึ้น ซึ่งเป็นวงจรความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เชื่อมโยงและมีส่วนกำหนดความหมายซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตกับการบริโภค พื้นที่กับสถานที่ และคำอื่นๆ ในความหมายของ เดอ แซร์โต อำนาจและการต่อต้านไม่ได้แยกออกจากกัน อีกทั้งยังปฏิเสธความคิดเรื่องความแปลกแยกและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวทางของ มาร์กซ์ แต่เขาเชื่อว่าชีวิตประจำวันจะคงความเป็นอื่นที่อยู่เหนือกลไกการควบคุมของ เหตุผลหรือนิยามของวาทกรรม “ความเป็นอื่น” ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัว สิ่งที่สำคัญคือการทำให้ความเป็นอื่นนี้มีเสียงหรือมีที่ทางในการศึกษาวัฒนธรรม เมื่อนั้นการต่อรองความสัมพันธ์ทางอำนาจจึงจะเกิดขึ้นได้ มิติทางการเมืองที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในมุมมองของ เดอ แซร์โต คือการเปิดโอกาสให้ชีวิตประจำวันได้แสดงศักยภาพที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยตัวเอง

ตามความคิดของ เดอ แซร์โต ชีวิตประจำวันยังเป็นเครื่องมือเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้ในการศึกษาวัฒนธรรมประชานิยมที่สื่อสารด้วยวิธีการเล่าเรื่อง เป็นวิธีการสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตประจำวันเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปในสังคมร่วมสมัย และสร้างกระบวนการผลิตความรู้ที่ต่อเนื่องต่อไป

ดังนั้น หากผู้ศึกษาเอกลักษณ์ของความเป็นชุมชนเสมือนจริงมาเปรียบเทียบกับกรวิเคราะห์ตามแนวคิดเรื่องชีวิตประจำวันของ เดอ แซร์โต แล้วจะเห็นว่าชุมชนเสมือนจริงเป็นการนำเสนอชีวิตประจำวันผ่านการเล่าเรื่อง เพราะการแชร์ประสบการณ์ของสมาชิกในหน้าแฟนเพจหรือการโพสต์เรื่องราวจากแอคมินเป็นการสร้างพื้นที่สมมุติอยู่เหนือการควบคุมของวาทกรรมเกี่ยวกับความจริงบนเครือข่ายออนไลน์ อีกทั้งในชุมชนเสมือนจริงยังเปิด โอกาสให้คนอื่นๆ ได้เล่าเรื่องด้วย จะเป็นเรื่องที่น่ามาเล่าใหม่หรือเป็นเรื่องที่น่าไปเล่าต่อก็สามารถทำได้ เนื่องจากเนื้อหานั้นไม่ได้ผูกขาดที่เจ้าของประสบการณ์อีกต่อไปหากได้ปรากฏในชุมชนเสมือนจริงนี้ เป็นการสร้างเงื่อนไขให้เกิดกระบวนการผลิตความรู้ต่อไปเรื่อยๆ ลักษณะของความเป็นชุมชนเสมือนจริงที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างประเด็นใหม่หรือแสดงความคิดเห็นต่อประสบการณ์ที่พบเจอเพื่อเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งจนนำไปสู่การเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นต่อในภายนอกนั้น จุดนี้คือการต่อรอง

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ เคอ แซร์โต กล่าว ผู้อ่อนแอจะฉวยโอกาสที่มีในชุมชนเสมือนจริงหาทางออกหรือผลประโยชน์จากฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า การเล่าเรื่องจึงกลายเป็นอุบายอย่างหนึ่งของการนำเสนอชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริง โดยทั้งหมดเป็นวงจรของอำนาจที่หมุนเวียนอย่างไม่สิ้นสุด อำนาจจึงไม่ได้ครอบครองชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

2.2 สื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นผลลัพธ์ที่มาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การเปลี่ยนพฤติกรรมของคนชนบทให้เป็นเหมือนคนในเมืองผ่านช่องทางการสื่อสาร อย่างเช่น การเปลี่ยนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่ใช้งานแบบธรรมดาเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟนที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารได้หลากหลายวิธี เป็นต้น ซึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์การส่งสาร หรือเนื้อหาที่ถูกส่งไปเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการรับรู้ของผู้รับสารด้วย

2.2.1 ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory)

การรับรู้ไม่ใช่เรื่องของ การเกิดปัญหาหรือเรื่องของ การวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคม การรับรู้จะเกี่ยวกับเรื่องของความคิด การเรียกขาน เป็นเรื่องของมโนภาพ และการจัดการให้เป็นส่วนๆ ในการเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน ความหมายของการรับรู้จึงไม่ได้หมายถึงเรื่องทางระบบประสาทหรือเรื่องของพฤติกรรมทางจิตวิทยาแต่เป็นเรื่องประสบการณ์ของมนุษย์ที่ถูกเชื่อมเข้ากับโลกผ่านการรับรู้ การรับรู้จึงเป็นเหมือนสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงมนุษย์ซึ่งเป็นผู้รับสาร รูปแบบการส่งสาร และเนื้อหาของสารที่จะได้รับ ระบบเหล่านี้เกิดขึ้นในหลายๆ จุด ทำให้โลกหมุนไปข้างหน้าเสมอ กระบวนการส่งสารจะรวมคนให้มาอยู่ในฐานะผู้รับสาร ซึ่งผลลัพธ์ต่อผู้รับสารจะเกิดขึ้นกับคนในโลกทั้งโลก การรับรู้จึงเป็นการสะท้อนผลที่ทุกคนได้รับจากผู้ส่งสาร กระบวนการส่งสาร และเนื้อหาของสาร

การรับรู้เนื้อหาสารของมนุษย์จะรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น การสัมผัส และการลิ้มรส การรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 นี้ จะเป็นการตอกย้ำว่าสื่อมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้สึกของมนุษย์อย่างไร ดังนั้น อาจถือได้ว่าการรับรู้เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งจะมีอยู่ทุกพื้นที่ในเนื้อหาของความคิด การรับรู้จะถูกจำกัดโดยกลไก 3 ตัว คือ 1. การสื่อสารที่ทำได้ง่ายขึ้นด้วยกระบวนการส่งสาร 2. สายใยของความรู้สึก เช่น รูป กลิ่น เสียง สัมผัส ที่มีอยู่ในร่างกาย

ของผู้รับสาร 3. จินตนาการที่เกิดเนื้อหาสู่การรับรู้ ทั้งสามสิ่งนี้มีความสัมพันธ์กันทำให้องค์ความรู้เฉพาะด้านมีความเป็นไปได้มากขึ้น นอกจากนี้แล้ววิวัฒนาการในการสื่อสารยังทำให้การรับรู้ได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเรื่อยๆ นับตั้งแต่ยุคแห่งวัฒนธรรมการพูด (Oral Culture) เห็นเด่นชัดได้ในยุคกรีกที่ใช้วิธีการพูดในที่สาธารณะเป็นเครื่องมือในการแพร่กระจายอำนาจไปสู่มวลชน และเมื่อโรมันเริ่มเข้ายึดครองกรีกก็ได้นำเอาวัฒนธรรมการเขียน (Written Culture) มาด้วยทำให้สามารถเผยแพร่แนวความคิด อุดมการณ์ ให้กระจายออกไป จากการเขียนใส่กระดาษส่งสาร โดยอาศัยการเคลื่อนย้ายข้อมูลด้วยม้าเร็ว

ในวัฒนธรรมการพูดเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 30,000 ปีก่อน ไม่มีภาษาเขียนจึงไม่มีการบันทึก ไม่มีตำรา การพูดจึงมีหน้าที่หลายๆ อย่างในตัวเอง วัฒนธรรมการพูดจึงเป็นแค่การสื่อสารไม่สามารถเก็บเป็นองค์ความรู้ได้เหมือนวัฒนธรรมการเขียนหรือการพิมพ์ ซึ่งความรู้จะถูกเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้ตั้งใจหากเก็บไว้โดยการพูด ไม่เพียงเท่านั้นในวัฒนธรรมการพูดยังมีศิลปะการจดจำที่อยู่ในรูปแบบของสูตรการจำ เช่น ศิลปะด้านดนตรี นาฏศิลป์ เป็นต้น การรับรู้ในวัฒนธรรมการพูดจึงสัมผัสได้จากการได้ยินในสิ่งผู้พูดได้สัมผัส ได้มองเห็นมาแล้วแปลความหมายจากจิตใต้สำนึก จิตวิญญาณ หรือจินตนาการ

จากวัฒนธรรมการพูดก็เริ่มมีการเรียนรู้ที่จะสื่อสารด้วยภาพ อีกกระนั้นช่วงศตวรรษที่ 14 เป็นรูปแบบของการสร้างต้นฉบับด้วยลายมือในวัฒนธรรมการเขียน เริ่มเมื่อ 6,000 ปีก่อน ซึ่งการเขียนใช้เวลานานในการแยกความรู้จากการพูดและการจำ การเขียนจะเก็บความรู้หลังจากการพูดและขยายขีดความสามารถของการจำให้เพิ่มขึ้นได้ คนอื่นก็สามารถศึกษา วิจัยในสิ่งที่เขียนได้ ในขณะที่วัฒนธรรมการพูดความรู้จะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้พูดเพียงคนเดียว ไม่เฉพาะในด้านการสื่อสารเท่านั้นการเขียนยังทำให้เกิดความคิด ชื่อเรียก กฎเกณฑ์ใหม่ๆ ในสังคม ทำให้สังคมเกิดความเป็นปึกแผ่นในการปกครอง แต่ในวัฒนธรรมการเขียนนี้จะผูกขาดเฉพาะคนชนชั้นสูงเท่านั้น เนื่องจากคนชนชั้นสูงเป็นชนชั้นที่มีสิทธิและได้รับโอกาสด้านการศึกษามากกว่ากลุ่มชั้นที่ต่ำลงมา ทั้งนี้วัฒนธรรมการเขียนก็ไม่ได้แทนที่วัฒนธรรมการพูดทั้งหมด เพียงแค่เข้ามาอยู่เหนือสิ่งที่เก่ากว่าและค่อยๆ ลดต่ำลงมา การรับรู้ในวัฒนธรรมการเขียนจึงเป็นหน้าที่หลักของประสาทสัมผัสทางการมองเห็น จึงถือว่าการเขียนเป็นตัวแทนขององค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้ด้วยลายลักษณ์อักษร

การเริ่มต้นของวัฒนธรรมการพิมพ์อยู่ในช่วงกลางของศตวรรษที่ 15 เป็นผลมาจากช่วงการเปลี่ยนผ่านระหว่างวัฒนธรรมการพูดสู่การเขียน ซึ่งวัฒนธรรมการพิมพ์นี้เกิดขึ้นเร็ว

กว่าการพูดสู่การเขียน อลิซาเบ็ธ แอลเซน ไคน์ (Elizabeth Eisenstein) ได้รวบรวมประเด็น การเปลี่ยนผ่านนี้ไว้ในหนังสือ The Printing Press as an Agent of change บางส่วนได้ กล่าวว่า วัฒนธรรมการพิมพ์นี้ได้กระจายไปสู่แต่ละประเทศในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ต้องมีการตระหนักถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้เพื่อนำมากำหนดให้เป็นมาตรฐานที่สามารถเข้าใจร่วมกันได้ ไม่เฉพาะที่เป็นตัวหนังสือเท่านั้น แต่รวมไปถึง ปฏิทิน แผนที่ แผนที่ แผนผัง สัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ตัวเลข เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น มาตรฐานที่กำหนดร่วมกันนี้จะช่วยแก้ปัญหาในด้านการจดจำได้

ในช่วงการเกิดวัฒนธรรมการเขียนนั้น ได้มีกฎเกณฑ์ในการแยกการพูดออกจากการจำ และนำมาใช้ในวัฒนธรรมการพิมพ์ด้วย ในเมื่อการเขียนไม่สามารถเข้ามาแทนที่ระหว่างผู้พูดกับองค์ความรู้ได้ การพิมพ์จึงเป็นมาตรฐานสุดท้ายของการสื่อองค์ความรู้ซึ่งไม่เกี่ยวกับผู้พูดหรือต้นฉบับ การพิมพ์จึงถูกยกให้เป็นมาตรฐานในการเข้าถึงองค์ความรู้ทั้งหมด นั่นหมายความว่าความรู้ได้ถูกแยกออกจากผู้รู้แล้วทั้งที่ก่อนหน้านี้เป็นเรื่องยากที่จะแยก 2 สิ่งนี้ออกจากกัน เพราะองค์ความรู้จะต้องถูกถ่ายทอดโดยผู้รู้เท่านั้น แต่ตอนนี้ความรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล เนื้อหาความรู้สามารถเข้าถึงโดยอาศัยความพยายามจากการอ่าน ฉะนั้น การพิมพ์จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการค้นพบองค์ความรู้

พอมาถึงศตวรรษที่ 20 วัฒนธรรมการพิมพ์ยังคงมีความสำคัญในการสื่อสารในสื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น ตำราเรียน ใบประกาศ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ขยายขอบเขตการใช้งานที่กว้างขวางมากขึ้นด้วย ซึ่งมีรากฐานมาจากการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น การส่งข้อความ ภาพ เสียง ผ่านวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้กำลังเข้ามาแทนที่วัฒนธรรมการพิมพ์ที่กำลังอยู่ในยุคการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ของการสื่อสาร วัฒนธรรมอิเล็กทรอนิกส์นี้เป็นการสื่อสารที่นำเอาความรู้ทางสถิติและคณิตศาสตร์มาใช้ในการขับเคลื่อน คล็อด แชนนอน (Claude Shannon) บิดาแห่งทฤษฎีสารสนเทศ (Information Theory) กล่าวว่า เนื้อหาในรูปของภาษาหรือภาพจะถูกเข้ารหัสเป็น 1 และ 0 เพื่อใช้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีส่งไปตามสายเคเบิลแล้วแปลงข้อมูลกลับโดยตัวรับข้อมูล ข้อมูลที่ส่งได้จะขึ้นอยู่กับระยะเวลา และประสิทธิภาพในการรับส่งก็ขึ้นอยู่กับสื่อแต่ละชนิด

การเปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมการพิมพ์ไปสู่วัฒนธรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นการเปลี่ยนง่าย ๆ จากความหมายของอักขระไปสู่ความหมายของบิต (Bit) ถ้าอักขระถูกสร้างโดยความรู้จากการเขียนแล้ว ทำอย่างไรที่บิตจะถูกแปลงความรู้ได้จากการพิมพ์ บิตเป็นรหัสทาง

คณิตศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้กับอักขระหรือภาพได้โดยวิธีตรรกศาสตร์ เช่น เหตุการณ์หนึ่งสามารถแยกแยะออกจากจริงเท็จ เป็น 1 และ 0 ตรรกะจะถูกแทนที่ด้วยตรรกศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ ฉะนั้น บิทจึงเข้าไปแทนที่ในทุกระดับของโครงสร้าง ระบบการพิมพ์กำลังถูกทำลายโดยความรู้ใหม่ในเรื่องสถิติ และที่น่าจะเป็นทางคณิตศาสตร์ ความรู้ในยุควัฒนธรรมอิเล็กทรอนิกส์นี้จึงเป็นความรู้ที่เท่ากัน เนื่องจากความรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวปัจเจกแล้ว ความรู้ถูกทำให้เป็นสูตรสำเร็จ เต็มไปด้วยรหัสต่างๆ และการตีความจากการรับรู้นั้นๆ

วิวัฒนาการจากการสื่อสารด้วยการพูดมาจนถึงปัจจุบันที่มีการสื่อสารผ่านเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบาย อุปสรรคด้านพื้นที่และเวลาหมดลงไป ทำให้มนุษย์เกิดความเฉื่อยชาในการที่จะลุกขึ้นมาสื่อสารด้วยการพูดในที่สาธารณะ และการรับสารด้วยการฟัง เพราะการสื่อสารผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้มนุษย์มีโอกาสรับรู้สาระได้อย่างเท่าเทียมกัน เมื่อใดก็ได้ ใ้ที่ไหนก็ได้ แต่โอกาสที่จะเข้าใจสารตรงกันทุกคนนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการตีความ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

2.2.2 ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory)

ปัจจุบันสื่อกลางในการสื่อสารที่นำไปสู่การรับรู้ต่างได้ถูกพัฒนาเพื่อให้นำมาแทนที่สื่อเก่าๆ เช่น ฟิล์มได้พัฒนาสู่ศาสตร์การถ่ายภาพแบบดิจิทัล คอมพิวเตอร์ถูกพัฒนามาจากพิมพ์ดีด โทรศัพท์มือถือธรรมดาที่ใช้โทรเพียงอย่างเดียวได้พัฒนาให้สามารถใช้งานได้เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มนุษย์เองต่างให้ความสำคัญกับสื่อใหม่ๆ เหล่านี้มากขึ้น ไม่เฉพาะเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดออกมาเท่านั้น ยังรวมไปถึงการกลั่นกรองเนื้อหาสารนั้นด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้จึงมีความหมาย เช่น การใช้ภาพในการอธิบายความหมายในนิทาน การเล่านิทานโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ทางภาษา หรือการใช้ภาพที่ไม่ต่อเนื่อง การเคลื่อนที่ของภาพในภาพยนตร์สามารถที่จะเป็นการเริ่มต้นการเข้าฉากได้ เป็นต้น ดังนั้น สื่อกลางอาจไม่ใช่ตัวสื่อความหมายก็เป็นได้ การศึกษาเรื่องการสื่อสารนี้จึงเป็นการศึกษาการสื่อสารในแง่ของปัจจัยในการรับรู้ด้วย

ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการสื่อสารในด้านที่เป็นปัจจัยในการรับรู้นั้นมีอยู่หลายทฤษฎี อย่างทฤษฎีของวอลเตอร์ เจองค์ (Walter J.Ong) ใน The Presence of the word ปี ค.ศ 2000 โดยเฉพาะทฤษฎี Ramean Logic ซึ่งแพร่หลายมาก มีประเด็นหนึ่งที่กล่าวว่า วัฒนธรรมสามารถต่อยอดได้โดยการพูด การเขียน การพิมพ์ หรือโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

เช่นเดียวกันกับการสื่อสารที่สามารถทำให้คงอยู่ได้ สื่อที่มาจัดการวัฒนธรรมและยกระดับความรู้ นั้นได้รับความนิยมแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา เหมือนกับการที่สิ่งใหม่ๆ มาแทนที่สิ่งเก่า แต่สิ่งที่ว่าแก่นั้นก็ยังคงมีผลต่อสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ

สำหรับทฤษฎีการสื่อสารในยุคปัจจุบันจะแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกประมาณปี ค.ศ. 1980 ถึงปี ค.ศ. 1995 และช่วงที่สองประมาณปี ค.ศ. 1996 จนถึงปัจจุบัน ทฤษฎีการสื่อสารในช่วงแรก มีแนวโน้มใน 2 ทิศทาง คือ การวิพากษ์เชิงองค์รวม (holistic approach criticism) ที่นำโลกการสื่อสารเข้าสู่ยุคหลังสมัยนิยม และการปฏิรูปแนวคิดและแนวทางการพัฒนาการสื่อสารในสังคมใหม่

การวิพากษ์เชิงองค์รวม คือการที่นักคิด นักวิจัย จากสาขาวิชาต่างๆ หันมาใช้ความคิดเชิงองค์รวม วิเคราะห์และวิพากษ์การสื่อสารในระบบทุนนิยมเสรีของสังคมเศรษฐกิจในเชิงเศรษฐกิจการเมืองนั้น ได้เกิดกลุ่มทฤษฎีการครอบงำกำหนด (Determinism) ที่วิพากษ์ว่าเทคโนโลยีลัทธิสมัยนิยม และลัทธิการแพร่กระจายของโรเจอร์ส (Rogers's Diffusionism) มีอำนาจในการกำหนดชะตากรรมของประเทศ เทคโนโลยีสร้างสื่อให้เป็นพระเจ้า (Dei ex machina) และเปิดโอกาสให้ชนชั้นนำมีอำนาจเหนือความรู้และการตัดสินใจของประชาชน ตามทัศนะของ ฌ็อง ฟร็องซัวส์ ลีโอดาร์ต (Jean Francois Lyotard) ในหนังสือเรื่อง "La Condition Postmoderne" (1979)

ถ้ามองในปรัชญาเชิงองค์รวมของ ฌาคส์ เดริดา (Jacques Derrida) และมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) สนับสนุนแนวคิดเชิงวิพากษ์ของลีโอดาร์ต และเสริมต่อว่าในยุคสื่อหลากหลายรัฐบาลและชนชั้นนำยังได้ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารควบคุมพฤติกรรมสังคมตามแบบจำลอง "กวาดดูโดยรอบ" (Panopticon) ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิและคุณค่าความเป็นมนุษย์ของประชาชน ทั้งสามนักวิชาการจึงได้เสนอแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า ลัทธิหลังสมัยนิยม (Postmodernism) ที่ถือว่าในสังคมใหม่ เอกชนต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างระบบสารสนเทศเสรี (Free flow of information) ทั้งในองค์กรและในสังคม

สมควร กวียะ นักทฤษฎีสื่อสารมวลชน เสนอแนวคิดไว้เมื่อปี 1986 ว่ามองในแง่อำนาจอิทธิพลของเทคโนโลยี เราอาจแบ่งประเทศในโลกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประเทศที่กำหนดเทคโนโลยี และกลุ่มประเทศที่ถูกกำหนดโดยเทคโนโลยี กลุ่มแรกสร้างเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม กลุ่มที่สองถูกเทคโนโลยีจากกลุ่มแรกเข้ามากำหนดวิถีชีวิต และระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ก่อให้เกิดความเสียเปรียบทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ประเทศจะต้องใช้เงินมหาศาล เป็นต้นทุนของ

การทำเพื่อทำเกินอย่างฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น รวมทั้งต้นทุนของการสูญเสียโอกาสในการผลิตเทคโนโลยีของตนเองด้วย

แนวโน้มทั้งสองในช่วงแรกของทฤษฎีการสื่อสารยุคปัจจุบัน คือการปฏิรูปแนวคิดและแนวทางของการพัฒนาการสื่อสารในสังคมใหม่ที่ต้องอาศัยสารสนเทศเป็นปัจจัยหลักของการสร้างและสร้างพัฒนาสังคมบนพื้นฐานแนวคิด จากรายงานเรื่อง L'Informatisation de la Societe (การสร้างสังคมให้เป็นระบบสารสนเทศ) ของซิมอง โนรา และอะแลงแมงก์ (Simon Nora และ Alain Minc) เสนอต่อรัฐบาลฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1978 ว่าองค์กรกลายเป็นองค์กรสารสนเทศ (Information Organization) สังคมได้กลายเป็นสังคมสารสนเทศ (Information Society) ต้องอาศัยการสนับสนุนทางเทคโนโลยีจากระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการสร้างระบบสารสนเทศ (Informationization)

ต่อมาภายหลังความหมายของคำว่า “สังคมสารสนเทศ” ได้ขยายครอบคลุมมาถึงคำว่า “สังคมความรู้” (Knowledge Society) และ “สังคมสื่อสาร” (Cyber หรือ Communication Society) ด้วย

สังคมความรู้ หมายถึง สังคมสารสนเทศที่เน้นสารสนเทศประเภทความรู้สำคัญกว่าประเภทอื่น เพราะเชื่อว่าความรู้คือสารสนเทศที่พิสูจน์ สรุปลแล้วว่าเป็นความจริง และมีสาระพร้อมจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม ส่วนสังคมสื่อสาร คือ สังคมสารสนเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มีเครื่องมือสื่อสารหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) พร้อมทั้งจะสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง อาณาบริเวณของการสื่อสาร ครอบคลุมทุกท้องถิ่นของสังคม และสามารถขยายออกไปได้ทั่วโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalisation)

พอมาถึงในช่วงที่สองของทฤษฎีการสื่อสารในปัจจุบัน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ประมาณกลาง ค.ศ. 1990 มาถึงปี 2013 นับว่าเป็นช่วงวิกฤตทางทฤษฎี (Theoretical Crisis) ที่สำคัญมากอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ทฤษฎีการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะโลกมีเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถทำให้ทุกองค์กรและทุกสังคมติดต่อเชื่อมโยงกันได้ ในอาณาจักรไซเบอร์ (Cyberspace) หรือโลกไซเบอร์ (Cyberworld)

ทั้งนี้ ทฤษฎีการสื่อสารตั้งแต่ยุคสมัยนิยม ยุคหลังสมัยนิยม แม้มีการวิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุงพัฒนามาแล้วเพียงใด ทฤษฎีการสื่อสารก็ยังอยู่ในกรอบของปรัชญาตะวันตกที่เน้นเทคนิคนิยม (Technism) มากกว่ามนุษยนิยม (Humanism) และเป็นการสื่อสารทางเดียว

มากกว่าการสื่อสารสองทาง ทั้งนี้เพราะปรัชญาตะวันตกมีรากฐานมาจากลัทธิเทว นิยมแนว
ศาสนาคริสต์ซึ่งถือว่าพระเจ้าองค์เดียวมีอำนาจเหนือมนุษย์ ถ่ายทอดมาเป็นกระบวนการทศน์
การสื่อสารเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Top-Down Communication) จากผู้นำถึงประชาชน จากคน
รวยถึงคนจน จากคนมีถึงคนไม่มี จากนายทุนผู้ผลิตถึงประชาชนผู้บริโภค จากผู้มีอำนาจ
ทางเศรษฐกิจหรือการเมืองถึงผู้บริโภคสามัญ ซึ่งหมายถึงผู้จ่ายเงินส่วนหนึ่งซื้อความเป็น
นามธรรมที่ไม่มีตัวตนของสินค้าหรืออุตสาหกรรม การแสวงหากระบวนการทศน์ใหม่จึงค่อยๆ
เริ่มขึ้นในตอนต้น ค.ศ. 1990 และค่อยทวีความเข้มข้นจริงจังในครึ่งหลังของทศวรรษนี้

การเปลี่ยนกระบวนการทศน์ที่ว่ามีมีความหมายความสำคัญมาก เริ่มต้นโดย ฟริตจอฟ คาปรา
(Fritjof Capra) นักวิจัยสาขาฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยเวียนนา ซึ่งต่อมาได้เป็นผู้อำนวยการ
ศูนย์นิเวศศึกษา (Ecoliteracy) ที่มหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ แคลิฟอร์เนีย ในปี 1975 เขาจุด
ประกายกระบวนการทศน์ใหม่เชิงปรัชญาฟิสิกส์ในหนังสือเรื่อง The Tao of Physics (เต๋าแห่ง
ฟิสิกส์) โดยการประยุกต์ทฤษฎีแนวปรัชญาตะวันออกโดยเฉพาะซินดู พุทธ และเต๋า เข้า
บูรณาการกับสังขมทางวิทยาศาสตร์ที่ค้นพบใหม่ในศตวรรษที่ 20 เช่น ทฤษฎีควอนตัม
(Quantum Theory) และทฤษฎีจักรวาลวิทยาต่างๆ (Cosmological Theories) เสนอให้เห็น
คุณค่าเชิงวิทยาศาสตร์ของปรัชญาตะวันออกที่สมควรจะนำมาปฏิรูปสังคัมที่ได้ถูกกระทำ
ให้เป็นทาสความคิดของตะวันตกตลอดมา

ปี 1982 คาปราเสนอปรัชญาสังคัมแนวใหม่เชิงองค์รวมในหนังสือเรื่อง “The Turning
Point” (จุดเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษ) เสนอให้ใช้การคิดเชิงองค์รวม (holistic thinking) ใน
การแก้ปัญหาของสังคัมและของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สื่อมวลชนคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม
มีจิตสำนึกที่จะทำความรู้จัก เข้าใจ ช่วยอนุรักษ์ระบบนิเวศ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปี 1996 หนังสือเรื่อง “The Web of Life” (ใยแห่งชีวิต) ของเขาปฏิรูปปรัชญา
วิทยาศาสตร์บนพื้นฐานทฤษฎีระบบ (Systems Theories) ทฤษฎีไซเบอร์เนติกส์ และทฤษฎี
เกยา (Gaia Theory) ของเจมส์ เลิฟล็อก (James Lovelock) ที่เสนอว่าโลกก็เป็นสิ่งมีชีวิตเป็น
อภिवิชีวิต (Superbeing) ที่ชีวิตทั้งหลายอยู่ร่วมกันเป็นสหชีวิต (Symbiosis) เช่นเดียวกับที่
แบคทีเรียนับแสนล้านมีชีวิตร่วมกันกับร่างกายมนุษย์ สรุปลให้เห็นว่าการสื่อสารหรือสัน
นิฐานกรรม คือความเชื่อมโยงระหว่างกัน (Interconnectedness) ของทุกระบบ ระบบชีวิต
ระบบสังคัม ระบบโลก เป็นกระบวนการเชื่อมโยงด้วยสารสนเทศในรูปแบบของ
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการป้อนไปและการป้อนกลับ (Feed forward – Feedback interaction)
ทำให้ทุกส่วนของระบบติดต่อเชื่อมโยงกันตามหลักปรัชญาของนิเวศวิทยาแนวลึก

สำหรับกระบวนการที่ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภายในบุคคลและการสื่อสารระหว่างบุคคล มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจในการเสนอทฤษฎีปัญญาแห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence Quotient หรือ SQ) ในสหรัฐอเมริกา โดยไมเคิล เพอร์ซิงเกอร์ (Michael Persinger) นักจิตประสาทวิทยา เริ่มต้นในปี ค.ศ. 1990 มีการขยายความคิดโดย วีเอส รามจันทร์ (V.S. Ramachandran) แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ในปี ค.ศ. 1997 และเป็นที่ยอมรับกว้างขวางในปี 2000 เมื่อมิเชล เลวิน (Michel Levin) เขียนหนังสือเรื่อง “Spiritual Intelligence Awakening the Power of Your Spirituality and Intuition” ที่ว่าเส้นทางเดินของปัญญาแห่งจิตวิญญาณ (Paths of SQ) มี 6 ประการคือ การรู้จักหน้าที่ (Duty) การรู้จักทะนุถนอม (Nurturing) การแสวงหาความรู้ (Knowledge) การปรับเปลี่ยนลักษณะตน (Personal Transformation) การสร้างภราดรภาพ (Brotherhood) และการเป็นผู้นำแบบบริการ (Servant Leadership)

ทฤษฎีปัญญาแห่งจิตวิญญาณ เป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการสื่อสารของมนุษย์ คล้ายทฤษฎีเส้นทางที่ปราศจากกาลเวลา (The Timeless Way) ของดีปิก โชปรา (Deepak Chopra) ในหนังสือ “Ageless Body, Timeless mind” (1993) ที่เสนอว่ามนุษย์จะต้องรู้จักใช้ธรรมชาติหรือพลังแห่งวิวัฒนาการ (Power of evolution) มาเป็นพลังสร้างสรรค์ร่างกายและจิตใจ โดยปฏิบัติตนในเส้นทางที่ปราศจากกาลเวลาหรือความเสื่อมโทรมตามอายุขัยที่เร็วเกินควรคือ (1) รู้จักชื่นชมกับความเงียบ (Silence) (2) รู้จักความสัมพันธ์เชิงบวกของตนกับธรรมชาติ (Nature) (3) ไว้วางใจในความรู้สึกของตนเอง (Trust in own feeling) (4) มีความมั่นคงในท่ามกลางความสับสนวุ่นวาย (Self – centered amid chaos) (5) รู้จักเล่นสนุกสนานเหมือนเด็ก (Childlike fantasy and play) (6) มั่นใจในสติสัมปชัญญะของตน (Trust in own consciousness) และ (7) ไม่ยึดติดความคิดดั้งเดิมแต่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลา (Non – attachment but openness to won creativity) ทั้งทฤษฎีปัญญาแห่งจิตวิญญาณ (SQ) และทฤษฎีเส้นทางที่ปราศจากกาลเวลา (Timeless Way) นับว่าเป็นพัฒนาการมาสู่กระบวนการที่ใหม่ของทฤษฎีการสื่อสารภายในบุคคลที่เริ่มต้นโดยซิกมุนด์ فروยด์ และทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคลที่เริ่มต้นโดยฟริตซ์ ไฮเดอร์ เป็นการนำเอาจริยศาสตร์มาผสมผสานเป็นจริยธรรมการสื่อสารของมนุษย์ (Ethics of Human Communication) ที่ถูกทำให้เสื่อมโทรมมาหลายทศวรรษ โดยลัทธินิโกล และกระแสโลกาภิวัตน์ของระบบทุนนิยมเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีเส้นทางที่ปราศจากกาลเวลา มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิด

กระบวนการที่สัมพันธ์และแนวนอนเวลาที่เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสารทุกประเภท นั่นคือ ทฤษฎีสารเวลา (The Infotime Theory) ที่ทุกสรรพสิ่งในเอกภพ คือสารทางกายภาพ (Physical Information) สารทางชีวภาพ (Biological Information) สารทางสมอง (Brain Information) และสารนอกร่างกาย (Extrasomatic Information) หรือ สารสังคม (Social Information)

ฉะนั้น การสื่อสารก็คือการสร้างสภาพร่วมระหว่างผู้สื่อสารหรือการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของทุกสาร นับตั้งแต่อะตอม โมเลกุล ดาวฤกษ์ กาแล็กซี หรือดาราจักรดาวเคราะห์ ชีวิต สังคม มาจนถึงองค์กรและการสื่อสารเป็นกระบวนการพลวัตของความเชื่อมโยงคิดต่อระหว่างกันที่ก่อให้เกิดสารหรือระบบ แต่จากทฤษฎีเวลาที่ทั้งในทางวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ พบว่าการสื่อสารอย่างเดียวนั้นไม่พอที่จะเกิดให้เกิดระบบได้ ระบบต้องมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยตลอด นับตั้งแต่การเกิดไปจนถึงการตาย ทุกระบบหรือทุกสารจึงต้องมีเวลาเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้ เรียกรวมกันใหม่ว่า สารเวลา หรือ Info time... สารคือโครงสร้างและกระบวนการก็คือ เวลาซึ่งจะต้องรวมกันเป็นหนึ่งเดียว

จากทฤษฎีการสื่อสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การสื่อสารนั้นผู้ส่งและผู้รับจะสามารถเข้าใจกันได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะ ทักษะคิด ความรู้ ระบบสังคมและวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่าย ถ้าทั้งผู้ส่งและผู้รับมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกันมากจะทำให้การสื่อสารนั้นได้ผลดียิ่งขึ้น เพราะต่างฝ่ายจะมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถจัดอุปสรรคในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับออกไปได้

2.2.3 ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory (DOI))

สื่อทุกวันนี้เข้าไปมีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคน เช่น คอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการทำงาน ดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อ "สื่อแบบดั้งเดิม" (Traditional Media) อย่างหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ จนนำไปสู่การเกิดสิ่งที่เรียกว่า "การปฏิวัติแห่งระบบตัวเลข" (Digital Revolution) ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะอยู่ในรูปลักษณะใด ข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รูปภาพ หรืองานกราฟิก จะถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นภาษาอีกชนิดหนึ่งให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด คือสามารถอ่านและส่งผ่านได้อย่างรวดเร็วด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และยังสามารถนำเสนอในลักษณะใดก็ได้ตามความต้องการของผู้ใช้งาน การเปลี่ยนแปลงนี้เรียกว่า "การทำให้เป็นระบบตัวเลข" หรือ Digitization

ด้วยระบบที่มีการทำให้เป็นระบบตัวเลข เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิด "สื่อใหม่" (New Media) ขึ้น เป็นสื่อที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับระบบตัวเลข เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบการสะท้อนกลับ หรือ "อินเตอร์แอคทีฟ" (Interactive) ซึ่งคาดว่าสื่อใหม่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารให้มีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อแบบดั้งเดิม เนื่องจากสื่อใหม่ไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลา (Time) และเนื้อที่ (Space) เหมือนอย่างสื่อแบบดั้งเดิม สิ่งที่เรียกว่าเป็น สื่อใหม่ หมายถึง ระบบการสื่อสาร หรือระบบที่มีการเชื่อมต่อกันทางอิเล็กทรอนิกส์ของเครือข่ายในระดับโลก (Kevin Kawamoto, 1997)

จอห์น ไนส์บิตต์ (John Naisbitt) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ได้คาดการณ์เหตุการณ์อนาคตไว้ในหนังสือชื่อ "Global Paradox" ในปี ค.ศ. 1994 ว่าการสื่อสารของมนุษย์จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการผสมกลมกลืนของเทคโนโลยี 4 อย่าง คือเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสาร และข่าวสาร

ทางด้านนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนก็พยายามอธิบายความหมายและลักษณะของสื่อใหม่ว่าเป็นการบรรจบกันของเทคโนโลยีการสื่อสารจนเกิดเป็นสื่อใหม่ขึ้น (Lewis and Slade, 2000) คือ 1. การเชื่อมกันของเทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคมกับการสื่อสารมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ 2. ความพร้อมของการทำให้เป็นระบบตัวเลขในระบบของการสื่อสาร โทรคมนาคม และสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

การเกิดขึ้นของสื่อใหม่นี้ นักวิชาการด้านการเมืองมองว่าจะทำให้ "ประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์" (Electronic Democracy) กลับมาเป็นความจริง (Sussman, 1997 อ้างถึงใน Lewis and Slade, 2000) ในขณะที่นักวิชาการบางท่านมองว่าสื่อใหม่ได้ทำให้เกิด "ชุมชนไซเบอร์" (Cyber Communities) หรือ "ชุมชนเสมือนจริง" (Virtual Communities) ขณะที่ มาร์ค โปสเตอร์ (Mark Poster, 1995 อ้างถึงใน Lewis and Slade, 2000) ได้เสนอว่ายุคสื่อใหม่เป็นยุคที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มาคัดค้านแบบจำลองการสื่อสารที่เก่าแก่ ซึ่งลักษณะผู้รับสารจะมีความคล้ายคลึงกัน และชี้ให้เห็นว่าสื่อใหม่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในยุคหลังสมัยใหม่ (Post-modern) นอกจากนั้น ยังเชื่อว่าทฤษฎีการสื่อสารมวลชนของแซนนอน และวีเวอร์ (1949) และทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของ โรเจอร์ (Roger, 1986 อ้างถึงใน Lewis and Slade, 2000) ซึ่งกล่าวถึงการปรับตัวของนวัตกรรมจะเป็นความจริงอยู่ในขณะนี้

ทางด้านบิดาแห่งทฤษฎีเรื่องการสื่อสาร แมคลูฮัน (McLuhan) ให้ความสนใจในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยมองว่าเทคโนโลยี

การสื่อสารช่วยขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างขวางออกไป และยังสนใจการวิเคราะห์ในระดับจุลภาคซึ่งหมายถึงประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล ทั้งนี้แนวคิดพื้นฐานของแมคลูแฮนที่มีต่อเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์คือ “สื่อ” (Media) เขามองว่าสื่อทุกชนิดคือการขยายประสบการณ์ด้านผัสสะของมนุษย์ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมาพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบันทำให้อุปสรรคด้านเวลา (Time) รวมถึงระยะทางและสถานที่ (Space) หดลงไป นอกจากนี้ แมคลูแฮนได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง “รูปแบบของสื่อ” ด้วย

แมคลูแฮน กล่าวว่า “ตัวสื่อก็คือสาร” (Medium is the Message) เนื่องจากเขาคิดว่าการเปลี่ยนเพียงตัวสื่อเท่านั้นก็จะสร้างผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประสบการณ์ของมนุษย์ ส่วน โรเจอร์ (Rogers, 2001) เสนอแนวคิดพื้นฐานว่า “ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารบวกผสมกับปัจจัยอื่นๆ จะรวมเป็นสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคม กล่าวคือ โรเจอร์ เห็นว่าเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม แต่ว่าปัจจัยตัวนี้ก็ต้องทำงานร่วมไปกับปัจจัยตัวอื่นๆ ทั้งนี้เขาได้ค้นคว้าคุณลักษณะสำคัญของสื่อใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และได้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะสำคัญๆ ของสื่อแบบใหม่ที่จะมีผลต่อเนื่องไปถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงสังคมนั้นมี อยู่ 3 ประการคือ

1. ลักษณะการโต้ตอบของสื่อ (Interactivity) ซึ่งแต่เดิมการสื่อสารระหว่าง 2 ฝ่ายนั้น จะอยู่เฉพาะในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้าเท่านั้น (Face-to-face Communication) แต่ในสื่อใหม่ เช่น การใช้ E-mail Computer-Conference จะสามารถสร้างเงื่อนไขให้เกิดการตอบโต้ได้อย่างฉับพลัน อันจะทำให้มิติด้านกาลและเทศะของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก
2. ลักษณะสิทธิความเป็นส่วนตัว (Individualize/Demassified) แต่เดิมนั้นรูปแบบการสื่อสารแบบสื่อมวลชนจะสร้างผู้รับสารแบบเป็น “มวลชน” (Massified) ขึ้นมา ทุกคนจะดูรายการต่างๆ อย่างเหมือนกันในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ยิ่งนับวันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารจะทำให้ผู้รับสารสามารถเลือกใช้ตามช่วงเวลาของตนเองสะดวกได้มากขึ้น
3. ลักษณะ Asynchronous nature of communication คุณลักษณะอีกด้านหนึ่งของสื่อใหม่คือ สามารถจะแบ่งแยกสารเป็นส่วนๆ ได้ โดยไม่ต้องเป็นกลุ่มก้อนเดียว นอกจากนี้ยังหมายความถึงศักยภาพของสื่อที่สามารถจะเก็บรักษาข่าวสารข้อมูลเอาไว้ด้วย และ

วิธีการเก็บข่าวสารก็ยังสามารถแยกไว้ในที่ต่างๆ ได้ ทั้งนี้ การขยายตัวของการใช้ อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยยังสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation) ของ โรเจอร์ (Rogers) ได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของโรเจอร์ เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ประดิษฐ์เทคโนโลยี และผู้ในสังคมที่มีการใช้กลับไปกลับมาหลายครั้งจนเกิด “การยอมรับ” หรือที่เรียกว่า Technology Adoption กระบวนการนี้เป็นสิ่งที่นักวิจัยและ นักการตลาดให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งนวัตกรรม (Innovation) ในทฤษฎีของโรเจอร์คือ ความคิดหรือสิ่งใหม่ที่บุคคลค้นพบ และเขาได้แบ่งกลุ่มคนในสังคมที่จะยอมรับการ แพร่กระจายทางเทคโนโลยีไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้

ตาราง 2.1 การแบ่งกลุ่มคนในสังคมด้วยทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation)

กลุ่มคนในสังคม	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	พฤติกรรม	บุคลิกลักษณะ
Innovators	2.5%	ต้องเป็น คนแรก	ผู้ที่ชอบเสี่ยง, มีความรู้, เป็นนักประดิษฐ์ หรือมีความรอบรู้เทคโนโลยี
Early adopters	13.5%	ชอบ ของใหม่	ชอบเป็นผู้นำ, ได้รับความนิยทางสังคม, มีการศึกษา, ชอบความใหม่
Early majority	34%	อยากมีบ้าง	เป็นคนรอบคอบ, ชอบแบบสบายๆ ไม่เป็นทางการ
Late majority	34%	จำเป็น ต้องมี	เป็นคนช่างสงสัย, หัวโบราณ, ฐานะไม่ดี
Laggards	16%	ก็ดี เหมือนกัน	รับฟังข้อมูลจากคนรอบข้าง เช่น เพื่อนหรือญาติและกลัวการเป็นหนี้

ทฤษฎีนี้จึงอธิบายให้เห็นถึงพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะของบุคคลแต่ละกลุ่มในสังคมเพื่อให้ เข้าใจวิธีการรับเทคโนโลยีของคนแต่ละกลุ่ม คือ

กลุ่มแรก Inventor เป็นกลุ่มที่เป็นทั้งผู้ประดิษฐ์คิดค้นแล้วยังรวมไปจนถึงผู้ใช้งานที่มีความรู้ด้าน เทคโนโลยี และชอบติดตามเทคโนโลยีอยู่เสมอ

กลุ่มที่สอง Early Adopters เป็นกลุ่มที่ชอบลองอะไรใหม่ๆ และค่อนข้างมีฐานะ อาจเป็น นักวิชาการหรือคนดังในสังคม

กลุ่มที่สาม Early Majority กลุ่มนี้จะตัดสินใจได้ต้องคิดหลายรอบแต่ต้องใช้งานได้ง่าย และมีประโยชน์การตัดสินใจเลือกนวัตกรรมของกลุ่มนี้มักดูจากการตัดสินใจของสองกลุ่มแรก

กลุ่มที่สี่ Late Majority กลุ่มนี้กว่าจะมีใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมอาจจะเริ่มตกรุ่นไปแล้วและมีความจำเป็นต้องการใช้งานจริงๆ จึงจะใช้ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีได้ถ้าเข้าถึงการยอมรับของคนกลุ่มนี้ได้ถือว่าประสบความสำเร็จ

กลุ่มสุดท้าย Laggard เป็นกลุ่มที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเมื่อตกรุ่นไปแล้ว และเป็นกลุ่มสุดท้ายในสังคม กลุ่มนี้จะเลือกซื้อโดยสอบถามข้อมูลจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะพฤติกรรมของคนในสังคมกลุ่มก่อนๆ

จากการแบ่งกลุ่มคนในสังคมตามพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะการยอมรับเทคโนโลยีนั้น ทฤษฎีของโรเจอร์ยังชี้ให้เห็นว่ากระบวนการตัดสินใจของผู้รับสารในการยอมรับนวัตกรรมที่ถูกนำเข้ามาสู่ระบบได้โดยอาศัยกระบวนการสื่อสาร ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งหมายถึงตัวนวัตกรรม โดยอาจพัฒนาขึ้นเอง หรือนำเข้าจากต่างประเทศ สิ่งที่จะต้องตระหนัก คือ การปรับนวัตกรรมนั้นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมให้มากที่สุด แม้นวัตกรรมดังกล่าวจะเป็นของแปลกใหม่ ซึ่งอาจหมายถึงการค้นพบในสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือหมายถึงของใหม่ที่รับมาจากการเป็นของเก่าในที่อื่น หรือการผสมผสานของเก่าจนกลายเป็นของใหม่
2. การแพร่หรือการสื่อสาร ถือเป็นขั้นตอนหลังจากที่เกิดนวัตกรรมขึ้นแล้ว และต้องการนำนวัตกรรมนั้นเข้าไปสู่ชุมชน เพื่อการสร้างความทันสมัยให้กับชุมชนนั้น
3. ผลพวงของการรับนวัตกรรม การแพร่นวัตกรรมออกไปจะสำเร็จหรือไม่นั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ส่งสาร แต่หากขึ้นอยู่กับผู้รับสารว่าจะยอมรับนวัตกรรมนั้นหรือไม่ จึงต้องอาศัยการประเมินควบคู่ไปด้วย ซึ่งการประเมินดังกล่าวได้แก่ การประเมินความสมัครใจในการรับนวัตกรรม คุณค่านวัตกรรมในสายตาของบุคคลและที่สำคัญคือผลกระทบที่เกิดภายหลัง การยอมรับนวัตกรรม เพราะบางครั้งนวัตกรรมบางอย่างอาจไม่เห็นผลได้ อย่างทันทีทันใดแต่อาจเกิดขึ้นภายหลังได้

สำหรับผู้ศึกษาแล้วทฤษฎีที่ศึกษาข้างต้นเกี่ยวกับประเด็นสื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันได้แก่ ทฤษฎีการรับรู้ ทฤษฎีการสื่อสาร และทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทั้งสามทฤษฎีมีการเชื่อมโยงกันในการวิเคราะห์ห้จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ผู้ศึกษาเข้าใจว่าการรับรู้นั้นเป็นสิ่ง

สำคัญที่เชื่อมโยงผู้ส่งสาร ผู้รับสาร เนื้อหาสารเข้าด้วยกันจนทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า กระบวนการสื่อสาร ซึ่งในปัจจุบันการสื่อสารเต็มไปด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกมากมายทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อใจที่จะถูกขโมยมาสื่อสารในที่สาธารณะ เพราะการสื่อสารผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เหล่านั้นทำให้นักเรียนมีโอกาสรับรู้สาระได้เท่าเทียมกัน แต่โอกาสที่จะเข้าใจสาระตรงกันทุกคนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการตีความที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้น สื่อที่เป็นช่องทางในการสื่อสารเป็นตัวแปรต้นที่ทำให้เกิดการสื่อสารขึ้นมา การสื่อสารก็ส่งผลให้เกิดความรู้ เกิดความคิดที่แตกต่างต่างกันไป โดยเฉพาะยุคสมัยแห่งเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่นปัจจุบัน ชุมชนเสมือนจริงจึงถือกำเนิดขึ้นมาจากความก้าวหน้านี้ สังคมจึงเกิดความเปลี่ยนแปลงเพราะเทคโนโลยีช่วยขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างขวางออกไปดังที่แมคลูแฮนกล่าว ส่วน โรเจอร์ก็เสนออีกว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารบวกผสมกับปัจจัยอื่นๆ จะรวมเป็นสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ผลพวงเหล่านี้อาจไม่เกิดขึ้นในทันทีทันใดแต่อาจเกิดขึ้นในภายหลังได้

2.3 สื่อและอำนาจทางสังคม

คำว่า “สื่อ” ได้ทำหน้าที่ในหลายบริบทที่ให้ความหมายที่แตกต่างกันตามลักษณะของเนื้อหา

สื่อ (Media) หรือ (Channel) ที่เป็นคำนาม หมายถึง เครื่องมือที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง หรือช่องทางในการถ่ายทอดเนื้อหาสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

สื่อ (Message) ที่เป็นกริยา หมายถึง เนื้อหาสาระที่ถูกถ่ายทอดออกไปยังผู้รับสาร

สื่อมวลชน (Mass Media) หมายถึง บุคคลหรือองค์กรที่ใช้สื่อในการทำหน้าที่กระจายข่าวสารไปยังผู้รับสารที่เป็นบุคคล กลุ่มคน หรือประชาชนทั้งประเทศในระยะเวลาอันรวดเร็ว

องค์ประกอบพื้นฐานในการสื่อสารจะมีอยู่ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ผู้ส่งสาร (Source) ข้อมูลข่าวสาร (Message) ช่องทางในการส่งสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) องค์ประกอบนี้จึงถูกเรียกว่าทฤษฎีการสื่อสาร SMCR ของ เดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) ที่ได้พัฒนาทฤษฎีเพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร ผู้รับจะรับและแปลความหมาย แล้วมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไร

องค์ประกอบแรกคือ ผู้ส่งสาร (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะ มีความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถใน “การเข้ารหัส” (Encode) เนื้อหาข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสารมี

ความรู้อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง มีความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

องค์ประกอบต่อมาคือ ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องกับด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ รูปภาพในการส่งข่าวสาร

องค์ประกอบที่สามคือช่องทางในการส่งสาร (Channel) หมายถึง สื่อกลางที่เป็นช่องทางในการส่งข่าวสาร ให้ผู้รับได้รับข่าวสารผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การดู การได้ยิน การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น เป็นต้น

องค์ประกอบสุดท้ายคือ ผู้รับสาร (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารโดยมีความสามารถในการ “การถอดรหัส” (Decode) สาร เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความรู้และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรมเช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งสารจึงจะทำให้การสื่อความหมายนั้นได้ผล

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่ทำให้การสื่อสารนั้นประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับควรมีความชำนาญในการส่งและการรับเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้อง เช่น การใช้คำพูดที่ชัดเจน ฟังง่าย มีทักษะการฟังที่ดี ฟังภาษาที่ผู้ส่งพูดมารู้เรื่อง หรือสามารถอ่านข้อความที่ส่งมานั้น ได้ เป็นต้น ปัจจัยที่สองคือทัศนคติ (Attitudes) ของผู้ส่งและผู้รับซึ่งมีผลต่อการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีทัศนคติที่ดีต่อกันจะทำให้การสื่อสารได้ผลดี ทั้งนี้เพราะทัศนคดีย่อมเกี่ยวข้องไปถึงการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่ง และผู้รับด้วย ปัจจัยที่สามคือ ระดับความรู้ (Knowledge levels) ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีระดับความรู้เท่าเทียมกันก็จะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากความรู้ของผู้ส่งและผู้รับมีระดับที่แตกต่างกันย่อมจะต้องมีการปรับปรุงความยากง่ายของข้อมูล ภาษา และสำนวนที่จะส่ง ปัจจัยสุดท้ายคือ ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Culture Systems) ที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกัน การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างชาติ ต่างภาษา จึงต้องมีการศึกษาถึงกฎข้อบังคับทางศาสนาของแต่ละศาสนาด้วย

ทางด้านทฤษฎีเรื่องการสื่อสารของสจิวต์ ฮอลล์ (Stuart Hall) นักทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) กล่าวว่า การสื่อสารเพื่อสื่อความหมายระหว่างกันนั้นเป็นเรื่องประกอบสร้างของระบบรหัส (Sign system) เพื่อสื่อความหมายตามตัวแทนในระบบภาษาสัญลักษณ์ แนวคิดต่างๆ ที่อาศัยกันในระบบวัฒนธรรมเดียวกันจะสามารถเข้าใจความหมายระหว่างกันได้ ในภาพรวมฮอลล์เชื่อว่าระบบการสื่อสารจากผู้สื่อสาร ไปยังผู้รับสารนั้นไม่ได้เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา เพราะการสื่อ

ความหมายจากตัวสารไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะกำหนดและถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมาจากผู้ส่งสารเท่านั้น ส่วนตัวผู้รับสารเองก็ไม่ได้เป็นผู้ที่จะเปิดรับความหมายของสารนั้นอย่างตรงไปตรงมาตามที่ผู้ส่งสารต้องการ ทั้งนี้ ในส่วนผู้ส่งสารมีเครื่องมือในการถอดรหัสหลายด้าน ด้านความสามารถในการเลือกประเภทและองค์ประกอบตัวแทนเพื่อการติดตั้ง การเชื่อมโยงภาพและเสียง การเน้นย้ำนำเสนอผ่านภาษา บทพูด มุมกล้อง ขณะที่ผู้รับสารเองก็มีระบบการถอดรหัสผ่านการเลือกรับและเลือกตีความหมายของรหัสสารอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1) การถอดรหัสได้สอดคล้องตามความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการ (Dominant hegemonic position) 2) การถอดรหัสอย่างผสมผสานระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Negotiated Position) 3) การถอดรหัสความหมายในทิศทางตรงข้ามกับผู้ส่งสาร (Oppositional Position)

ดังนั้น การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญในการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงสังคมโลกเข้าด้วยกัน ทำให้มนุษย์สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ แต่ในขณะเดียวกัน การสื่อสารก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมดังที่เห็นในปัจจุบัน เนื่องมาจากความผิดพลาด และความล้มเหลวในกระบวนการสื่อสาร ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ทั้งในสถาบันครอบครัวจนถึงความขัดแย้งระหว่างสถาบันทางสังคมระดับประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการทำหน้าที่ในการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในปัจจุบันที่มีรูปแบบการนำเสนอเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ ทำให้ต้องมีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในเรื่องานั้นด้วย ผู้รับสารที่ไม่ทราบรายละเอียดที่แท้จริงจะไม่สามารถแยกออกได้ว่าส่วนไหนคือความจริงที่เกิดขึ้น ส่วนไหนคือความเห็น จุดนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะสื่อมวลชนเป็นผู้มีส่วนชี้นำทัศนคติของคนในสังคม เช่น การนำเสนอข่าวเรื่องของการเมือง มีการนำเสนอความคิดเห็นของผู้ประกาศข่าวเพียงด้านเดียว หากผู้ประกาศข่าวมีความคิดเห็นเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อข่าวที่นำเสนอแล้วจะมีการแทรกความคิดเห็นเชิงชี้นำไปยังผู้รับสารทำให้เกิดการเลือกข้างหรือคล้อยตาม ส่งผลต่อความขัดแย้งทางสังคมในประเด็นอื่นตามมา การนำเสนอข่าวโดยให้ทัศนคติที่ตรงกันข้ามนั้นจึงทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “สื่อเลือกข้าง” ในขณะที่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของสังคมไทยมีลักษณะไม่ค่อยชอบการเปลี่ยนแปลง การเปิดรับสื่อจึงเป็นไปในลักษณะเลือกสื่อซ้ำๆ ที่เคยชิน

การสื่อสารของสื่อกระแสหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ นั้นเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One way communication) ผู้รับสารไม่มีโอกาสได้โต้ตอบในทันทีทันใด การสื่อสารในลักษณะนี้มีรากฐานมาจากลัทธิเทวนิยมแนวศาสนาคริสต์ซึ่งถือว่าพระเจ้าองค์เดียวมีอำนาจเหนือมนุษย์ ถ่ายทอดมาเป็นกระบวนการสื่อสารเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Top-Down Communication) จากผู้นำถึงประชาชน เพราะเทคโนโลยีได้สร้างสื่อให้เป็นพระเจ้า นั่นก็เท่ากับว่าสื่อมีอำนาจในการชี้นำ กำหนดทิศทางของเนื้อหาสารที่จะส่งถึงมวลชน อันส่งผลให้เกิดกิจกรรมอื่นตามมา อำนาจที่ว่ามี มิเชล ฟู

โกลด์ (Michel Foucault) กล่าวว่าอำนาจเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรม วาทกรรมมีลักษณะเป็นแนวความคิด อุดมการณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยชุดของความคิดมากมายที่มาอยู่ร่วมกันจึงมีสถานะเชิงอำนาจที่จะชี้บอกให้กระทำหรือห้ามไม่ให้กระทำ แต่อำนาจไม่ได้เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของความรู้ แต่อำนาจเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ เช่นเดียวกับสื่อมวลชนที่มีอำนาจในการคัดเลือกเนื้อหา สร้างสรรค์เนื้อหาในการเผยแพร่สู่มวลชนที่เรื่องไหนมวลชนควรรู้ เรื่องไหนไม่ควรรู้ โดยความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นมาจะเข้าไปทำหน้าที่รับรองอำนาจในชุดเดียวกันให้สามารถยึดครองพื้นที่ เบียดไล่ หรือแย่งชิงพื้นที่จากอำนาจในชุดอื่นที่แตกต่าง อำนาจและความรู้จึงแสดงให้เห็นถึงกันและกันในฐานะที่ดำรงอยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้เป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ไม่มีความสัมพันธ์ทางอำนาจใดที่ปราศจากการสร้างระบบความรู้ และไม่มีความรู้ใดที่อยู่ได้โดยปราศจากอำนาจ ในทางกลับกันย่อมไม่มีอำนาจใดที่อยู่ได้โดยปราศจากการรับรองความถูกต้องจากระบบความรู้ และไม่มีระบบความรู้ใดที่สามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากความสัมพันธ์ทางอำนาจ ความรู้จึงไม่ได้หลุดรอดจากการถูกครอบงำโดยอำนาจ และความรู้ก็ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการปลดปล่อยมนุษย์สู่ชีวิตแห่งเสรีภาพ แต่ความรู้เป็นพันหนนาการที่คอยรัดตรึง เข้มงวด วางกฎระเบียบ และครอบงำมนุษย์ให้สยบยอม

จากความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงระหว่างอำนาจ วาทกรรม และความรู้ที่เป็นไปในลักษณะของ “การขาดกันและกันไม่ได้” จึงทำให้วาทกรรมไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงหรือซ่อนไว้ซึ่งความปรารถนา แต่วาทกรรมได้กลายเป็นเป้าหมายแห่งความปรารถนา เป็นสิ่งที่แสดงถึงอำนาจที่จะต้องถูกยึดกุม เพราะหากสามารถเข้ายึดกุมวาทกรรมและทำให้สมาชิกของสังคมยอมรับในวาทกรรมนั้นได้ ย่อมหมายถึงการเข้ายึดครองอำนาจ โดยมีวาทกรรมเป็นตัวต่อเชื่อม อย่างไรก็ตาม อำนาจไม่ได้มีเพียงเฉพาะแต่ในแง่มุมมองด้านลบหรือในรูปแบบของการกดขี่ปราบปรามเท่านั้น อำนาจยังมีแง่บวกในด้านบวกที่ก่อให้เกิดความชื่นชอบและสยบยอมโดยดี ซึ่งอำนาจในแง่บวกนี้เองที่วาทกรรมเข้ามาแสดงตัวและมีบทบาทอย่างมาก เพราะวาทกรรมจะเข้าไปประกอบสร้างความจริงขึ้นมาในรูปแบบลักษณะของชุดความรู้ และด้วยรูปลักษณะที่ดูเหมือนใสซื่อ เป็นกลาง และปราศจากพิษภัยทำให้ปฏิบัติการแห่งอำนาจในรูปแบบลักษณะของความรู้ ความจริงมีประสิทธิภาพสูงในขณะที่การต่อต้านขัดขืนมีเกิดขึ้นในระดับต่ำ ความรู้และวาทกรรมจึงมีความสำคัญในการทำให้อำนาจเกิดการหมุนเวียน เปลี่ยนถ่าย และแทรกซึมไปได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องในทุกที่ของสังคม แม้แต่ในระนาบของวิถีปฏิบัติที่เป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ร่างกาย หรือแม้แต่เรื่องเพศ แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าอำนาจในด้านลบของการปราบปรามจะไร้ซึ่งความสำคัญในการควบคุมและจัดระเบียบ หากแต่เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจในด้านบวกกับอำนาจในการปราบปรามแล้ว จะพบว่าความมั่นคงของอำนาจในฐานะการปราบปรามจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่ออำนาจสามารถแทรกซึมลงไปมีปฏิบัติการที่ลึกถึงในทุกระดับความสัมพันธ์ ซึ่งการใช้อำนาจด้านบวกจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ใน

ระดับนี้ได้มากกว่า ดังจะเห็นได้จากในสภาพความเป็นจริงของสังคมที่มีทั้งการใช้อำนาจในด้านบวก และด้านลบร่วมกันเพื่อการควบคุม การจัดการ และการสร้างระเบียบวินัยให้แก่สังคม ฉะนั้นการพิจารณาถึงอำนาจจึงไม่อาจละเลยอีกด้านหนึ่งของอำนาจที่อยู่ในรูปลักษณะของความรู้ ความจริงได้ สถาบันที่สามารถผลิตวาทกรรมได้อย่างสื่อมวลชนจึงเป็นผู้ผลิตและเป็นศูนย์รวมของความจริงไปด้วยในขณะเดียวกัน โดยความจริงสามารถปรากฏออกมาได้ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการผลิต/เผยแพร่ของผู้ให้ และรูปแบบการบริโภคของผู้รับ การผลิตและส่งต่อจะตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกลไกที่มีความสำคัญทางการเมือง และเศรษฐกิจ ความจริงจะหมุนเวียนผ่านกลไกทางการเมือง การศึกษา ระบบข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในสังคม และเป็นประเด็นปัญหาทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการถกเถียงและเผชิญหน้ากัน

การควบคุมมนุษย์ผ่านความจริงในรูปลักษณะของความรู้สามารถกระทำได้อย่างทะลุทะลวงและแนบเนียนจนมนุษย์ผู้สยบยอมปราศจากการต่อต้าน ไม่อาจรู้สึกได้ถึงอำนาจที่แฝงฝังอยู่ภายใต้การเคลือบคลุมของความรู้ มนุษย์ในสังคมปัจจุบันจึงยินยอมและพยายามจัดการกับตัวเองในทุกเรื่องตามความจริงที่สังคมกำหนด โดยมีได้มีอำนาจใดเข้ามาบังคับ การสยบยอมและยินดี การจัดการกับตัวเองด้วยตนเองนี้มิได้เกิดขึ้นเพียงแต่เฉพาะในเรื่องที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่ได้แผ่ขยายครอบคลุมไปถึงความรู้สึกและความปรารถนาที่เป็นนามธรรมภายในจิตใจอีกด้วย อันจะนำไปสู่การตกอยู่ภายใต้พันธนาการของอำนาจในทุกระนาบของชีวิต ทำให้มนุษย์ไม่สามารถที่จะก้าวข้ามพรมแดนเข้าไปอยู่ในปริมาตรของการบรรลุดีภาวะได้ ไม่ว่าจะไปด้วยเทคโนโลยี หรือด้วยยุทธวิธีของเสรีภาพก็ตาม มนุษย์ก็ไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระจากการถูกรอบงำด้วยวาทกรรม แม้แต่ร่างกายของมนุษย์ก็เป็นผลผลิตอย่างหนึ่งจากการประกอบสร้างของชุดวาทกรรมด้วย

ดังนั้น อำนาจในหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงเต็มไปด้วยการประกอบสร้างของชุดวาทกรรมในการผลิตความจริงต่างๆ ในสังคมเพื่อชี้นำวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ด้วยคุณสมบัติที่มีพลังอำนาจของสื่อจึงทำให้สื่อตกเป็นเป้าหมายให้คนบางกลุ่มนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง แต่ในขณะเดียวกันสื่อก็มีอนุภาพเล็กๆ ของพลังแห่งความเป็นประชาธิปไตยที่นำมาใช้เรียกร้องสิทธิเสรีภาพของกลุ่มเช่นกัน จึงเกิดรูปแบบของสื่อที่เรียกว่า “สื่อทางเลือก” ซึ่งหมายถึงสื่อที่เปิดพื้นที่เล็กๆ ให้คนในสังคมได้ใช้เป็นพื้นที่ในการประจักษ์จูนของกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในอุดมการณ์ แบ่งปันทัศนคติที่ค่อนข้างตรงกันข้ามและท้าทายความเชื่อ ค่านิยมเดิมของสังคม หรือปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น สื่อทางเลือกมีหลายประเภทเช่น วิทยุชุมชน ช่องรายการ โทรทัศน์ของ जानดาวเทียม เคเบิลทีวี หรือวารสารต่างๆ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยเรื่องที่ถูกนำมาเสนอไม่ได้เป็นที่สนใจหรือเผยแพร่ทั่วไปในสังคม เพียงแค่ต้องการที่จะเสนอแง่มุมอื่นที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สังคมรับรู้ ศักยภาพภาพของสื่อทางเลือกจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจที่สำคัญของการประกาศ

มุมมองเสียงส่วนน้อยที่สวนกระแสสังคมให้ผู้รับสารรับรู้ประสบการณ์จริงๆ ของผู้อื่นที่ไม่ใช่ นักวิชาชีพสื่อ สื่อทางเลือกลูกนี้จึงเข้าไปกลบเกลื่อนความสัมพันธ์แบบลำดับชั้นทางสังคมที่สื่อกระแสหลัก สร้างไว้ อย่างไรก็ตาม การกุมอำนาจของสื่อในฐานะที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนไม่ว่าจะเบนเข็มไปใน ทิศทางไหนสิ่งที่จะต้องตระหนักคือจริยธรรมในวิชาชีพที่มีผลต่อ “ความอยู่รอดของประชาชน” และ “อนาคตของประเทศชาติ”

ทั้งนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าชุมชนเสมือนจริงหน้าแฟนเพจของ cm108.com ที่กำลังศึกษานี้เป็นอีกสื่อ ทางเลือกหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจุดเล็กๆ ของพลังมวลชนด้วย ลักษณะที่มีการแบ่งปันพื้นที่สำหรับ เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของพวกพ้อง โดยสวนกระแสสังคมให้ผู้คนรับรู้ประสบการณ์จริงๆ จากผู้ ที่ไม่ใช่ นักวิชาชีพสื่อ แต่ในขณะที่เดียวกันกระบวนการสื่อสารในชุมชนเสมือนจริงก็ทำให้เกิดความ ขัดแย้งที่ถูกลามไปสู่ภายนอกได้เนื่องมาจากความผิดพลาดของเรื่องการสื่อสาร จุดนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ มากเพราะเนื้อหาที่อยู่ในชุมชนเสมือนจริงเป็นศูนย์กลางในการสร้างความจริงขึ้นมาใหม่ที่มีอำนาจ ชี้นำวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในที่นั้นๆ

2.4 การสื่อสารในชุมชนเสมือนจริง

เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันทำให้มนุษย์สามารถเดินทางข้ามพรมแดน ข้ามกาลเวลา สามารถ ติดต่อกันเวลาใดก็ได้แค่เพียงปลายนิ้วสัมผัสด้วยการสื่อสารที่มีความเร็วสูงและสามารถแสดงผลได้ ในหลายรูปแบบ ทั้งทางด้านข้อมูลตัวอักษร รูปภาพ เสียง ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว เนื้อหาสารที่ สามารถส่งได้หลากหลายรูปแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล เกิดความเข้าใจ ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เทคโนโลยีการสื่อสารเหล่านี้จึงได้เข้ามาเปลี่ยนวิถีการดำเนิน ชีวิต การดำเนินธุรกิจ และวิธีการติดต่อสื่อสารของคนในสังคมไปอย่างมากมาย โดยสื่อหรือเครื่องมือ สื่อสารที่ได้รับความนิยมในแต่ละช่วงเวลาจะมีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์ที่แตกต่างกันไป และจะ เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดกรอบความคิด ความเข้าใจในการมองสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเองด้วย

ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารผ่านการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ ใหญ่ที่สุดในโลก มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกสองพันสี่ร้อยล้านคนแล้วจากการสำรวจของเว็บไซต์ IntemetServiceProvider.org (13 กันยายน 2013) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทำให้มีการเปลี่ยนรูปแบบ การสื่อสารจากยุคการสื่อสารแบบเดิมสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลที่เป็นยุคแห่งความ เสมือนจริงถึงขีดสุด (Virtual Reality) มนุษย์ในยุคดิจิทัลนี้จึงมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลก แห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกเสมือนจริง เกิดเครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “สังคมออนไลน์” (Online Community) หรือ “สังคมเสมือน/ชุมชนเสมือนจริง” (Virtual Community) หรือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Network)

อดิเทพ บุตรราช (2553) ได้นิยามคำว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่า หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคม และมีการทำกิจกรรมร่วมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ที่มีการแพร่ขยายออกไปเรื่อยๆ โดยใช้รูปแบบของการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการสร้างเครือข่ายชุมชนเสมือนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทางด้านการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง คนในสังคมปัจจุบันส่วนใหญ่จึงใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้จัดทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่อต่างๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับเพื่อนและผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายของตนได้ทราบผ่านทางเว็บไซต์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์

Encyclopedia of Sociology (Volume 4: S-Z Index) (1992, p.1887) กล่าวถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ว่าหมายถึงปรากฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดเรียงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชน (Individual) ที่ร่วมกระทำการในสังคม

ทั้งนี้ สังคมเสมือนจริงจึงได้ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างมนุษย์ทุกประเภททั่วโลกโดยไม่แบ่งแยก ซึ่งนักการสื่อสารชาวอเมริกัน มาแชล แมคลูฮัน (McLuhan) กล่าวว่า “ตัวสื่อก็คือสาร” สื่อไม่ใช่เป็นเพียงช่องทางหรือตัวกลางนำเนื้อหาสาระไปสู่ผู้รับสารเท่านั้น หากแต่สื่อยังมีความหมายในตัวของมัน และมีบทบาทต่อสังคมตามคุณลักษณะทางธรรมชาติของมัน และตามการรับรู้ของสังคมที่ไม่ใช่เพียงแค่นำเนื้อหาที่บรรจุอยู่ข้างในเท่านั้น แมคลูฮันได้ ยกตัวอย่างสื่อว่าเปรียบเทียบกับหลอดไฟ ว่าตัวหลอดไฟเองไม่ได้บรรจุเนื้อหาอะไรอยู่ภายใน แต่มันมีผลต่อสังคมในฐานะที่ทำให้คนสามารถมีแสงสว่างสำหรับทำกิจกรรมในยามค่ำคืนได้ นี่คือนิวส์ที่ถูกส่งไป สังคมเสมือนจริงก็เป็นเหมือนหลอดไฟที่แมคลูฮัน ยกตัวอย่างที่ตัวมันเองมีบทบาทต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้คนด้วยคุณลักษณะในตัวเองเช่นกัน เช่น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่เปิดโอกาสให้เด็กที่อยู่ไกลได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเด็กที่เรียนในเมือง โดยการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายไร้สาย เป็นต้น การสื่อสารจึงได้ช่วยขยายขอบเขตการรับรู้ของมนุษย์ให้กว้างขวางออกไป โดยสื่อทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันได้ในวงกว้าง และสามารถรวมผู้รับสารได้เป็นกลุ่มเดียว คือ สื่อทำให้เกิด “หมู่บ้านโลก” ขึ้นมาอุปสรรคด้านเวลา (Time) รวมถึงระยะทางและสถานที่ (Space) หดลงไปแล้วจิน บลูดิลลาด (Jean Baudrillard) ได้มองประเด็นเรื่องของสื่อว่าเป็นการลอกเลียนแบบสิ่งที่ปรากฏ (Simulation) ในขอบเขตที่กว้างใหญ่ แล้วสื่อก็ได้ประดิษฐ์การไม่สื่อสารขึ้นมา ซึ่งหมายถึงการติดต่อสื่อสารกันโดยไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากันอย่างไร้ในสังคมเสมือนจริง

ด้วยลักษณะการสื่อสารที่ไร้ขอบเขตของสื่อในสังคมเสมือนจริงทำให้สื่อประเภทนี้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะที่ปัจเจกชนสามารถเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นพลเมืองผู้บริโภคว่าสารกลายเป็น

สื่อมวลชนผู้รายงานข่าวเองผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเสมือนจริง นักวิชาชีพสื่อมวลชนเองก็ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ควบคู่ไปกับการนำเสนอข่าวสารผ่านทางสื่อกระแสหลักด้วย อย่างเช่นรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ก็มีเว็บไซต์เฟสบุ๊กแฟนเพจรายการเรื่องเล่าเช้านี้ด้วย เพื่อเพิ่มช่องทางการนำเสนอข่าวที่ผู้รับสารสามารถเลือกติดตามข่าวสารได้ตามสะดวก เป็นต้น ในด้านการแสดงตัวเป็นพื้นที่สาธารณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เองก็ได้ทำให้การควบคุมการเผยแพร่ข่าวสารเป็นเรื่องที่ยากตามไปด้วย การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็มีออกมาให้เห็นอย่างต่อเนื่องด้วยการนำข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอของผู้อื่นที่เผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ไปเผยแพร่ต่อโดยเจตนาหรือไม่เจตนา หากเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล อาจส่งผลให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจผิดเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมไปถึงมรรยาทในสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักกฎหมายและนักสื่อสารมวลชนทั่วโลก กฎหมายที่ถูกออกแบบมาเพื่อปกป้องสิทธิส่วนบุคคลในโลกภายนอกกลับต้องรับมือกับประเด็นปัญหาที่เกิดจากสังคมออนไลน์ด้วย

ทางด้านกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของประเทศไทยได้แนะนำประชาชนที่ใช้การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ (2556) ในการโพสต์ แชร์ กดไลค์ และแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลต่างๆ อย่างเสรีนั้น การกระทำดังกล่าวบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างได้ ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่ผู้ใช้ไม่ได้คัดกรองข้อมูลข่าวสารมากมายต่างๆ ที่เข้ามาอย่างเพียงพอ ผู้ที่ทำการแบ่งปันภาพหรือให้ข้อมูลอาจมีความผิดฐานละเมิดสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล การหมิ่นประมาทตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏแล้วว่าบุคคลดังกล่าวมิได้กระทำความผิดตามที่อ้างจริง ข้อเท็จจริงเหล่านั้นอาจจะไม่ย้อนกลับไปยังกลุ่มคนที่ได้แบ่งปันข้อมูลไปก่อนหน้านี้ แต่การกระทำนั้นทำให้ผู้เสียหายตกเป็นจำเลยของสังคมต่างๆ ที่ไม่ได้กระทำความผิดใดๆ ดังนั้น กระทรวงไอซีทีจึงออกมาขอความร่วมมือจากผู้ใช้เครือข่ายสังคมเสมือนให้อย่าเพิ่งหลงเชื่อข้อมูลที่มาจากการแชร์ผ่านสื่อออนไลน์ในทันที ต้องทำการตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริงให้รอบด้านก่อน ตลอดจนไตร่ตรองก่อนทำการแชร์หรือการแบ่งปันข้อมูลต่างๆ เพื่อลดปัญหาการสื่อสารหรือส่งต่อข้อมูลที่ผิดพลาดจนนำไปสู่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ในเครือข่ายสังคมออนไลน์เว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ที่ผู้ศึกษาใช้ในการศึกษานี้ เป็นอีกหนึ่งชุมชนเสมือนจริงที่มีการเผยแพร่เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง มีสมาชิกที่นำเรื่องราวจากชุมชนนี้ไปแบ่งปันต่อในสังคมออนไลน์หรือสังคมภายนอกด้วยเช่นกัน ในทางกลับกันสมาชิกยังสามารถนำเรื่องราวมาเผยแพร่ในชุมชนนี้ได้ด้วย ทำให้เกิดการสื่อสารที่เชื่อมโยงกันระหว่างประชาชนกับประชาชน ประชาชนกับหน่วยงาน หรือหน่วยงานกับประชาชน การติดต่อสื่อสารในชุมชนเสมือนจริงเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com นี้ถ้า

เปรียบเทียบกับชีวิตในความเป็นจริงแล้วก็เหมือนกับการนั่งล้อมวงสนทนา เล่าสู่กันฟังถึงเรื่อง สัพเพเหระที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หาทงออกของแก้ปัญหา ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง การสื่อสารในชุมชนเสมือนไม่ได้รับสารด้วยการฟัง ไม่ได้ส่งสารด้วยการพูด ไม่ได้สัมผัสต่อกับกิริยาและเห็นหน้ากันระหว่างผู้ส่งสารผู้รับสาร ชุมชนนี้ส่งสารและรับสารด้วยข้อความที่เป็นตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ สัญลักษณ์ต่างๆ ดังนั้นเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com จึงเรียกได้ว่าเป็น “ชุมชนเสมือนจริง” ซึ่งชุมชนนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารของสมาชิกในชุมชนหรือไม่ สารที่สมาชิกในชุมชนได้รับจะถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันอย่างไร การค้นคว้าอิสระนี้จะทำการศึกษาในประเด็นดังกล่าวต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเว็บไซต์ในลักษณะที่เป็นเว็บการสื่อสารเชิงโต้ตอบระหว่างผู้ใช้ด้วยกันนั้นมีการศึกษาในประเด็นที่แตกต่างกันไป งานวิจัยที่เป็นแนวทางการศึกษาในครั้งนี้มีดังนี้

อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล (2555) ได้ศึกษาเรื่องการเมืองบนเฟซบุ๊ก วัฒนธรรม-การเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไทย พ.ศ. 2553-2555 โดยศึกษาการเข้าใจถึงวัฒนธรรมและการเมืองด้านการเคลื่อนไหวทางอินเทอร์เน็ต การเข้าใจความเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวออฟไลน์และออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมของพลเมืองในอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการศึกษาข้อจำกัดของสภาพสังคมปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพในการเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยอินเทอร์เน็ต

การศึกษานี้พบว่า การสื่อสารทางการเมืองจำเป็นต้องอาศัยทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์อนุญาตให้คนทั่วไปสะสมและแปลงทุนเหล่านั้นได้สะดวกขึ้น อนุญาตให้สื่อสารในรูปแบบใหม่ๆ ที่เข้ากับทุนที่มีอยู่ สามารถจัดการพื้นที่ที่สื่อสารได้ด้วยตัวเอง และสามารถแปลงทุนมาเพื่อการเคลื่อนไหวออฟไลน์ได้ วัฒนธรรมการเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงไม่ได้เป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด เนื่องจากยังอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมและการเมืองแบบออฟไลน์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมออนไลน์ยังเป็นคนที่มีเลือดเนื้อ แต่ด้วยเทคโนโลยีทำให้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่และเวลาเดียวกัน

ทางด้านข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม พบว่าเซเลบออนไลน์และผู้ดูแลเพจที่มีเนื้อหาการเมืองล้วนเป็นผู้ที่มีทุนทางวัฒนธรรมสูงกว่าคนทั่วไป พวกเขาสามารถสื่อสารได้คล่องแคล่วในเรื่องหนึ่ง ทำให้มีคนติดตามมากมาย อีกทางหนึ่ง หากทุนทางวัฒนธรรมที่สูงกว่าคนทั่วไปนี้จะเป็นข้อจำกัดในการขยายเครือข่าย ถ้าไม่มีความระมัดระวัง เหล่านี้เป็นนักเคลื่อนไหวที่มีการศึกษาสูงกว่ามวลชน เกิดมาในคนละวัฒนธรรม อ่านหนังสือคนละเล่ม ใช้ภาษาและอุปถัมภ์คนละแบบที่ต่างไปจากกลุ่มเป้าหมายจึง

จำเป็นต้องเข้าใจหากต้องการประสบความสำเร็จในการสื่อสารกับมวลชน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องทักษะในการจัดการพื้นที่ออนไลน์ ข้อจำกัดจากกฎเกณฑ์ทางสังคมรวมไปถึงข้อจำกัดทางเศรษฐกิจสำหรับการเข้าถึงอุปกรณ์และโครงข่ายทางอินเทอร์เน็ต ข้อจำกัดต่างๆ นี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพิจารณาและหาทางแก้ไขเพื่อรับประกันสิทธิและขยายเสรีภาพด้านต่างๆ ของพลเมือง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นสิ่งที่ค่อยๆ เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยผ่านการลองผิดลองถูก การสะสมประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็นในการใช้พัฒนาโครงข่ายการสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น ทำให้การรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมของเรามีผัสสะเชิงข้อมูลด้านต่างๆ ที่รับรู้ผ่านทางออนไลน์เข้ามาเสริมด้วย พื้นที่ออนไลน์และพื้นที่ออฟไลน์ก็ค่อยๆ เปลี่ยนหน้าตาไป ทำให้ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่นี้กำลังมีประสบการณ์ตรงกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเช่นกัน

รัฐสภา อินทวงค์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างและการลบตัวตนแห่งพื้นที่ไซเบอร์ กรณีศึกษาเว็บไซต์ไฮไฟว์ (hi5) ประเด็นการศึกษา คือ การศึกษาถึงสาเหตุที่ผู้เล่นนำตัวเองเข้าไปในเว็บไซต์ hi5 และการสร้างตัวตนหรือตัวตนใหม่ในเว็บไซต์ hi5 ของผู้เล่นเอง ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จักในชีวิตจริงและเป็นผู้เล่น hi5

ผลจากการวิจัยนั้นได้มองว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปเล่นเว็บไซต์ hi5 มาจากการชักชวนของกลุ่มเพื่อน เมื่อผู้ที่ได้เข้าไปเล่นเว็บไซต์ hi5 จะทำการสร้างรูปแบบกิจกรรมต่างๆ บนเว็บไซต์ hi5 เพื่อบ่งบอกการเคลื่อนไหว การมีชีวิต จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเว็บไซต์ hi5 คือโลกเสมือนจริง ซึ่งการกระทำนี้เรียกว่า “ตัวตนแห่งชีวิต” เป็นตัวตนที่ทุกคนสร้างขึ้นด้วยตัวเอง มีการคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาได้เป็นการสร้างตัวตนเสมือนในพื้นที่ไซเบอร์ผ่านเว็บไซต์ hi5 จนนำไปสู่การเสพติดเว็บไซต์ hi5 นอกจากนี้กรณีศึกษาได้สร้างบุคลิกแฝงในเว็บไซต์ hi5 ด้วย ซึ่งบุคลิกเหล่านี้ผู้เล่นไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ในชีวิตจริง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในความเป็นจริงไม่เอื้ออำนวย ผู้เล่นจึงสร้างตัวตนต่างๆ แสดงออกในพื้นที่เสมือนจริงเว็บไซต์ hi5 นี้ พื้นที่เสมือนบนเว็บไซต์ hi5 มีความพิเศษกว่าพื้นที่จริงตรงที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เล่นที่ไม่สามารถกระทำได้ในโลกความเป็นจริง สิ่งนั้นคือ “การสร้างและการลบที่ไม่จำกัด” การสร้างและการลบนี้คือ การเพิ่มเติม เสริมแต่งหรือเอาออกของข้อมูลต่างๆ ให้ปรากฏบนเว็บไซต์ hi5

วรรณสิกา เชื้อชาติไทย (2546) ได้ศึกษาเรื่องความเหงาในชุมชนเสมือน กรณีศึกษา www.pantip.com และ www.sanook.com ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงชาติพันธุ์วิทยา กลุ่มตัวอย่างนั้นสุ่มมาจากการที่มาไหลดตอบในกระทู้ความเหงาที่ผู้วิจัยตั้งไว้ใน 25 เว็บบอร์ด ประเด็นที่ศึกษาเป็นความเหงาในมิติทางสังคม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะสังคมเสมือนในสังคมไทย ไม่มีผลต่อการขยายเครือข่ายสังคมของคนเหงาตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ โดยพบสัดส่วนที่น้อยมากของกระทู้บ่งบอกความเหงาเมื่อเทียบกับกระทู้ทั้งหมดที่เข้ามาโพสต์ และกระทู้ที่มีจำนวนคนโพสต์มากที่สุด 3 อันดับในแต่ละกระดานเสวนา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องราวปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมากกว่ากระทู้ที่บ่งบอกความเหงาที่มาจากการไม่มีเพื่อนในชีวิตจริง และคนส่วนใหญ่ในสังคมเสมือนจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ามาหาความสัมพันธ์ใหม่ๆ ทั้งเพื่อนใหม่ ทั้งเพื่อนต่างเพศ
2. อินเทอร์เน็ตไม่ใช่ศูนย์กลางของคนเหงาที่แยกตัวจากสังคม โดยกลุ่มคนลักษณะดังกล่าวยังคงมีพฤติกรรมแยกตัวจากสังคมเสมือนเช่นเดียวกับในชีวิตจริง
3. การใช้อินเทอร์เน็ตไม่มีผลต่อการแยกตัวของสังคมตามที่ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ ซึ่งผู้วิจัยบอกว่าพบกระทู้ลดลงในช่วงวันหยุด เพราะลักษณะสังคมไทยยังมี “ชุมชนละแวกอยู่” การสื่อสารได้ตอบภายในชุมชนหรือเครือข่ายส่วนตัวของบุคคลสามารถกระทำได้ง่ายไม่ได้สันโดษเหมือนคนอเมริกา คนไทยจึงต้องฟังฟังสังคม ดังนั้น การใช้อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเพียงช่องทางการสื่อสารหนึ่ง มากกว่าการละทิ้งสังคมเพื่อหันหน้าฟังฟังโลกออนไลน์
4. งานวิจัยนี้พบบทบาทใหม่ของอินเทอร์เน็ตในการเป็นช่องทางการสื่อสารที่ช่วยสร้างเครือข่ายสังคมใหม่ให้บุคคลที่เครือข่ายสังคมเดิมขาดหายไป ด้วยปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่ความบกพร่องทางมนุษยสัมพันธ์ เช่น แต่งงาน ศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น

จิรัญญ์ ศุภการ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจชุมชนใหม่บน cyberspace ที่มีชื่อว่า แลมบ์ดามู (Lambda Moo) ซึ่งเป็นชุมชนเสมือนจริงแห่งแรกและเก่าแก่ที่สุดชุมชนหนึ่ง โดยมุ่งประเด็นไปที่การอธิบายตัวตน และการจัดระเบียบสังคมของชุมชนเสมือนจริงแลมบ์ดามู

งานวิจัยสรุปได้ว่า สิ่งที่เป็นที่เสมือนจริงแลมบ์ดามูนั้นสามารถนำเสนอออกมาได้นั้นคือความเป็นไปได้ที่จะเป็นพื้นที่แห่งจินตนาการที่สามารถรื้อถอนออก หรือสร้างใหม่ได้อย่างสร้างสรรค์ จุดเด่นของแลมบ์ดามูอยู่ที่โครงสร้างของมัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ สมาชิกไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงรูปร่างของตนในโลกความเป็นจริงเพราะสามารถสร้าง หรือแก้ไขตัวตนได้ตามต้องการ โดยไม่อยู่ภายใต้การกำหนดของสถาบันทางสังคมใดๆ อย่างในโลกความเป็นจริง แม้ว่าแลมบ์ดามูจะได้รับอิทธิพลการปกครองจากโลกความเป็นจริงอยู่บ้างก็ตาม แต่การเปลี่ยนรหัสของสถาบันขบวนการก็คือการเปลี่ยนโลกทั้งโลกของที่นี่ ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ การปกครองที่จะเป็นรูปแบบใดก็ได้ คอมมิวนิสต์หรือเสรีนิยมก็ขึ้นอยู่กับผู้เขียนรหัสที่มีอำนาจในการปกครองชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเสมือนจริงแลมบ์ดามู

ในเมื่อพื้นที่เสมือนจริงแลมบ์ดามีลักษณะพิเศษเช่นนี้แล้ว แลมบ์ดาก็อาจให้ประโยชน์ในแง่ที่เป็นห้องทดลองเสมือนจริงในการสร้างสังคมรูปแบบใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นกระจกเงาเสมือนจริงด้วย นั่นคือการเปิดโอกาสให้สามารถสร้างการปกครองรูปแบบใหม่ขึ้นมา โดยมีการดำเนินการใช้ในสังคมแห่งนี้ที่มีชีวิตเสมือนจริงอาศัยอยู่ มีความรู้สึกรักใคร่เช่นเดียวกับคนในโลกความจริง และสามารถเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าการปกครองในรูปแบบใหม่นั้นสามารถเอื้ออำนวยให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ได้อย่างมีความสุขหรือไม่และเหมาะสมแค่ไหนที่จะนำมาใช้ในโลกความเป็นจริง รวมทั้งยังเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมต่างๆ ที่ปรากฏออกมาให้เห็นผ่านการอธิบายตัวตนของผู้คนสังคมเสมือนจริง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องชุมชนเสมือนจริงในชีวิตประจำวันเป็นการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระที่เทียบเคียงได้กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการวิเคราะห์และทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของสื่อที่ทำให้เกิดชุมชนเสมือนจริงอันมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษาใช้เว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com เป็นพื้นที่ในการศึกษา มีการกำหนดขอบเขตในการศึกษา วิธีการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้ที่มีเว็บไซต์เฟสบุ๊กส่วนตัวที่เป็นสมาชิกแฟนเพจของ cm 108.com และอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอาจเป็นคนที่ท้องถิ่นหรือคนต่างจังหวัดที่มาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมดที่เป็นสมาชิกหน้าแฟนเพจของ cm 108.com จำนวน 247,992 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ตามสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้

ถ้ากำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะใช้ค่า 0.05 แทนในสูตร จะได้ผลลัพธ์

$$n = \frac{247,992}{1 + (247,992)(0,05)^2}$$

$$n = \frac{247,992}{1 + (247,992)(0.0025)}$$

$$n = \frac{247,992}{620.98}$$

$$n = 399.355857$$

$$n = 400 \text{ คน}$$

จากสูตรการคิดคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของยามานะจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 400 คน

3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผู้ศึกษาได้แยกข้อมูลออกเป็น 2 ประเภทคือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลแต่ละประเภทมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลส่วนนี้ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษามากที่สุด โดยมีแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทีมงานเว็บไซต์ cm108.com ที่ทำให้ทราบความเป็นมาของเว็บไซต์ วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเว็บไซต์จนนำไปสู่การสร้างเว็บไซต์เฟสบุ๊คแฟนเพจของ cm108.com ขึ้น
- ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง มี 3 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับเว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจ cm108.com
- ข้อมูลจากการสังเกตความเคลื่อนไหวของเนื้อหาในหน้าแฟนเพจทำให้ผู้ศึกษาแยก
- ข้อมูลจากการสังเกตโพสต์แสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจในประเด็นต่างๆ ทำให้สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ในเรื่องของการใช้ภาษาในการสื่อสาร การแสดงทัศนคติที่แตกต่างกัน

- 3.2.2 ข้อมูลทฤษฎี เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษารวบรวมจากเอกสารการเรียน บทความ เอกสาร วิชาการ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ และข้อมูลจากระบบออนไลน์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสารวิชาการ ผลงานการวิจัย การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

- 3.3.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ในหน้าเพจของ cm108.com เป็นอย่างไร
- 3.3.2 เว็บไซต์เฟสบุ๊ครู้จักหน้าเพจของ cm108.com มีลักษณะการดำเนินการอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
- 3.3.3 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ รู้จักหน้าเพจของ cm108.com นี้ได้อย่างไร
- 3.3.4 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นสมาชิกหน้าเพจ ของ cm108.com เข้าติดตามข่าวสารจากหน้าเพจบ่อยแค่ไหน
- 3.3.5 เนื้อหาประเภทใดในหน้าเพจที่ประชาชนให้ความสนใจ
- 3.3.6 เนื้อหาประเภทใดในหน้าเพจที่ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะเหตุใด
- 3.3.7 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตั้งสถานะในหน้าเพจหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.3.8 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่มีทัศนคติต่อหน้าเพจของ cm 108.com อย่างไร

3.4 วิธีการศึกษา

- 3.4.1 เสนอหัวข้อต่ออาจารย์ที่ปรึกษา / คณะกรรมการและปรับปรุงแก้ไขหัวข้อ
- 3.4.2 เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เพื่อวางแผน การศึกษา
- 3.4.3 ดำเนินการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4.4 วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา
- 3.4.5 จัดทำสื่อศิลปะ
- 3.4.6 จัดทำรูปเล่ม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลในการศึกษาแล้ว ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์เว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com เพื่อหาเหตุผลอธิบายว่าหน้าแฟนเพจนี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อหน้าแฟนเพจอย่างไร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้คือสมาชิกหน้าแฟนเพจของ cm108.com ซึ่งผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ภายใต้ระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระที่เทียบเคียงกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทีมงานของ cm108.com

ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์ www.cm108.com และเฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจที่ใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษาได้มาจากการสัมภาษณ์ทีมงานผู้ที่ก่อตั้งและดูแลเว็บไซต์นี้โดยตรง (Web master) สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 เวลาประมาณ 18.30 น. ที่ร้านอาหารไอ (Ai) ซอยกองบิน 41 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับแรกจะกล่าวถึงเว็บไซต์ cm 108.com ก่อน โดยทีมงานกล่าวถึงเว็บไซต์ cm 108.com ว่าได้สร้างเว็บไซต์นี้ขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. 2546 เกิดมาจากแนวความคิดเล่นๆ ที่ทำให้เป็นจริงขึ้นมา คืออยากให้จังหวัดเชียงใหม่มีเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องราวใกล้ตัวของคนในจังหวัดเชียงใหม่จริงๆ เหตุผลของความคิดนี้เนื่องมาจากในช่วงนั้นมีเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ไม่มากนัก และยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้ใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทีมงานจึงได้ตั้งชื่อเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นว่า เชียงใหม่ร้อยแปด โดยให้นิยามคำว่าร้อยแปด

ในที่นี้ว่ามาจากคำว่าร้อยแปดพันเก้า เป็นสำนวนไทยโบราณ หมายถึง จำนวนมากมาย มี หลายอย่าง บางครั้งอาจจะเรียกแก่สั้นๆ ว่าร้อยแปด ก็ให้ความหมายได้ในทำนองเดียวกัน

เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดจดทะเบียนโดเมนเนม (Domain name) ชื่อ www.cm108.com ในปี พ.ศ. 2546 เป็นเว็บไซต์แบบ Variety community คือเว็บไซต์หรือชุมชนที่มีเนื้อหามากมาย หลากหลายประเภท เช่น สังคมข่าวสาร ร้องทุกข์ สัพเพเหระ คนรักถ่ายรูป อาหารชวนชิม ท่องเที่ยว เป็นต้น ในช่วงเริ่มแรกของเว็บไซต์นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชุมชนคนรักการถ่ายภาพก่อน จากนั้นจึงเริ่มเพิ่มเนื้อหาให้หลายหลายขึ้น โดยแยกเป็นหมวดหมู่อย่างที่เห็นในปัจจุบัน เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดนี้มีกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นคนในจังหวัดเชียงใหม่ หรืออาจจะเป็นคนเชียงใหม่ที่อยู่ต่างจังหวัดก็สามารถทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ได้ผ่านเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดนี้

เนื้อหาที่นำมาลงในเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดได้มาจากการที่ทีมงานต้องออกพื้นที่หาข้อมูลเอง บางครั้งก็ได้รับแจ้งจากวิทยุตำรวจ เพื่อนักข่าว บ้างก็ทราบจากแฟนเพจเว็บไซต์บ้าง หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นพร้อมกันหลายที่จะเลือกเหตุการณ์ที่ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสนใจมากกว่า หรือเป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะต้องนำมาคัดกรองอีกทีว่าเหมาะสมหรือไม่ในการนำเสนอ ทั้งนี้ต้องดูหลายๆ ปัจจัยประกอบกัน เช่น ข้อมูลที่ได้มามีความโน้มเอียงเอื้อผลประโยชน์ให้บุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือไม่ ข้อมูลที่ไม่มีหลักฐาน ไม่มีแหล่งที่มาแน่ชัด เนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองหรือไม่ เป็นต้น จากการที่เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหา (Update) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เว็บไซต์มีแฟนเพจติดตามเว็บไซต์อย่างต่อเนื่องเช่นกัน ความสดใหม่ของเนื้อหาที่นำเสนอจึงกลายเป็นจุดเด่นของเว็บไซต์ และในขณะเดียวกันการเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันนั้นเป็นอุปสรรคในการรักษาความสม่ำเสมอของเนื้อหาในเว็บไซต์เช่นกัน เพราะต้องใช้เวลาในการเรียบเรียง ทำให้บางครั้งก็นำมาลงเว็บไซต์ไม่ทัน บางทีก็คิดงานอีกทีหนึ่ง ทำให้การนำเสนอเนื้อหาบนเว็บไซต์ล่าช้าออกไป หรือบางทีก็อาจเป็นเรื่องของระบบปฏิบัติการที่ขัดข้องบ้าง

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2553 กระแสเว็บไซต์ Facebook (www.facebook.com) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์กำลังได้รับความนิยมจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดก็เริ่มมีปริมาณการเข้าใช้งานของสมาชิกที่ลดลง ทางทีมงานจึงมีความคิดสร้างแฟนเพจเฟซบุ๊กเชียงใหม่ร้อยแปดขึ้นมา เพื่อต้องการดึงดูดให้คนในสังคมออนไลน์เข้ามาในหน้าเว็บเชียงใหม่ร้อยแปดด้วย เป็นการรักษาชื่อเว็บไซต์ไม่ให้ถูกลืม เช่น การโพสต์สถานะที่เป็นเนื้อหาข่าวบางส่วน แต่

รายละเอียดของเนื้อหาข่าวก็มีเว็บลิงก์ให้กดมาอ่านต่อที่เว็บไซต์ www.cm108.com เป็นต้น โดยทีมงานได้สร้างพื้นที่หน้าต่างแฟนเพจเฟสบุ๊คให้ไว้ในเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดด้วย คือ ผู้ที่เข้าหน้าเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดก็สามารถดูข่าวสารในหน้าแฟนเพจเฟสบุ๊คได้ด้วย และสามารถกด “ถูกใจ” (like) เพื่อเป็นสมาชิกแฟนเพจเฟสบุ๊คได้เลย ทางทีมงานบอกว่ามีคนมากถูกใจแฟนเพจเฟสบุ๊คโดยเฉลี่ยแล้ว 212 คนต่อวัน

ภาพ 4.1 เว็บไซต์ cm108.com ที่โชว์หน้าแฟนเพจเฟสบุ๊คไว้ที่หน้าเว็บไซต์

ภาพ 4.2 เฟสบุ๊คแฟนเพจ cm108 ที่แสดงเว็บลิงก์ให้คลิกเข้ามาติดตามรายละเอียดของข่าวได้ใน เว็บไซต์ cm108.com

ส่วนทางด้านกลุ่มสมาชิกและการนำเสนอข้อมูลในทั้ง 2 เว็บไซต์นี้ จะมีความแตกต่างกันตรงที่ เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดจะมีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนทำงานวัยกลางคน การนำเสนอข้อมูลในเว็บไซต์นี้จึงเป็นแบบตรงไปตรงมา ค่อนข้างจริงจัง ใช้ภาษาแบบทางการ ส่วนในหน้าแฟนเพจเฟซบุ๊กจะมีสมาชิกที่เป็นวัยรุ่นหรือเป็นวัยทำงานต้นๆ การนำเสนอข้อมูลจึงเป็นไปในแบบเรื่องสบายๆ ใช้ภาษาที่สนุกสนาน แต่ก็ยังคงเรื่องราวที่เป็นประเด็นเรื่องใกล้ตัวของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่เหมือนเดิม เพื่อให้เป็นในทิศทางเดียวกับกับเว็บไซต์ ในบางวันไม่มีเรื่องราว เหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้น ทีมงานจะสรรหาภาพ หรือเรื่องสัพเพเหระอื่นๆ มาโพสต์ในหน้าแฟนเพจ ให้มีการเคลื่อนไหวในทุกๆ วัน ข้อดีอีกอย่างหนึ่งในเว็บแฟนเพจเฟซบุ๊กคือ มีความรวดเร็วในการนำเสนอ สมาชิกในแฟนเพจจะช่วยนำเรื่องราว ข้อมูลมาแบ่งปันกันบนหน้ากระดานข่าวได้ทันที โดยการตั้งสถานะ (Status) หรือแสดงความคิดเห็น (Comment) บนสถานะนั้นๆ เป็นสิ่งที่ทำให้หน้าแฟนเพจเฟซบุ๊กและเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาจากความร่วมมือของสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่แล้ว เว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจเชียงใหม่ร้อยแปดยังช่วยเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือสังคม หรือในการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐกับประชาชน ได้อีกด้วย เช่น กรณีสุนัขหายก็มีเจ้าของประกาศตามหาในหน้าเว็บแฟนเพจเชียงใหม่ร้อยแปด ในขณะที่เดียวกันสุนัขที่หลงทางมากก็มีผู้มาประกาศตามหาเจ้าของ สรุปลงแล้วเป็นตัวเดียวกันก็ทำให้เจ้าของและสุนัขได้พบกัน หรือกรณีขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในการขุดวางท่อประปาแล้วทำการกลบถนนไม่เรียบร้อยหลายจุดเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ ช่วยมาดำเนินการแก้ไขด้วย เป็นต้น

นอกเหนือจากนี้สิ่งที่ทีมงานต้องระวังเป็นพิเศษคือ การพาดพิงถึงบุคคลที่สามที่ต้องมีที่มาที่ไป ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่คุณหุ้มนำมาจากสมาชิกแล้วมาแบ่งปันบนกระดานข้อความ หรือมาจากสมาชิกที่นำมาโพสต์เอง หากมีประเด็นที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความขัดแย้ง จะต้องลบออก ซึ่งก็มีบ้างที่การนำเสนอข่าวไปแล้วนั้นไปขัดผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม จนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดและเว็บแฟนเพจในแง่ลบ เช่น กรณีที่มีการนำเสนอข่าวรถตำรวจจราจรนำขบวนรถนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทำให้การจราจรของประชาชนทั่วไปติดขัดเพื่อหลีกเลี่ยงให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปก่อนอันเป็นการไม่เหมาะสม ซึ่งความจริงเป็นอย่างไร ไซ้เจ้าหน้าที่ตำรวจจริงหรือไม่ ต้องใช้เวลาการตรวจสอบ ก่อนที่จะนำเสนอรายละเอียดในครั้งต่อไป เป็นต้นจากการที่ทางทีมงานได้ก่อตั้งและดูแลเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดเพื่อคนเชียงใหม่มาเป็นสิบปี ตลอดจนถึงเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ทางสมาคมนักข่าวเชียงใหม่ได้ยกย่องให้เว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดเป็นสื่อออนไลน์ดีเด่นในปี 2555 ในอนาคตของเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปดและเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจอาจมีการนำเสนอข้อมูลในเชิงธุรกิจบ้าง เพื่อ

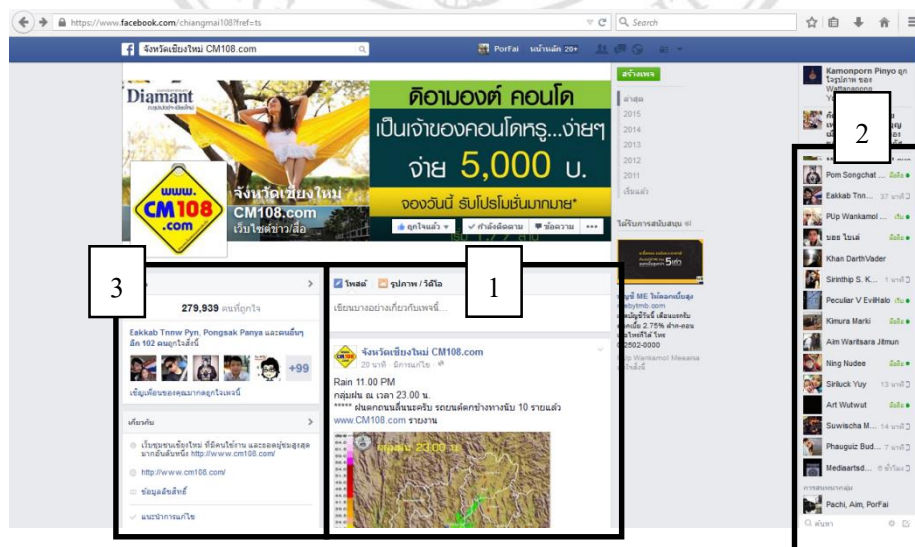
เป็นรายได้ใน การดูแลเว็บไซต์ พร้อมกับรับอาสาสมัครในการช่วยดูแลเว็บไซต์เพิ่มเข้ามา ซึ่งอาจมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาทำให้เว็บไซต์และเฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจเชียงใหม่ร้อยแปดน่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

4.2 การวิเคราะห์จากการสังเกต

4.2.1 ลักษณะทางกายภาพหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ข้อมูลในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้มาจากการสังเกตและนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะทั่วไปของหน้าแฟนเพจ ซึ่งลักษณะทางกายภาพที่สังเกตได้นี้ผู้ศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ลักษณะโครงสร้างของหน้าแฟนเพจ และส่วนประกอบของหน้าแฟนเพจ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพเป็นการทำความเข้าใจกับพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาด้วย ดังนี้

โครงสร้างของหน้าแฟนเพจ มีอยู่ 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นกระดานข่าวในหน้าเพจกล่องข้อความสนทนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน้าแฟนเพจ ซึ่งถ้าขาดโครงสร้างเหล่านี้จะทำให้หน้าแฟนเพจไม่สมบูรณ์ ถึงแม้ว่าโครงสร้างนี้จะถูกกำหนดมาแล้วจากผู้สร้างซอฟต์แวร์ แต่ผู้ที่สร้างหน้าแฟนเพจและเหล่าสมาชิกจะต้องเป็นผู้เติมข้อมูลต่างๆ ลงไป ถ้าเปรียบเสมือนกับการสร้างบ้านแล้วโครงสร้างที่วางก็เปรียบเหมือนกับคาน เสา และโครงหลังคาที่ประกอบเข้าด้วยกันเพื่อให้เจ้าของบ้านสามารถนำส่วนประกอบอื่นๆ มาแต่งเติมให้กลายเป็นบ้านที่สมบูรณ์แบบได้

ภาพ 4.3 แสดงโครงสร้างหลักในหน้าแฟนเพจของ cm108.com

จากภาพ 4.3 แสดงโครงสร้างหลักในหน้าแฟนเพจ ซึ่งหมายเลข 1 คือกระดานข่าวในหน้าแฟนเพจ เป็นส่วนที่แสดงเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้ดูแลหน้าแฟนเพจได้นำเสนอต่อสาธารณชน และผู้ที่ เป็นสมาชิก แฟนเพจก็สามารถนำเรื่องราวมาแบ่งปันในหน้ากระดานข่าวนี้ได้ ที่เรียกกันว่า “การ โพสต์”

หมายเลข 2 คือกล่องข้อความสนทนาที่สามารถโต้ตอบกันได้ระหว่างทีมงานของ cm108.com กับ สมาชิกแฟนเพจ นอกจากการสนทนาที่เป็นตัวอักษรแล้ว ยังสามารถส่งรูปภาพ วิดีโอ และไฟล์ใน รูปแบบอื่นๆ ได้อีกในกล่องข้อความสนทนา

หมายเลข 3 เป็นส่วนของข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหน้าแฟนเพจ ข้อมูลการเคลื่อนไหวด้าน ประชากรที่เปรียบเทียบกันในช่วงสองสัปดาห์ และ โดยเฉพาะข้อมูลเพจที่สำคัญจะทำให้ทราบว่า ชุมชนนี้เป็นอย่างไร มีนโยบายในการดูแลชุมชนอย่างไร รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่างๆ ในสิ่งที่พึง กระทำและไม่พึงกระทำ ข้อมูลเพจจึงเปรียบเสมือนสิ่งที่แสดงความเป็นตัวตน จุดยืน ทิศทางในการ ปกครองชุมชนให้สามารถถ่ายทอดสู่สังคมในโลกความจริงได้ ดังภาพ 4.3

ภาพ 4.4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเพจของ cm108.com

จากภาพ 4.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพจที่ทางทีมงานแสดงไว้ในหน้าเพจมีดังนี้

- “ข้อมูลการเริ่มเพจ เริ่มแล้วเมื่อ พฤษภาคม 2010
- คำอธิบายสั้น เว็บชุมชนเชียงใหม่ ที่มีคนใช้งาน และยอดผู้ชมสูงสุดมากอันดับหนึ่ง
<http://www.cm108.com>
- ข้อมูลลิขสิทธิ์ www.cm108.com

คำอธิบายแบบยาว

** โปรดดโฆษณาธุรกิจ หรือขายของ ขายสินค้าทุกชนิด

**** ถ้ามีการโพสต์โฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาตเราจะ Ban ทันทึโดย

ไม่จำเป็นต้องแจ้งล่วงหน้าผู้ที่ถูกแบน Ban

1. มาโฆษณาสินค้า ธุรกิจต่างๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต

2. นักเลงคีย์บอร์ด แสดงความเห็นทำให้อ่อกความขัดแย้ง ไม่มีเหตุผลหรือ
ใช้คำหยาบ หรือกล่าวหาที่เสี่ยงต่อข้อกฎหมาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์

3. คำว่าผู้ดูแลเพจ โดยไม่มีเหตุผล (อยากทราบเหตุผลจากเพจเรื่องใดๆ ให้
ติดต่อทางข้อความ)

////////////////////////////////////

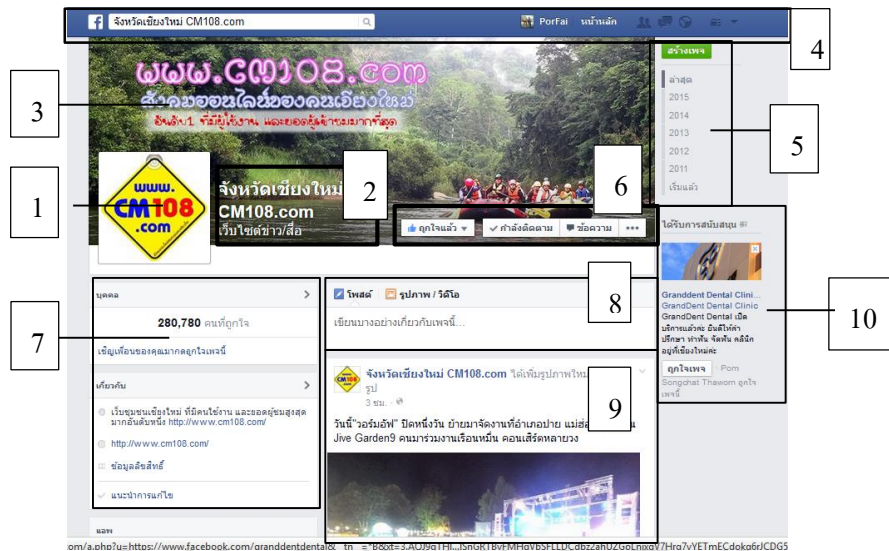
*** นโยบายเพจ CM108.com

“สัตว์หลงทาง เราแชร์ให้ สัตว์หาย สิ่งของหาย เราไม่สามารถแชร์ให้ได้”

ดังนั้น ลักษณะ โครงสร้างของหน้าแฟนเพจในส่วนที่เป็นกระดานข้อความและกล่องข้อความ
สนทนาจึงเป็นส่วนที่สมาชิกและทางทีมงานเป็นผู้ร่วมกันสร้างเนื้อหาที่บรรจุในนั้น แต่ทิศทางของ
เนื้อหาที่ร่วมกันสร้างเหล่านี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ทางทีมงานเป็นผู้กำหนดไว้อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
หน้าแฟนเพจ ซึ่งมีเงื่อนไขในการโพสต์เนื้อหาต้องไม่ใช่การ โฆษณาขายสินค้าหรือธุรกิจโดยไม่ได้
รับอนุญาตจากทางทีมงานหน้าเพจ ไม่ควรแสดงความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เสี่ยงต่อ
กฎหมาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ สำหรับการแชร์เรื่องราวของสมาชิกต่อในกระดานข้อความหากเป็น
เรื่องของหายไม่สามารถแชร์ให้ได้ แต่ถ้าเป็นสัตว์หลงทางสามารถแชร์ได้เพื่อตามหาเจ้าของต่อไป

ส่วนประกอบของหน้าแฟนเพจ เป็นส่วนที่เพิ่มเติมความสมบูรณ์ให้กับหน้าแฟนเพจ
เปรียบเหมือนกับประตู หน้าต่าง กระเบื้อง รวมไปถึงเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ ส่วนประกอบหลัก
ของหน้าแฟนเพจ มีดังนี้

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพ 4.5 แสดงส่วนประกอบของหน้าแฟนเพจ cm108.com

หมายเลข 1 รูปภาพประจำเพจหรือรูปโปรไฟล์ เป็นภาพแทนที่ใช้แสดงให้เห็นว่าเป็นหน้าแฟนเพจของ cm108.com เพราะผู้ใช้งานเฟสบุ๊กจะเห็นภาพประจำเพจและชื่อเพจก่อนที่จะเข้าสู่หน้าแฟนเพจ รูปประจำเพจจึงเปรียบเหมือนรูปร่างหน้าตาของมนุษย์ที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่าแล้วทราบทันทีว่าเป็นใคร รู้จักหรือไม่รู้จัก หากเปรียบเทียบกับชุมชนรูปประจำเพจเปรียบกับลักษณะทางเข้าชุมชนที่มีจุดใดจุดหนึ่งที่บอกว่าเป็นชุมชนนั้นๆ เมื่อผู้มาเยือนเข้ามาถึง รูปประจำเพจจึงเป็นภาพแทนที่จะดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาติดตามเพจ สำหรับรูปประจำเพจของ cm108.com เป็นรูปสี่เหลี่ยมทรงข้าวหลามตัดพื้นสีเหลือง มีชื่อ www.cm108.com อยู่ตรงกลาง ความไม่ซับซ้อนของรูปประจำเพจนี้อาจเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการจดจำ

หมายเลข 2 ชื่อแฟนเพจ เป็นส่วนประกอบที่เป็นชื่อเสียงในสังคมที่ขาดเสียไม่ได้ เป็นเหมือนชื่อเรียกของชุมชนในแต่ละชุมชน ชื่อแฟนเพจนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้

หมายเลข 3 หน้าปกไทม์ไลน์ เป็นส่วนที่สามารถแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ผู้ใช้เฟสบุ๊กจะเห็นหน้าปกไทม์ไลน์ของแฟนเพจก็ต่อเมื่อเข้าหน้าแฟนเพจเท่านั้น สำหรับแฟนเพจของ cm108.com ส่วนที่เป็นหน้าปกไทม์ไลน์นั้น ในบางครั้งจะเป็นพื้นที่สำหรับโฆษณาในเชิงพาณิชย์

หมายเลข 4 แถบเมนูที่ใช้ในการค้นหาหน้าเพจอื่นๆ และการแจ้งเตือนของโปรไฟล์ผู้ใช้ แถบเมนูนี้เปรียบเหมือนเส้นทางที่จะนำผู้ใช้ออกสู่โลกภายนอก

หมายเลข 5 ความเคลื่อนไหวของหน้าเพจย้อนหลังตั้งแต่เริ่มต้นสร้างเพจจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็นช่วงปีที่สามารถสืบค้นได้

หมายเลข 6 เมนูที่เป็นอีกช่องทางในการติดต่อสื่อสารมี 4 ปุ่มให้เลือกคลิก ได้แก่

ปุ่มถูกใจ ถ้าผู้ใช้เฟซบุ๊ก คลิกปุ่มนี้ จะได้รับการเข้าเป็นสมาชิกแฟนเพจทันที และเมื่อเป็นสมาชิกแล้วคลิกปุ่มนี้จะมี 3 เมนูที่ซ่อนอยู่ให้เลือกอีก คือ รับการแจ้งเตือนความเคลื่อนไหว จากเพจ เพิ่มหน้าแฟนเพจนี้ให้อยู่ในรายการที่สนใจ และคำสั่งให้สามารถเลิกถูกใจได้

ปุ่มติดตาม เมื่อเป็นสมาชิกแฟนเพจแล้วจะสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของหน้าแฟนเพจได้ตลอดเวลาจากการคลิกที่ปุ่มนี้ โดยระบบจะทำการแจ้งเตือนในแถบการแจ้งเตือนของผู้ใช้งาน

ปุ่มข้อความ เป็นข้อความที่สมาชิกและทีมงานผู้ดูแลแฟนเพจติดต่อกับแบบส่วนตัว ข้อความนี้สามารถส่งได้ทั้งในลักษณะที่เป็นตัวอักษร รูปภาพ ไฟล์เอกสาร หรือคลิปวิดีโอ

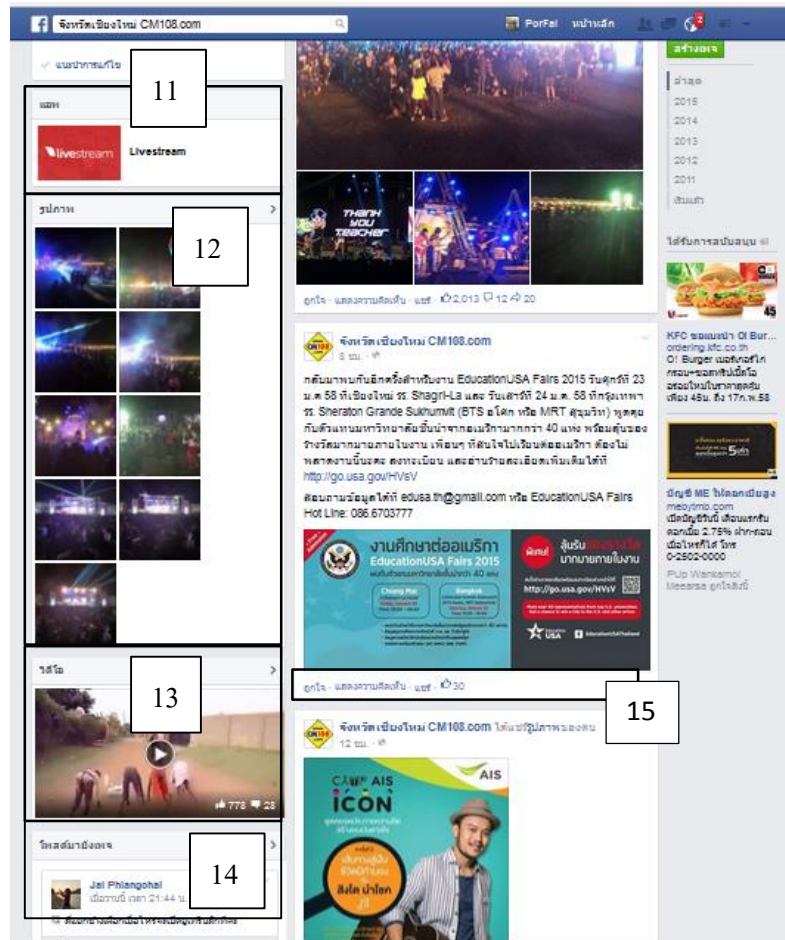
ปุ่มจุดสามจุด เป็นตัวเลือกเพิ่มเข้ามาเพื่อการจัดการหน้าเพจโดยผู้ใช้ที่เป็นสมาชิก ได้แก่เมนู ยกเลิกบันทึก แนะนำหน้าเพจ หน้าการรายงาน บล็อกเพจ แชร์เพจ สร้างเพจ

หมายเลข 7 ข้อมูลเกี่ยวกับเพจ รายละเอียดเกี่ยวกับหน้าเพจจะอยู่ช่องนี้ เช่น ความเคลื่อนไหว หน้าเพจที่แสดงเป็นกราฟ จำนวนสมาชิก ข้อมูลลิขสิทธิ์ การแนะนำการแก้ไข การแนะนำหน้าแฟนเพจนี้ให้กับเพื่อน

หมายเลข 8 ช่องสำหรับพิมพ์เนื้อหาโพสต์ลงในหน้าแฟนเพจ สามารถโพสต์ได้ทั้งที่เป็นตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ และลิงค์

หมายเลข 9 เนื้อหาที่โพสต์โดยทีมงานหน้าแฟนเพจของ cm108.com

หมายเลข 10 โฆษณาต่างๆ ที่ได้รับอนุญาตจากเว็บไซต์เฟซบุ๊ก

ภาพ 4.5 (ต่อ) แสดงส่วนประกอบของหน้าแฟนเพจ cm108.com

หมายเลข 11 แอปพลิเคชันที่หน้าแฟนเพจเข้าร่วม ชื่อ Livestream เป็นเหมือนวิดีโอที่สามารถแชร์ได้ แต่ในที่นี้ไม่ปรากฏวิดีโอที่ถูกสร้างจากแอปพลิเคชันนี้ จึงไม่มีผลต่อสมาชิกแฟนเพจ

หมายเลข 12 อัลบั้มรูปภาพที่สร้างขึ้นโดยทีมงานหน้าเพจ บางส่วนมาจากสมาชิกที่นำมาโพสต์ที่หน้ากระดานข่าว ซึ่งทางทีมงานที่ดูแลหน้าเพจสามารถจัดการได้

หมายเลข 13 คลิปวิดีโอที่ถูกโพสต์โดยทีมงานหน้าเพจและสมาชิก จะเป็นคลิปสั้นๆ ความยาวไม่กี่วินาที

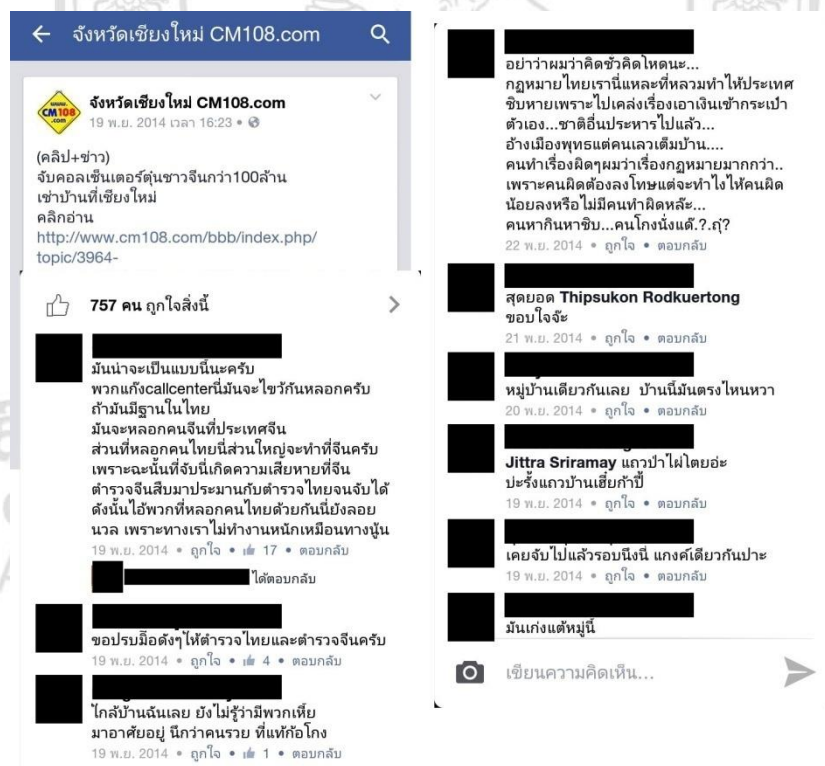
หมายเลข 14 เป็นส่วนข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่สมาชิกนำมาโพสต์ที่หน้าแฟนเพจ ไม่ใช่ข้อความที่มาจากกล่องข้อความสนทนา

หมายเลข 15 เป็นส่วนที่มีอยู่ได้ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่อยู่ในหน้ากระดานข่าวเพื่อให้ทีมงานและสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาที่ถูกโพสต์ในหน้ากระดานข่าวได้ มี 3 เมนู คือ ถูกใจ แสดงความคิดเห็น หรือแชร์เรื่องราวดังกล่าว

4.2.2 ลักษณะการแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาในหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ข้อมูลจากการสังเกตความเคลื่อนไหวของเนื้อหาในหน้าแฟนเพจที่ทางทีมงานนำเสนอ และแชร์มาจากสมาชิกแฟนเพจผู้ศึกษาได้แยกเนื้อหาออกเป็น 9 ประเภทตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจ ดังนี้

(1) เนื้อหาประเภทอาชญากรรม เป็นเนื้อหาที่นำเสนอเหตุการณ์เกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา มีผลทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล สังคม ทรัพย์สิน เช่น การปล้นทรัพย์ ฆ่าคนตาย ข่มขืน กระทำอนาจาร เป็นต้น ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอาชญากรรมและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจที่มีต่อเหตุการณ์นี้ดังภาพ 4.6

ภาพ 4.6 ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอาชญากรรมจากหน้าแฟนเพจ cm108.com

สมาชิกแฟนเพจแสดงความเห็นต่อเนื้อหาการจับแก๊งค์มดต้นชาวจีนที่บ้านเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2557 เป็นไปในมุมมองเรื่องบทลงโทษทางกฎหมาย ซึ่งเป็นการวิพากษ์กระบวนการทำงานของสถาบันหนึ่งทางสังคม อีกด้านหนึ่งมองเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใกล้ตัว เพราะมีสมาชิกแฟนเพจที่พักอาศัยอยู่ใกล้จุดเกิดเหตุดังกล่าว

(2) เนื้อหาประเภทอุบัติเหตุ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดและไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้นในเวลาและสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งต้องมีการระวังและป้องกันไว้แต่แรก โดยพิจารณาจากปัจจัยสาเหตุต่างๆ อันจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุได้ เช่น อุบัติเหตุรถชน อุบัติเหตุจากการใช้เครื่องจักรในการทำงาน เป็นต้น ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอุบัติเหตุและการแสดงความเห็นของสมาชิกแฟนเพจที่มีต่อเหตุการณ์นี้ดังภาพ 4.7

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

← จังหวัดเชียงใหม่ CM108.com 🔍

จังหวัดเชียงใหม่ CM108.com
 15 พ.ย. 2014 เวลา 11:50 • 🌐

สายวันนี้
 15 พ.ย. รถกระบะชนกลุ่มนักเรียนจักรยาน เสียชีวิตคาที่
 1 ราย
 ...คลิกชมภาพ
<http://www.cm108.com/bbb/index.php?act=ST&f=4&t=3935>

ถ้าชิตชอบ ต่อแถวกัน
 ไม่น่าจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ มากนัก มอไซค์
 เค้ายังไม่ค่อยจะชิตกันเลย แต่เกินจักรยาน
 เรียงหน้ากระดาน แถวสี่เลย
 กดแต่รถโลโก้ห้าห้าไม่พอใจจะอีก
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 16 • ตอบกลับ

บ้านเราที่ระดังด้วย
 สายคันคลองทางคงเห็นแล้วเสียแทน
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 15 • ตอบกลับ

บ้านกันเต็มถนน มันก็ชนแข็งแหละ
 กำปั้นชิตช่วยครองรถ
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 12 • ตอบกลับ

ขนาดนักเรียนที่ปั่นมาแล้วทั่วโลก
 อย่างปลอดภัยก็ยังมีมาตายมีถนนเมืองไทยเล
 ครบ
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 11 • ตอบกลับ

ถ้าคุณเป็น ชิตชอบ ผมว่าจะลด อุบัติเหตุ
 ได้เยอะเลย
 ผมชอบกดตัวอย่างเส้นนี้เลย #ขึ้นดอยสุเทพ
 คุณเปิดขึ้น ผมไม่ว่า อะไรหรือกนะ คุณมาบีด
 คคว 2 คัน 3 คัน ของคุณนะ
 ถ้ารถเชียงใหม่โอเค เขารู้ ถ้ารถต่างจังหวัดล
 จะทำอย่างไร
 15 พ.ย. 2014 • มีการแก้ไข • ถูกใจ • 7 •
 ตอบกลับ

รถเยอะ...คุณต้อง ไปหาที่ชิตจักรยานที่รถวิ่ง
 น้อยดีกว่า..เช่นรอบนอกเมือง
 15 พ.ย. 2014 • มีการแก้ไข • ถูกใจ • 6 •
 ตอบกลับ

ชาวก่ออกบอยๆ ยง ไปปตามถนนหลวง
 ฝรั่งเศสที่ป้มาทั่วโลก ย้งมาจบชีวิตที่ไทย
 บันในที่ปลอดภัยที่สุด
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 5 • ตอบกลับ

ถนน ไทย ไม่มีเลน จักรยาน อันตรายทุกที่
 รถยนต์ ก่อแล้งน้ำใจ
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 5 • ตอบกลับ

ถ้ารักชีวิต...อย่าคิดปั่นเซลต้าบนถนนครับ.....
 เพราะ 1.มอเตอร์ไซค์และรถยนต์ขับเร็ว
 เร่งแข่งกันตลอด... 2.ช่องจราจร ไม่มี...
 หรือมีก็โดนแย่งจอด.
 .3.จักรยานประมาณขอบป็นคู่หรือไม่ระวังหลัง
 คิดว่ารถเขาจะหลบให้..
 (มันไม่ใช่อย่างที่คิดนะครับ) 4.ทางโค้ง ทางชัน
 รกเยอะ หยุดหรือเบรค ไม่ทัน.
 .5.น้ำใจคนไทยหาได้ยากบนท้องถนน .
 .6.ถนนทางสัญจรเมืองไทยไม่มีมาตรฐานเพียงพอ..
 สะดุดหลุมนิดเดียวเข้าไปเจอรถสวน..
 จยยเลย ..7..บางคนมันใส่จักรยานก็มีนะครับ..
 บางคันเอาตุ้มแต่งเป็นหมิ่นเป็นแสน..
 ทำตัวเป็นจักรยาน..โดนมอเตอร์ไซค์สอด..
 เพราะหมิ่นใส่ก็มีความแล้วนะครับ..
 เกมเจตคนเมาสมโรงนี้ตายเลยครับ..
 .8.ถนนมืด,ไม่เห็นทาง..
 ไฟสัญญาณ ไม่มีหรือมีก็เกินห้ามด..
 สุดท้ายถ้าคิดจะปั่นบนถนนหรือทางหลวง..
 ก็อย่าไว้ใจทาง..อย่างว่าใจคน(ขับ)มีสติ
 ไม่ประมาท.. โชคดีนะครับ

ถนนบ้านเราลองสังเกตดูดีๆ จะมีแบบ
 มีไหล่ทาง สำหรับจักรยานและมอเตอร์ไซค์
 และไม่มีขอบไหล่ทาง ดังรูป
 แต่ละเส้นจะไม่เหมือนกัน ใช้ถนนร่วมกัน
 แบ่งใจให้กัน รอยยิ้มบนถนนหายาก
 แต่ถ้ายิ้มให้กันแล้วชื่นใจครับ
 ผ่าถนนปั่นด้วย
 ไฟส่องสว่างหน้าและไฟกระพริบหลัง
 เปิดได้เปิดเกาะครับ โดยเฉพาะไฟหลัง สก๊ิด
 โดนชนจากด้านหลังเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์
 ค่าท่านถูกกว่าชีวิตเราเยอะ เราบ่อนอยู่บนรถ
 เรามองเห็นปกติ แต่คนที่อยู่ในรถ
 บางครั้งพื้มสั้เขาติดมา
 ลดระยะในการมองเห็น
 แต่เดสนี้ 8:20 น่าจะมองเห็นปกติ
 เวลาเกิดอุบัติเหตุแล้ว
 เราจะถูกตองทางกฎหมาย
 แต่จะมีประโยชน์อะไร ในเมื่อเราต้องสูญเสีย
 ลงงหาวิธีหรืออุปกรณ์ที่ช่วยป้องกันก่อนที่จะ
 เกิดอุบัติเหตุ ดีกว่าไหม

ผมซึกรมอไซจะ ไปห่างาน
 ต่อย้ายรถเค้า บางช่วงก็คันเดียว
 บางช่วงก็สองคัน สามคัน สี่คันหน้ากระดาน
 เราก็อรอให้เค้าชิตไปต่อแถวเดียว
 ไม่เลย กลับปั่นคุยกัน
 จะแข่งก็ไม่ได้ กสิวรรใหญ่
 จะชิตก็ไปก้อข้ามมาก
 เข้าใจอารมณ์นั้น
 แต่ต้องมีมารยาทในการใช้ถนน
 15 พ.ย. 2014 • ถูกใจ • 6

ภาพ 4.7 ตัวอย่างเนื้อหาประเภทอุบัติเหตุจากหน้าแฟนเพจ cm108.com

เนื้อหาอุบัติเหตุรถกระบะชนกลุ่มนักปั่นจักรยานบนถนนเลียบริมคลองชลประทาน บริเวณสวนราชพฤกษ์ในวันที่ 15 พฤษภาคม 2557 จากการสังเกตพบว่าสมาชิกจะแสดงความคิดเห็นอยู่ 2 ประเด็นสำคัญ คือพฤติกรรมนักปั่นจักรยานและลักษณะทางกายภาพของท้องถนนที่ไม่เอื้ออำนวย ซึ่งการแสดงความคิดเห็นเหล่านี้มาจากประสบการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเขา ทั้งในมุมมองของนักปั่นจักรยานและผู้ใช้เส้นทางร่วมกัน ความคิดเห็นจากตัวอย่างนี้เป็นไปในทิศทางของการแนะนำ การเตือนภัยที่มาจากสถานการณ์ดังกล่าว

(3) เนื้อหาประเภทร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ เนื้อหาประเภทนี้สร้างจากสมาชิกแฟนเพจเท่านั้น ผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกแฟนเพจจะไม่สามารถโพสต์เนื้อหาประเภทนี้ได้ ซึ่งเป็นการโพสต์เรื่องราวเหตุการณ์ที่มีวัตถุประสงค์ในการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือบุคคลต่างๆ โดยใช้หน้าแฟนเพจของ cm 108.com เป็นสื่อกลางในการประสานงาน ดังตัวอย่างและการแสดงความคิดเห็นดังภาพ 4.8

ภาพ 4.8 ตัวอย่างเนื้อหาหรือร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ cm108.com

เนื้อหาที่สมาชิกนำมาโพสต์ลงหน้าแฟนเพจเป็นคลิปวิดีโอตัวอย่างที่ไม่ดีในการจับรถฝ่าฝืนกฎจราจรบนถนนซูปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง ทางเบี่ยงออกหน้าการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ตำบลป่าตัน แต่ปรากฏว่ามีรถยนต์เบี่ยงเข้าไปโดยไม่ปฏิบัติตามป้ายจราจร เป็นเหตุการณ์ที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุกับผู้ใช้งานร่วมกัน ซึ่งสมาชิกที่นำมาโพสต์มีจุดมุ่งหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการให้เกิดความถูกต้อง ส่วนสมาชิกแฟนเพจรายอื่นก็มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเจ้าของโพสต์ คือไม่เห็นด้วยกับเหตุการณ์ตามคลิปวิดีโอดังกล่าว

(4) เนื้อหาประเภทประชาสัมพันธ์ เนื้อหาเหล่านี้เป็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การประชาสัมพันธ์ปฏิทินการจัดงานของหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น ตัวอย่างเนื้อหาประชาสัมพันธ์และการแสดงความเห็นดังกล่าว ภาพ 4.9

ภาพ 4.9 ตัวอย่างเนื้อหาประชาสัมพันธ์จากหน้าแฟนเพจ cm108.com

(6) เนื้อหาประเภทสาระความรู้ เป็นเนื้อหาที่เป็นเคล็ดคลับ เกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาประเภทความรู้นี้บางครั้งจะมาในรูปแบบเนื้อหาตัวอักษรที่ต้องคลิกอ่านต่อ หรือมาเป็นรูปภาพอินโฟกราฟิก เช่น เกร็ดความรู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บตามดังตัวอย่างและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจดังภาพ 4.11

ภาพ 4.11 ตัวอย่างเนื้อหาประเภทสาระความรู้จากหน้าแฟนเพจ cm108.com

สาระความรู้เรื่อง 6 โรคภัยที่มากับภัยหนาว โพสต์โดยหน้าแฟนเพจในวันที่ 24 มกราคม 2557 เป็นช่วงที่อยู่ในฤดูหนาวพอดี สมาชิกแฟนเพจจึงให้ความสนใจเพราะเห็นว่ามีข้อมูลที่เป็นประโยชน์และขอเข้าไปเผยแพร่ต่อ บางความเห็นของสมาชิกแฟนเพจได้แบ่งปันเรื่องราวที่ว่าโรคภัยดังกล่าวได้เกิดขึ้นกับตัวเองและคนในครอบครัวแล้ว

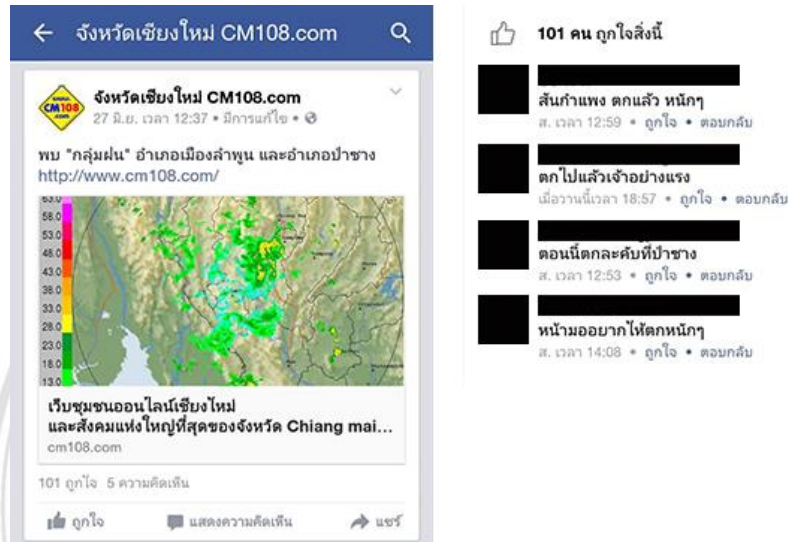
(7) เนื้อหาประเภทแหล่งร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว เนื้อหาประเภทนี้ในหน้าแฟนเพจจะเป็นเรื่องการแนะนำอาหารการกิน ที่พัก สถานที่เที่ยว จะเป็นเนื้อหาในเชิงการโฆษณาธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องประเภทนี้ เช่น ตัวอย่างร้านก๋วยเตี๋ยวเรือย่านาและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจดังภาพ 4.12

ภาพ 4.12 ตัวอย่างเนื้อหาประเภทแหล่งร้านอาหารจากหน้าเพจ cm108.com

เนื้อหาประเภทแหล่งร้านอาหารนี้ผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่างร้านก๋วยเตี๋ยวย่านาที่ตั้งอยู่ใกล้กับแยกช่วงสิงห์ โดยมีเนื้อหาเชิญชวนว่า “เสิร์ฟความอร่อยล้ำหน้า ส่งตรงจากตลาดพลู” ซึ่งมีสมาชิกแฟนเพจแสดงความคิดเห็นใน 2 ประเด็นคือ เรื่องรสชาติและเรื่องแหล่งที่มาจกตลาดพลู ความคิดเห็นทั้งหมดนี้มาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกแฟนเพจมีทั้งสมาชิกที่เคยอยู่ตลาดพลูมาก่อนและสมาชิกที่อยู่เชียงใหม่แล้วไปกินมาแล้วนำมาเล่าต่อ

(8) เนื้อหาประเภทพยากรณ์อากาศ เนื้อหาประเภทนี้เป็นเรื่องการแจ้งสภาพอากาศรวมไปถึงการเตือนภัยที่อาจเกิดขึ้นจากธรรมชาติด้วย เช่น การเกิดฝนฟ้าคะนองอาจมีน้ำป่าไหลหลาก แผ่นดินไหว ฯลฯ เป็นต้น เนื้อหาประเภทนี้อาจนำไปใช้ในการวางแผนการเดินทาง ทำกิจกรรมในสถานที่ต่างๆ ได้ ดังตัวอย่างและความคิดเห็นภาพ 4.13

ภาพ 4.13 ตัวอย่างเนื้อหาประเภทพยากรณ์อากาศจากหน้าแฟนเพจ cm108.com

เนื้อหาประเภทพยากรณ์อากาศที่ทีมงานของหน้าแฟนเพจจะได้มาจากกรมอุตุนิยมวิทยาแล้วนำมาเผยแพร่ต่อในหน้าเพจ สมาชิกมีเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาประเภทนี้จะเป็นสมาชิกที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ถูกกล่าวถึง

(9) เนื้อหาประเภทพิกส่ายตาด้วยภาพ เป็นเนื้อหาที่สื่อสารเรื่องราวด้วยภาพ ในแบบภาพที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เรียกรอยยิ้มจากผู้อ่านจะใช้ข้อความบอกว่า “พิกส่ายตา www.cm108.com ซึ่งบางครั้งพิกส่ายตาด้วยภาพก็จะเป็นเนื้อหาความรู้จากภาพด้วยเช่นกัน ตัวอย่างพิกส่ายตาด้วยภาพและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกดังภาพ 4.14

ภาพ 4.14 ตัวอย่างพักสายตาด้วยภาพจากหน้าแฟนเพจ cm108.com

เป็นภาพของสุนัขที่แต่งตัวแล้วถูกนำมาอยู่ในกระเป๋าสะพายหลังของเจ้าของ จากความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจที่ดูภาพนี้แล้วจะรู้สึกขำจากความน่ารักของสุนัข จากตัวอย่างเนื้อหาทั้ง 9 ประเภท ผู้ศึกษาสังเกตว่าการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแฟนเพจนั้น ล้วนมาจากประสบการณ์ของพวกเขาทั้งสิ้น ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

ประการแรก เนื้อหานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของพวกเขา เช่น เกี่ยวข้องกับสถานที่นั้น สถานการณ์ตามเนื้อหานั้นคล้ายกับสถานการณ์ที่พบมาหลายครั้งจนฝังอยู่ในจิตสำนึก

ประการที่สอง เนื้อหานั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวของพวกเขา อาจเป็นเรื่องของอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นหรือเรื่องที่ทำให้ประโยชน์แก่พวกเขาและพวกพ้อง

ประการสุดท้าย เนื้อหานั้นไม่ตรงกับประสบการณ์ที่สมาชิกพบเห็นจึงแสดงความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย กับเนื้อหาดังกล่าวด้วยเหตุผลประกอบความคิดเห็นนั้น

สำหรับเรื่องของการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก ผู้ศึกษาเห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ใช้ภาษากลางด้วยคำที่สุภาพในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกแฟนเพจบางคนก็ใช้ภาษาเหนือที่สุภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วย หากเป็นความคิดเห็นที่มีการใช้คำเปรียบเทียบกับไม่สุภาพจะเป็นความคิดเห็นที่มาจากอารมณ์ไม่พอใจในบางอย่างของสมาชิกแฟนเพจแต่ก็มีเป็นส่วนน้อย

4.3 การวิเคราะห์เรื่องราวชีวิตประจำวันในเว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com

เว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com เปรียบเสมือนชุมชนเสมือนจริงที่สมาชิกสามารถหยิบยกเรื่องราวในบางแง่มุมของการดำเนินชีวิตมานำเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีทั้งเรื่องราวที่มาจากทีมงานหน้าแฟนเพจและเรื่องราวที่ถูกนำเสนอโดยสมาชิกแฟนเพจ ซึ่งผู้ศึกษาเก็บข้อมูลความเคลื่อนไหวนี้ด้วยการสังเกต ทำให้พบว่าเนื้อหาที่ถูกนำมาโพสต์ในหน้าแฟนเพจนั้นไม่มีจำนวนที่แน่นอน เนื้อหาที่ถูกนำมาโพสต์ล้วนเป็นเหตุการณ์จากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้นำเสนอแทบทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจึงขอยกตัวอย่างประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

4.3.1 เรื่องอุบัติเหตุ

1. สายวันนี้ 15 พ.ย. รถกระบะชนกลุ่มนักปั่นจักรยาน เสียชีวิตคาที่ 1 ราย โปสค์โดยแอดมิน แต่มีการแสดงความคิดเห็นจากหลายๆ ฝ่ายในมุมมองที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างความคิดเห็นจากสมาชิก ดังนี้
 - ถ้ารักชีวิต..อย่าคิดปั่นซิดๆ บนถนน เพราะ 1.มอเตอร์ไซค์และรถยนต์ขับเร็ว เร่งแข่งกันตลอด... 2. ช่องจักรยาน ไม่มี..หรือมีก็โดนแย่งจอด.. 3. จักรยานประมาท ขอบปั่นคู่หรือไม่ระวังหลัง คิดว่ารถเขาจะหลบให้..(มันไม่ใช่อย่างที่คิด) 4. ทางโค้ง ทางชัน รถเยอะ หยุดหรือเบรกไม่ทัน.. 5. น้ำใจคนไทยหาได้ยากบนท้องถนน 6. ถนนทางสัญจรเมืองไทยไม่มีมาตรฐานเพียงพอ..สะดุดหลุมนิดเดียวเบไปเจอรถสวน..จบเลย ..7. บางคนหมั่นใส่จักรยานก็มีนะ บางคันอวดรวยแต่งเป็นหมื่นเป็นแสนทำตัวจนปั่นจักรยาน..โดนมอเตอร์ไซค์ซอย..เพราะหมั่นใส่ก็มีมาแล้วแถมเจอคนเมาผสมโรงนี้ตายเลยครับ...8. ถนนมืด ไม่เห็นทาง ไฟสัญญาณไม่มีหรือมีก็อันท่ามด..สุดท้ายถ้าคิดจะปั่นบนถนนหรือทางหลวง..ก็อย่าไว้ใจทาง..อย่าวางใจคน(ขับ)มีสติ ไม่ประมาท
 - ถนนบ้านเราลองสังเกตดูดีๆ จะมีแบบ มีไหล่ทางสำหรับจักรยานและมอเตอร์ไซค์ และไม่มีขอบไหล่ทางแต่ละเส้นจะไม่เหมือนกัน ใช้ถนนร่วมกัน แบ่งใจให้กัน รอยยิ้มบนถนนหายาก แต่ถ้ายิ้มให้กันแล้วชื่นใจครับ ผ่านักปั่นด้วย

ไฟส่องสว่างหน้าและไฟกระพริบหลัง เปิดได้เปิด เกอะครับ โดยเฉพาะไฟหลัง สถิติ โคนชนจากด้านหลังเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ค่าถ่านถูกกว่าชีวิตเราเยอะ เราปั่น อยู่นอกรถ เรามองเห็นปกติ แต่คนที่อยู่ในรถ บางครั้งฟิล์มส์ที่เขาติดมา ลมกระยะในการมองเห็นแต่เคสนี้ 8.20 น่าจะมองเห็นปกติ เวลาเกิดอุบัติเหตุแล้ว เราอาจจะ ถูกต้องทางกฎหมาย แต่จะมีประโยชน์อะไรในเมื่อเราต้องสูญเสีย ลองหาวิธีหรือ อุปกรณ์ที่ช่วยป้องกันก่อนที่จะเกิดอุบัติเหตุ ดีกว่าไหม

- อันตรายครับ ผมก็ปั่นจักรยาน คงไม่มีใครหรอกที่จะตั้งใจมาชน อุบัติเหตุ ในเมื่อเราไปปั่นในถนนสาธารณะที่มีทั้งรถยนต์และจักรยานยนต์ที่ใช้ความเร็วมากๆ สิ่งที่ต้องพึงอยู่เสมอคือเราต้องระวังและแอบซ้ายสุดๆ ขอแสดงความเสียใจด้วย

2. ฝนตกถนนลื่นต้องใช้ความระมัดระวัง โพสต์โดยแอดมิน

- ฝนตกทำให้เกิดอุบัติเหตุรถแหกโค้งไป 1 คันที่ถนนเลียบบันคลองชลประทาน บริเวณ โคงค์วัดโขงขาว ซึ่งเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยมาก (จากการแสดงความเห็น จากสมาชิก)

3. เต็มถนน เวลา 01.50 น. รถผ่านไม่ได้ หน้าคอมซิติ ถนนมฉินพรัตน์ อุบัติเหตุรถป่วน ออกจากที่ก่อสร้างคอนโด (โรงเรียนวรเชษฐา เก่า) มีรถเก๋งมาชน รถเก๋งหน้ายุบ คนขับเก๋งยอมรับว่ามาจริง บาดเจ็บเล็กน้อย เวลา 01.50 ยังปิดถนนอยู่เพราะยังไม่ได้ชักจูง รอร้อยเวรอยู่ สาเหตุยังไม่ทราบ คนขับเก๋งก็บอกว่าไม่มีคน โบกมือไม่เห็นรถป่วน ฝ่ายรถป่วนก็บอกว่ามีคน โบกแล้ว โพสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็น จากสมาชิก ดังนี้

- ไซค์งานผม มีคน โบกอยู่แล้ว บอกไม่เห็นนี่หลับตาขับรถรีเปล่า

- หลายคนบอก โทษรถเก๋งที่ขับมามาด้วย ก็ถูกครับ แต่ผมเห็นว่ากรณีนี้ ประมาท ร่วมนะครับ เพราะรถเก๋งที่ขับมาเป็นทางเอคนะครับ ส่วนรถป่วนจะต้องจอดให้รถทางเอกไปก่อน

- ต้องไปปั่นในสถานที่ให้ปั่นไม่ต้องปั่นมาจากบ้านหรือรถ ยกใส่หลังรถไปปั่นดีกว่า ค่ะเสียงหลายๆ

- ถ้าชี้ชัดขอบต่อแถวกันไม่น่าจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้มากนัก มอเตอร์ไซค์ยังไม่ค่อยจะชี้คู่กันเลย แต่เห็นจักรยานปั่นเรียงหน้ากระดานแถวสี่เลย กดแตรไล่ก็ทำหน้าที่ไม่พอใจ ไม่หลบให้เราแซงเลย

- ไม่น่าจะไปปั่นที่เส้นคันคลองนะ เพราะรถยนต์วิ่งไว ควรจะไปปั่นที่ฟิซสวนโลก แทน โดยเอารถยนต์ไปพร้อมจักรยานจะปลอดภัยกว่า เพราะบางครั้งนักปั่นก็ไม่ได้เคารพกฎจราจร
4. นักงานการไฟฟ้ารายวันของการไฟฟ้าฯ เชียงใหม่ ถูกไฟฟ้าดูดบนเสาไฟ หน้า รพ. สวนดอก ขณะขึ้นไปซ่อมบำรุง ขณะนี้เข้าห้อง ICU แล้ว โปสท์โดยแอดมิน สมาชิกแฟนเพจมีความคิดเห็น ดังนี้
- ทำไมการขึ้นไปซ่อมบำรุงไม่มีเซฟตี้อะไรให้พนักงานเลย รู้ทั้งรู้ว่า มีกระแสไฟฟ้า แอมมตรกระเช้าของเทศบาลขอไป ก็ไม่มา มีแต่รถของดับเพลิงมา ทำให้การช่วยเหลือเข้าไปอีก น้องเค้าเป็นแค่พนักงานรายวัน แล้วครอบครัวเค้า พ่อแม่เค้าละงบประมาณมีตั้งเยอะแยะ เรื่องความปลอดภัย ทำไมไม่รู้จักปรับปรุง อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้เสมอ ถ้ามีการเตรียมความพร้อมก็จะลดความสูญเสียได้ ได้รับทราบว่ามีตัวตัดกระแสไฟแล้วคือ sf6 แต่ไฟไหลย้อนว่า sf6 เสีย เลยเกิดอุบัติเหตุขึ้นขึ้น ขอเป็นกำลังใจให้กับพนักงานทุกคน และครอบครัวผู้บาดเจ็บ ต่อไปหากต้องมีการซ่อมบำรุง แจ็งมาเลยละ ไฟดับ ร้อนดีกว่า ต้องสูญเสีย
 - บางครั้งมันตัดไฟไม่ได้ เนื่องจากบริเวณ ใกล้เคียงเป็นย่านธุรกิจหรืออะไรที่จำเป็น ต้องใช้ไฟฟ้า เจ้าหน้าที่ก็เลยต้องเสี่ยงชีวิตเพื่อแลกกับการไม่โดนค่าจากคนที่เสียประโยชน์ครับเห็นใจเจ้าหน้าที่บ้าง
 - รพ. มีไฟสำรองสำหรับคนไข้หนักครับ แต่ไม่ได้มีไฟสำรองสำหรับลิฟต์สำหรับคนไข้ทั่วไป ถ้ากำลังย้ายผู้ป่วยขึ้นลงลิฟต์แล้วลิฟต์ค้างนานก็เตรียมลงไปรอหน้าลิฟต์เลยครับ นี่แค่ตัวอย่างเหตุผลที่ กผฟ. ปฏิบัติงานโดยไม่ตัดไฟ ขอให้คนเจ็บปลอดภัย
 - อาแท้ๆ ของอิลันก็เคยโดนสภาพแบบนี้ อาการสาหัสมาก ครั้งนั้นรอด แต่ชีวิตหลังจากนั้นเกิดเหตุการณ์ต้องห้ามส่งโรงพยาบาลบ่อยๆ สาเหตุหลักนะหรือ "เครื่องในใจ อวัยวะภายในเกือบสุก" สุดท้ายก็จากไปในเวลาไม่ถึงปี ที่जूกน้อยผู้หญิงไว้อีกสองคน
5. รณรงค์ไม่ให้หวีให้นอน "OK โหม" จะได้ไม่เดือดร้อนคนอื่น เมาไม่ขับ โปสท์โดยแอดมิน สมาชิกแฟนเพจมีความคิดเห็น ดังนี้

- เรื่องด้านจับคนเมานี้เห็นด้วยมากกว่าจับหมวกกันน็อค เพราะคนที่เมาแล้วขับอาจจะไปเกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้อื่นต้องเสียชีวิตหรือพิการ ตายทั้งเป็นได้ ส่วนหมวกกันน็อคคนตายคือคนไม่ใช่หมวก ไม่เดือดร้อนคนอื่น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการทำตามกฎหมายดีที่สุด ออกบ้านทุกครั้งสวมหมวกกันน็อค คาดเข็มขัดนิรภัย ตรวจสอบ พ.ร.บ. รถ ภาษีรถ อย่าให้ขาด หากคิดจะเมา ไม่ต้องขับรถ กลับกับคนไม่เมาหรือถ้าเมากันหมด หลับมันหน้าร้านเลยไม่เป็นภาระดี
- เมาไม่ขับ โคนกันทุกวัน ถ้าไม่ขับแล้วจะทำไมไปกินเหล้าละคับ แท้ก็ไม่ต้องมีมีก็แพงไป ถ้าดีนะจัดให้ร้านเหล้าอยู่โซนเดียวกันแล้วมีรถรับส่ง แต่เมาแล้วขับมันทำให้คนอื่นเดือดร้อนจริงๆ

4.3.2 อาชญากรรม

1. บุกจับ call center รายใหญ่ที่สุดในประเทศไทยที่ดักตุนชาวจีนมาเปิดบ้านเช่าที่บ้านเกษตรพัฒนา ต.ป่าไผ่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ โพสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก ดังนี้
 - เป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจจีนและไทย แต่แก๊งที่เป็นคนไทยอาจยังลอยนวลอยู่
 - ประเด็นเรื่องกฎหมายที่ยังไม่เข้มงวด
 - เป็นขยะสังคมที่ควรกำจัดให้หมด
2. แฉลงการณ์การจับแก๊งเงินกู้นอกระบบที่ สภ.ช้างเผือก โพสต์โดยแอดมิน โพสต์นี้มีสมาชิกแสดงความคิดเห็น 3 แ่งมม คือ
 - เป็นเรื่องที่คุณู้และผู้ให้กู้ตกลงกัน โดยยินยอม ทั้งที่รู้ดอกเบี้ยแพง
 - ใช้เงินกู้ส่งเสียบุตรหลานเรียนหนังสือ
 - ผู้ให้กู้ไม่ได้รับเงินจากลูกหนี้หรือได้เงินคืนยาก
 - ผู้กู้ไม่มีทางเลือกอื่นใด
3. เมื่อคืนนักท่องเที่ยวชาวจีนโดนกระชากกระเป๋าด้วย แถวพระสิงห์ คนไทยโดนเหมือนกัน โพสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก
 - น่าจะเพิ่มโทษให้หนักกว่านี้ยิ่งช่วงบอลโลกควรระมัดระวังให้มาก

- เรา ก็โดน ไปครั้งที่แยกไฟแดงทางไปโรงพยาบาลแม่และเด็ก เราจอดไฟแดงมัน ขับมาช้าๆ แล้วมาชนที่แฮนด์ข้างซ้ายเราก็อ้วววยขึ้น พอดีไฟเขียวเรารีบออกตัว แล้วมีรถยนต์ขับตามมามันเลยขับเฉี่ยวซ้ายไป เกือบไปแล้ว
 - ส่วนหนึ่งเค้าถึงตั้งด่านด้วย แต่พออีมันไปกระทบคนที่ขยวกลางคืน
 - มีเยอะครับเชียงใหม่ อ่าว่าแต่ผู้หญิงเลย น้องผมผู้ชายตัวใหญ่จี๋ PCX มันยังจะเอา เลยแต่ไม่ได้กระชากกระเป๋านะ จะถีบแล้วเอารถ แต่ไม่รู้หรือไง PCX กับ scoopy i ความเร็วมันต่างกัน มันมากันสองคนเส้นแม่โจ้ คีนั่นน้องกับเพื่อนน้อง โคนสอง ครั้ง คีนเดียวกัน อีกคีนถัดมา เพื่อนกับน้องก็ โคนอีก แต่คนละเวลา ยังดีที่แค่เจ็บ ตัวและที่โดนนี่เป็นผู้ชายหมด น้องบอกว่าหน้ามันเหมือนคนเมาและไม่ใช้คนไทย รวมๆ แล้วตั้งแต่ต้นปีถึงตอนนี้ ทั้งเพื่อนน้องและคนรู้จัก โคนตรงนี้ไปประมาณ 6 ครั้งได้ ยังไงใครผ่านถนนสายนี้ก็ระวังไว้ก็ดีนะครับ โดยเฉพาะคนที่ไฟถนนสาย นี้คับ
4. วานนี้ มีผู้เสียหายมาประกาศกระเป๋าตกในห้าง โลตัส แล้วมีคนเก็บไป โดยไม่ส่งคืน เจ้าของ (มีหลักฐาน CCTV) มีบางท่านเข้าใจผิดว่า เขาไม่ได้ขโมย ไม่ผิด คนทำตก ซวยเอง โพสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก ดังนี้
- เคยเก็บเงินได้ 1,700 ค่ะ ไม่มีกระเป๋านะคะ แล้วให้ทางห้าง...ประกาศหาเจ้าของ พอเจ้าของมารับคืนก็ไม่มีค่าขอบคุณใดๆ แถมยังมองเราด้วยสายตาที่ทำให้เรารู้สึก เหมือนเราไปขโมยเขามาอีก
 - เคยทำกระเป๋าและเอกสารหายที่สิงคโปร์ พอดีทำงานอดนอนหลายวันแล้วเบลอ ทำให้เก็บแต่ของชิ้นใหญ่ๆ ใส่รถ แล้วลืมของชิ้นเล็กๆ ไว้ในรถเข็น แล้วก็ขับรถ กลับที่พัก แต่สามชั่วโมงต่อมา ก็ได้กลับไปเอาของทั้งหมดคืน เพราะมีโทรศัพท์ เบอร์แปลกๆ บอกว่าให้ไปรับของที่ลืมไว้ พอสอบถามถึงได้รู้ว่ามีคนเจอของที่เร ลืม แล้วก็เอาไปส่งให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แล้วเจ้าหน้าที่ก็พยายามอย่าง หนักเพื่อที่จะสืบหาเจ้าของจนได้เบอร์โทรของเรา สรุปสิ่งที่เราได้เรียนรู้คือ สังคม จะดีหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามจิตสำนึกและเจตจำนงของคนในสังคมนั้น
 - กระเป๋าผมหายที่เม็คโคร ในกระเป๋ามีตั้งอยู่ 4,000+ กลับไปดูกล้องวงจร ผมอู้ม ลูกอยู่แล้วกระเป๋าก็ตกลง คนตามมาเป็นสองแม่ลูก ลูกเขาเก็บ ได้จะยื่นให้ผมแต่แม่ เขาได้ห้ามไว้ แล้วผมก็กลับไปดูที่เขาใช้รหัสลูกค้าปรากฏว่าเขาใช้แบบรายวัน เลย ตามตัวไม่ได้ น้ำใจนั้นหายากสมัยนี้

- เคยไปกดเงินตู้กสิกรที่ 89 พลาซ่า มีคนลี้มบัตร ATM ไว้คาเครื่อง คิดว่าเดี๋ยวงคงกลับมาเอา ก็เลยหยิบมาแล้วยื่นรอแถวๆ นั้น 10 กว่านาที เจ้าของรีบวิ่งมาเอาดูแบบกระวนกระวาย (ถ้าบัตรหายคงเดือดร้อนมาก) เขาพูดขอบคุณไม่รู้กี่รอบ วันนั้นอารมณ์ดีทั้งวัน ได้ช่วยเหลือคน

4.3.3 ประชาสัมพันธ์

1. งาน K SME North Expo 2014 โชว์เหนือ งานที่รวบรวมสารพันของซื้อปลูกใจทุกเพศวัย ระหว่างวันที่ 27 - 30 พ.ย. 2557 จากเครือข่าย SME ภาคเหนือ ธนาคารกสิกรไทย โปสต์โดยแอดมิน ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก
2. งาน RIMPING IN THE PARK ครั้งที่ 5 ในรูปแบบ Farmers Market จัดขึ้นในวันที่ 28-29 พฤศจิกายน 2557 ณ ริมฝั่งซูปเปอร์มาร์เก็ต สาขาพยอมเมานาดา ภายในงานมีทั้งดนตรีสด การแสดง อาหารและเครื่องดื่มให้ชิมฟรีตลอดงาน บัตรเข้างานราคา 200 บาทต่อวัน โปสต์โดยแอดมิน ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก
3. งาน SangSom MOVEaBAR ลงทะเบียนหน้างานก่อนแล้วเข้าฟรีได้เลย ณ ลานกาดเชิงดอย โปสต์โดยแอดมิน มีข้อคิดเห็นจากสมาชิกที่สรุปได้คือ
 - แอดมิน ไม่ได้ระบุวัน เวลาและสถานที่ให้ชัดเจน
 - พองานเลิกอาจมีการชกต่อยกัน
4. ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเฟสติวัล เชียงใหม่ ชาวทุกท่านมาเปิดประสบการณ์สุดพิเศษ สัมผัสเหล่า Super Heroes จาก DC Comics ลิขสิทธิ์แท้ๆ อย่างเป็นทางการ ทั้ง Batman, Superman, Wonderwoman, Catwoman โปสต์โดยแอดมิน ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก
5. ข่าวฝากประชาสัมพันธ์มา โรงเรียนสอนคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กอนุบาล 1 - ประถม 6 franchise จากสิงคโปร์ Singapore Maths Chiangmai เปิดแล้วในโครงการนี้มซิดี้เดลี ใกล้กับสี่แยกแอร์พอร์ต ถนนมหิดล (อยู่ด้านในโครงการหลังวงเวียน ข้างร้าน Volcano) โปสต์โดยแอดมิน ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก

4.3.4 ร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ

1. ประกาศตามหาเจ้าของสุนัขหลงมา ณ บริเวณที่จอร์จวิทยาลัยศิลปะสื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการลงรูปถ่ายพร้อมเบอร์โทรติดต่อให้มารับตัวคืน โดยมีสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า
 - หากไม่มีใครอุปการะจะมีผู้พร้อมเข้ามาขออุปการะหลายท่าน
 - มีสุนัขของสมาชิกท่านหนึ่งหายไปต้องตรวจสอบว่าใช่ตัวเดียวกันหรือไม่
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยทำกระเป๋าหล่นหายในรถสี่ล้อแดง โดยมีเอกสารครบพร้อมตัวเครื่องบิน ต้องการความช่วยเหลือ โดยมีสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า
 - แจ้งความยกเลิกบัตร แล้วให้ที่บ้านส่งรูปถ่ายบัตรหรือพาสปอร์ตที่มีรูปมาให้ใช้ยื่นให้สายการบินพร้อมใบแจ้งหายจากตำรวจ ส่วนรถแดงลองโทรไปสหกรณ์รถแดงให้เค้าประกาศให้
 - เหตุการณ์นี้เคยเกิดขึ้นกับเจ้านายผมครับ ลืมกระเป๋าตังค์ไว้บนรถแท็กซี่ที่มาเก็บโครตโชคดีลุงขับรถแท็กซี่วนมาหาบริเวณจุดรับส่ง เพื่อมาตามหาเจ้าของ ทุกอย่างครบ ขอให้คุณลุงโชคดีนะครับ
 - ตอนนี้อยู่แล้วครับ ติดต่อทำบัตรประชาชนเอาไว้ขึ้นเครื่องบินกลับ ผมขอขอบคุณคนเชียงใหม่และผู้ที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษานะครับ ผมขอบคุณจริงๆ ครับ ซึ่งมากเลย ผากให้กับคนที่ไปเที่ยว ดูกรณีผมนะครับ หากไปคนเดียวแน่ๆ พยายามเพื่อเงินเก็บไว้ที่อื่นด้วย นะครับ หากหาให้ทำการค้นหาผ่าน Facebook โดยขอคำปรึกษาจากคนพื้นที่ เพราะเค้ารู้แหล่งจริงๆ สังคม Facebook ช่วยได้จริงๆ ครับ ขอขอบคุณอีกครั้งนะครับสำหรับความเห็นต่างๆ ครั้งหน้าผมจะระวังนะครับ
3. เตือนภัยจากแก๊งค์ขโมยรถปาดหน้าบนถนนเส้นแม่ริมเพื่อเรียกเงินค่าเสียหาย สมาชิกแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ดังนี้
 - ผมทำงานอยู่ค่ายสามกษัตริย์ ใช้เส้นทางนี้ประจำ จะช่วยดูให้อีกทางนะครับ ผากถึงทุกท่านว่าถ้าเจอเหตุการณ์นี้แล้วแอบอ้างว่ารู้จักทหารหรือเป็นทหาร อย่าได้เกรงกลัวครับ นัดเจรจากันที่กองรักษาการณ์ของค่ายได้เลยครับ โดยเฉพาะค่ายสามกษัตริย์ กองพลทหารราบที่ ๘ ครับ "เขตทหารยินดีต้อนรับ"

- ป้ายกระเบาะ กภาพสินธุ์ น้ำดิฉันก้อโดนทางซูปเปอร์ใหม่ สันกำแพง เป็นชายกับหญิงสองตัวเมียเหมือนกัน เรียกค่าเสียหาย สามหมื่น ตัวเองมาชนท้ายเค้าแท้ๆ ในรถก้อพอดี รับคนแก่กลับจากโรงพยาบาลคะ น้ำโทรหาดิฉัน ดิฉันเลยบอกว่ารอแป๊ป กะล้างเอาตังไปให้แต่ดิฉัน โทรแจ้งตำรวจคะ เดี่ยวจะไปขอข้อมูลว่าชื่ออะไรนะคะ แล้วจะแชร์ให้ดูอีกทีคะ
 - ขอบคุณคะ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมถ้าจะให้ดีควรตรวจสอบการพิมพ์ให้ถูกต้อง อ่านแล้วบางประโยคแปลความแทบไม่ออก เรื่องการใช้ภาษานี้่น่าเป็นห่วงสำหรับคนไทย
4. ประตุเซียงใหม่ขายห่วยเกินราคาที่รัฐบาลตั้งไว้ ช่วงแรกนี้ก็ขาย 80 นะ แต่มางวดหลังๆ นี้ราคาเริ่มเหมือนเดิม ต่อไปก็คงใบละ120
 5. คลิปแย่งห้องน้ำคนพิการ น่าอายุจริงๆ <https://www.youtube.com/watch?v=nh102e-xp58&feature=youtu.be> ยังไงขอฝากแชร์คลิปนี้เพื่อเรียกจิตสำนึกแก่คนที่เคยละเมิดสิทธิคนพิการ และเตือนสติไว้สำหรับคนที่ไม่เคยทำ อย่างน้อยก็เพื่อคนพิการคนชราหรืออาจเป็นตัวเราเองในอนาคต
 6. ขอความคิดเห็นคนเซียงใหม่ด้วย ที่อื่นไปงยังหน้าร้านแล้วด้วยชอบเอาของมาวางไม่ให้จอดคือ ถนนสาธารณะใหม่ ไม่ใช่ของส่วนตัว ทุกคนมีสิทธิ์ใช้ใหม่
 7. ถมแล้ว ปรับปรุงแล้ว เจอฝนเข้าไปก็เป้นดั่งภาพที่เห็น หลุมถนนใหญ่มาก ถนนสายแม่โจ้-สันทรายสายเก่า ตรงแยกถึงมีนจะเลี้ยวซ้ายเข้าไปทางสนามกอล์ฟแม่โจ้ ประชาชนลำบากมาก คือ แบบรถตกหลุมนี้จุกเลย ยิ่งตอนฝนตกสงสารผู้ขับขี่รถมอเตอร์ไซค์มากที่ต้องหลบทั้งหลุม หลบทั้งรถยนต์
 8. ไฟแดงแยกบี๊กซีแม่เหิยะ (แยกแม่เหิยะสามัคคี) ไฟแดงได้รวดเร็วมาก เจียวปั๊บบ แดงปั๊บบ เจียวไม่เกิน 6 วินาที ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยเกิน

4.3.5 วัฒนธรรม ประเพณี

1. กำหนดการ ประเพณีใส่ขันดอกอินทขิล ประจำปี 2557 โปสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก

- วิธีการใส่ขันดอก (ตามที่ไปกับคนเฒ่าคนแก่) 1. เตรียมดอกไม้จากที่บ้าน หรือหาซื้อแถวหน้าวัดก็ได้ครับ เขาจะจัดเป็นช่อให้พร้อมรูปเทียน 2. เมื่อไปถึงวัดแล้วเราก็เข้าไปในวิหารหลวง กราบพระอัฐฐารส พระประธาน ใส่บาตร 108 กลางวิหาร 3. ออกมาสร่งน้ำพระเจ้า ผนแสนห้า หน้าพระวิหาร 4. ใส่ขันดอก รอบๆ บริเวณเสาอินทขิล 5. ไปสร่งน้ำเจดีย์หลวง แถวๆ ด้านทิศเหนือขององค์เจดีย์ครับ นี่คือนี่คือวิธีการใส่ขันดอกที่ผมติดตามคุณย่าไปใส่ทุกๆ ปี ผิดขั้นตอนยังไงกราบขอโทษด้วยนะครับ

- ความประทับใจจากการที่ได้ไปร่วมใส่ขันดอก

2. ส่วนตัวแล้ว ใจหายประเพณีล้านนาเฮา เริ่มจางไปเรื่อยๆ ระยะเวลาหลังนี้ คำขวัญ-รณรงค์นี้หายไป “สาคน้ำกั้นแสง ปะแป้งหน้าตา บ่ใจประเพณีล้านนาเนื้อเจ้า” ปีนี้เห็นคนปะแป้ง (เน้นสาว) เทียบ ผมอยู่ที่ถนนมณีนพรัตน์ ตั้งแต่บายโมง ถึงห้าโมงกว่าๆ หนุ่มๆ เดินไปเรื่อยๆ ตามถนน ปะแป้งสาวๆ (ไม่บอกอะไรว่าเป็นคนพวกไหน เชื้อชาติใด อยากรู้ไปคุยด้วยตากันเอง พຽ່ງนี้วันสุดท้ายข้างคูเมือง) โปสค์โดยแอดมินสรุปความคิดเห็นจากสมาชิก

- วันนี้ เจอกับตัวเอง มีคนอยู่กลุ่มหนึ่งเข้ามาปะแป้งแล้วถือโอกาสลูบแก้มลูบแขน พยายามปิดม้อออกแต่คนกลุ่มนี้ก็พยายามกรูกันเข้ามา จึงพากันวิ่งหนี รู้สึกแย่มากๆ เลย แต่เท่าที่ดูไม่น่าจะใช่คนไทยล่ะ หน้าตาเหมือนพวกพม่า-ไทยใหญ่น่ากลัวจริงๆ

- มีอะไรที่พูดตรงๆ ไปเลย ใครทำเสีย ใครทำดีก็ว่ากันไป ไม่งั้นจะไปกันใหญ่ ต้องการข้อมูลที่แท้จริง จะไปไทยใหญ่ พม่า คนเมือง ถ้าเล่นกันดีๆ ตามประเพณี ก็ว่ากันไป ไทยใหญ่หรือพม่า หรือคนเมืองคนไทยถ้ามาทำแบบนี้ ข้อมูลที่แชร์ออกมา อยากได้ความจริงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้แก้ไขก่อนที่จะสายจนเกินแก้

- ไม่ว่าจะคนไทยหรือพม่าไทยใหญ่มันมีทั้งดีและชั่วเหมือนกันบางทีกลุ่มคนพวกนี้เขายังดีกว่าคนไทยบางกลุ่มอีกไม่ใช่ว่าอะไรไม่ดีก็โยนให้เขาหมดถ้าไม่มีพวกเขา งานพวกคนรวยให้ค่าแรงต่ำๆ ถ้ามั่นใจคนไทยทำไม่งานลำบากคนไทยทำได้ใหม่ใครเขาก็อยากสนุกเหมือนคุณแน่ใจหรือว่าคนไทยไม่ได้ทำ

4.3.6 ความรู้ทั่วไป/ สัพเพเหระ

1. เชียงใหม่รถติดปริมาณเยอะขึ้นทุกวัน แต่ถนนเท่าเดิม สงสัยต้องปรับตัว โปสต์โดยแอดมิน เนื้อหาได้มาจากประสบการณ์ของสมาชิกท่านหนึ่งที่เจอรถติดมากในระยะทาง 2 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 38 กิโลเมตร เส้นทางวงแหวนรอบสอง ใกล้กับห้างสรรพสินค้าพารามเมนาดา มีข้อคิดเห็นจากสมาชิกที่สรุปได้คือ
 - รถติดเพราะระบบขนส่งมวลชนไม่ดีจึงต้องใช้รถส่วนตัว
 - หากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรควบคุมสัญญาณไฟจะทำให้ติดไฟแดงนานกว่าการปล่อยสัญญาณไฟแบบอัตโนมัติ
 - การสร้างทางลอด ทางต่างระดับอาจช่วยลดปัญหาการจราจรได้ในระดับหนึ่ง
 - ปัญหารถติดแก้ได้ไม่ง่ายเพราะคนใช้รถใช้ถนนในปัจจุบันค่อนข้างเห็นแก่ตัว
2. เกร็ดความรู้การเติมลมยาง นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน โปสต์โดยแอดมิน มีข้อคิดเห็นจากสมาชิกที่สรุปได้คือ
 - เชื้อถื้อไม่ได้เพราะที่ขอบประตูฝั่งคนขับจะมีตัวเลขบอกไว้อยู่
 - แล้วแต่สภาพของยางรถยนต์
3. เทคนิคออมเงินแนวใหม่...ออมอย่างไรให้เงินงอกงาม โปสต์โดยแอดมิน ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก
4. จะรู้ได้อย่างไรว่าไข่ฟองนั้นสดหรือเปล่า โปสต์โดยแอดมิน มีข้อคิดเห็นจากสมาชิกที่สรุปได้คือ
 - ถ้าไข่เริ่มลอยๆ น้ำ เวลาตอกไข่ใส่ถ้วย ไข่แดงจะแตกง่ายกว่า ถ้าไข่สดๆ ไข่แดงจะคงรูปทรงและไม่แตก
 - เคยลองเหมือนกันครับ ถ้าไข่เริ่มลอยๆ น้ำ เวลาตอกไข่ใส่ถ้วย ไข่แดงจะแตกง่ายกว่าครับ ถ้าไข่สดๆ ไข่แดงจะคงรูปทรงและไม่แตก
5. ไม่แนะนำให้อ่านเข้าไปใช้บริการจากทีมงาน CM 108 เข้าไปในคุกชาย (ใหม่) ที่อำเภอแม่แตง (เรือนจำเชียงใหม่) เมื่อเช้ามีวานนี้ ที่ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ปปส. ได้จู่โจมเข้าตรวจค้น ภาพนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ถ่ายมาในโรงขังถ่ายกลางแจ้งแต่มีหลังคาแดน 5 มั่ง ถ้าจำไม่ผิด ในคุกไม่ได้นำอยู่ บอกเลย เหมือนมากทุกแดน และมีความ

เป็นอยู่แออัดมาก ห้องเรื่อนนอนห้องหนึ่งจุได้ 20 คน แต่ความเป็นจริงอยู่กัน 40 คน เพราะคนเข้าคุกมากกว่าคนออกคุก เกร็ดเล็ก เกร็ดน้อย ภายในคุกที่คนภายนอกไม่เคยรู้ โปสต์โดยแอดมิน สมาชิกแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่หลากหลายที่สรุปได้ก็คือ

- คุณ เอาไว้สำหรับคนที่ทำความผิด เห็นไหมประตูเขายังไม่เปิดให้เราเลยมีแต่คนทำ ความผิดเท่านั้นที่เขาเปิดไว้ต้อนรับให้เราเข้าไปเพื่อ ได้ใช้สติคิดทบทวน ไตร่ตรอง ในการกระทำของเราให้ได้อยู่ในที่จำคุกให้รู้ถึงความลำบากเพื่อเมื่อถึงเวลาออกมา เราจะมีสติในการดำรงชีวิตใน โลกนี้ให้ดีขึ้น
- น่าจะสร้างให้ดีกว่านี้ อย่างน้อยเขาก็เป็นคนเหมือนเรามีความรู้สึกเหมือนเรา สร้าง ให้มันดีกว่านี้ คงไม่ทำงบประมาณหมดหรือมั้งครับ แต่อีกอย่างเขาก็เป็น ประชาชนคนหนึ่งของประเทศเรา
- ถ้ามีโทษหนักทุกคนก็จะขยาด เพิ่มโทษเด็ดขาดจะได้มีการทำผิดน้อยลง!!!!!!! ข่มขืนเด็กผู้หญิง ประหารชีวิต ไม่ต้องรอลงอาญา ถ้าผิดจริง!!

6. รายงานผลสลากกินแบ่งรัฐบาลทุกงวด โปสต์โดยแอดมิน แต่การแสดงความคิดเห็น ในแต่ละงวดแตกต่างกันออกไป
7. ต้นเดือน เงินเหลือไหม?....เทคนิคออมเงินแนวใหม่...ออมอย่างไรให้เงินงอกงามคลิกอ่าน โปสต์โดยแอดมินแต่ไม่มีความคิดเห็นจากสมาชิก

4.3.7 ร้านอาหารการกิน / สถานที่ท่องเที่ยว

1. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชเปิดให้เที่ยวฟรี 147 อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศในวันพ่อและวันปีใหม่ โปสต์โดยแอดมิน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก 2 มุมมอง คือ
 - การเปิดเข้าชมฟรีทำให้รถติดและการจราจรติดขัด
 - ควรเก็บค่าเข้าเพื่อนำเงินไปปรับปรุงฟื้นฟูธรรมชาติ
2. โรตีสูโฮนอร่อย วานบอกร โปสต์โดยแอดมิน มีความคิดเห็นจากสมาชิกมากมายที่แนะนำร้าน โรตีสูจากประสบการณ์ที่ตนเองเคยพบเจอมา เช่น
 - อร่อยทุกเจ้าขึ้นอยู่กับรสชาติที่ชอบ

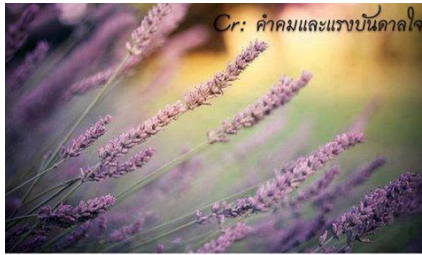
- หน้า รพ. เซนทรัลจ๋า อร่อยจริงๆ กลัวยหอม ไข่ ชีส นุ่ม อร่อยมาก
 - บ้านอยู่ตัวเมืองเชียงใหม่แต่ชอบไปกิน โรตีสี่ที่แม่แตง หน้า 7-11 เชื้อนแม่จิด
เดินทางช่วงเย็นด้วยบ๊วกไบค์เป็นการออกทริปไปในตัว ที่สำคัญโรตีสี่เจ้านี้อร่อยมาก
แถมราคาถูกรวมคาเฟ่แค่ 6 บาท
 - ชอบร้านตรงแยก เชียงใหม่ภูคำ อร่อยถูกปากและสะอาดใช้ได้ บางเจ้าไม่ค่อยกล้า
ทาน เพราะเขาไม่ล้างมือก่อนกลิ้งแป้งบวกกับการนับเงิน ทอนเงินแล้วม้วนพับ
โรตีสี่ห่อทันที (ควรเลือกร้านก่อนซื้อทาน)
 - บนความรู้สึกผมว่าโรตีสี่หน้าอาร์ทอนฟาราไคร์ดินกลางคืนจะมีรสชาติโรตีสี่จืด
ขาย/โรตีสี่แกล่อร่อยมากยิ่งชวนคุยด้วยเท่าไรหรือถูกใจแกล่จะใส่นมให้แกล่แอฟชั่น
ให้อีก แล้วอีกอย่างเจ้าของแกล่ได้สูตรจากเจ้าของโรตีสี่ในตำนานย่านช่างกลาน จึง
ใช้สูตรลับนี้มาแล้วปรับนิดเสริมหน่อยจนทุกวันนี้ขายดิบขายดี
3. แนะนำกัวยเดี่ยวเรือโคขุน เกรดเอ เนื้อนุ่มๆ อร่อย ชามละ 50 บาท กัวยเดี่ยวธรรมดา
มีทั้งหมูและเนื้อ ชามละ 15 บาทเท่านั้น อยู่ใกล้ค่ายกาวิละบริเวณน้ำบึง "อิมปิง ห้อยขา"
โพสต์โดยแอดมิน มีความคิดเห็นจากสมาชิกสรุปได้ ดังนี้
- มีสมาชิกเข้ามาแนะนำร้านกัวยเดี่ยวร้านอื่นเพิ่มเติมที่ได้ไปมาแล้ว
 - ความรู้สึกของสมาชิกที่ได้ไปกินมาแล้ว

4.3.8 พักสายตาด้วยภาพ

1. ภาพที่มีข้อความเป็นคำกลอน คำคมต่างๆ โพสต์โดยแอดมิน เช่น

ภาพ 4.15 ข้อความเป็นคำกลอน คำคมต่างๆ

บางครั้ง "ท้อ" จนอยาก "ยอมแพ้"
 บางครั้ง "แย" จนอยาก "ห่างหาย"
 บางครั้ง "เจ็บ" จนอยาก "จะตาย"
 แต่..สุดท้าย ยังอยู่ได้ "ด้วยตัวเอง" !!

ภาพ 4.15 (ต่อ) ข้อความเป็นคำกลอน คำคมต่างๆ

2. วิธีอายุยืนอีก 20 ปี นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน สรุปความคิดเห็นจากสมาชิก คือ

ภาพ 4.16 วิธีอายุยืนอีก 20 ปี นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน

- โหมขัดฟันนั้นเกี่ยวข้องกับอายุด้วยหรือไม่
- อายุ 80 จะอยู่ถึงหรือไม่

3. ละเลยอาหารเข้าบ่อยๆ ให้ระวังเรื่องสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน สรุปลความ
 คิดเห็นจากสมาชิก คือ

ภาพ 4.17 ละเลยอาหารเข้าบ่อยๆ ให้ระวังเรื่องสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพการ์ตูน

- น่าจะเป็นจริงทุกข้อที่ถูกกล่าวถึง
- อาหารเข้าเป็นมือที่สำคัญที่สุด
- บางท่านกินมือเข้ามือเที่ยงเป็นมือเดียวกัน

4. บุหรี่หรือสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพ สรุปลความคิดเห็นจากสมาชิก คือ

ภาพ 4.18 บุหรี่หรือสุขภาพ นำเสนอเป็นภาพ

- ตอนเด็กเห็นภาพนี้ติดอยู่ โตมาอายุ 25 ปีก็ยังมีแต่ไม่เห็นคนงดสูบเลย เรียนมาบอกให้โทษ รณรงค์กัน สุดท้ายเด็กบางคนก็ยังสูบบุหรี่ที่บั้ง ญาติบ้าง
- เขียนไปก็เท่านั้นข้างซอง ให้ราคาสูงขึ้น โทษปรับที่สูบในที่สาธารณะหนักปรับสัก 2,000 หรือข้อหาพยายามฆ่า สูบกันจริง ต้องออกกฎหมายห้ามพ้นควันออกในที่สาธารณะ รู้โทษแต่ยังสูบ คนไม่สูบก็ได้รับผลกระทบด้วย

5. ความรู้ 7 สิ่งที่ไม่ควรเหยียดและดูถูก มีความคิดเห็นจากสมาชิก คือ

ภาพ 4.19 ความรู้ 7 สิ่งที่ไม่ควรเหยียดและดูถูก

- ทุกอย่างมันถูกกดลงด้วยคำว่า อำนาจ และ เงิน
- ขอเรื่อง การจบปริญญาอีกหน่อย เพราะปริญญาไม่สามารถวัดค่าของคน

6. คู่มือเอาตัวรอด AEC ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอเป็นภาพโดยแอดมิน มีความคิดเห็นจากสมาชิกโดยรวม คือ

ภาพ 4.20 คู่มือเอาตัวรอด AEC ตอนที่ 1 นำเสนอเป็นภาพ

- รู้ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ตีมาก ๆ แต่อย่ามโนว่ามันทำให้ชีวิตการทำงานดีขึ้น เพราะมันใช้ไม่ได้กับทุก ๆ งาน ถ้าไม่ใช้มันไม่มีวันจำได้พูดได้
- คนญี่ปุ่นแยกภาษาอังกฤษและไม่ใช้ภาษาอังกฤษเพราะชาตินิยม แต่ประเทศเค้าทำไมเจริญน้อยจัง หริหรื เรื่องสังคมแคบลงนี่ ตลกไปไหม เราต้องมีสังคมมีกลุ่มคน คนกระแคะพูดอังกฤษคำไทยคำทำตัวไฮโซ หูหรามมีเพื่อนต่างชาติ มันช่วยให้มีความสุขสินะ ตั้งคุณค่าภาษาให้เค้ามัก คนของเราที่เสียเปรียบมาก มันไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาษาอังกฤษอย่างเดียวหรอก ไอ้ความรวย จน ตามภาพที่แสดงมันมีความสามารถด้านอื่นๆ หลายๆ อย่างด้วย

จากประเด็นเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่ถูกนำเสนอผ่านชุมชนเสมือนจริงเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ที่ผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการรับรู้เนื้อหาต่างๆ เป็นความคิดเห็นที่มาจากประสบการณ์และเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกในขณะนั้นต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการรับรู้ในทัศนคติที่มีต่อหน้าเพจนี้และนำเสนอในหัวข้อต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในช่วงเดือนเมษายน 2557 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกแฟนเพจของ cm108.com จำนวน 400 คน ผู้ศึกษาได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ข้อมูลทั้ง 3 ส่วนนี้ผู้ศึกษาจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตความเคลื่อนไหวในหน้าแฟนเพจ ดังต่อไปนี้

4.4.1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ในชุมชนเสมือนจริงจะมีประชากรเช่นเดียวกับชีวิตในโลกความเป็นจริง เช่น สมาชิกในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงองค์กรระดับโลก ลักษณะทางประชากรศาสตร์นี้ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542) กล่าวว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น โดยเชื่อว่าคนที่มีความสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกันจะมี

พฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย แนวคิดนี้จึงคล้ายคลึงกับทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ของ Defleur and Bell-Rokeach (1996) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวข้องกับลักษณะต่างๆ ของบุคคลหรือลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ฯลฯ คุณสมบัติเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม การรับรู้ การตีความ และการเข้าใจในด้านการสื่อสารทั้งสิ้น

เว็บไซต์เฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com ก็เปรียบเหมือนกับชุมชนเสมือนจริง แม้จะมีการลงทะเบียนเป็นสมาชิกคล้ายกับการแจ้งชื่อในสำเนาทะเบียนแต่การระบุลักษณะทางประชากรศาสตร์เช่น ชื่อ อายุ เพศ ของชุมชนเสมือนจริงยังเป็นเรื่องที่หาความชัดเจนไม่ได้ ไม่มีความแน่นอน ทั้งนี้เพราะการลงทะเบียนใช้ชื่อสามารถเปลี่ยนชื่อได้บ่อยครั้งตามความพอใจของผู้ใช้แต่ก็ไม่สามารถใช้ชื่อที่ซ้ำกันได้ อีกทั้งชื่อและข้อมูลที่ใช้ลงทะเบียนจึงไม่มีสิ่งที่สามารถยืนยันสถานะหรือตัวตนที่แท้จริงของบุคคลได้ อาจมีตัวตนหรือไม่มีตัวตน ดังนั้นข้อมูลด้านประชากรของสมาชิกแฟนเพจ cm108.com จึงเป็นข้อมูลที่ได้จากการกรอกแบบสอบถามของสมาชิกแบบไม่ได้เฉพาะเจาะจงโดยการโพสต์ไว้ในหน้าแฟนเพจและสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพียง 400 คน ดังตารางที่ 4.1

ตาราง 4.1 แสดงข้อมูลด้านประชากรศาสตร์หน้าแฟนเพจของ cm108.com

เกณฑ์การจำแนก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	216	54
หญิง	184	46
รวม	400	100
2. อายุ		
อายุต่ำกว่า 15 ปี	4	1
อายุ 16-25 ปี	92	23
อายุ 26-35 ปี	144	36
อายุ 36-45 ปี	92	23
อายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป	68	17
รวม	400	100

ตาราง 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลด้านประชากรศาสตร์หน้าแฟ้มเพจของ cm108.com

เกณฑ์การจำแนก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	8	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	92	23
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	80	20
ปริญญาตรี	180	45
ปริญญาโท	36	9
ปริญญาเอก	4	1
รวม	400	100
4. อาชีพ		
ข้าราชการ	64	16
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / บริษัทเอกชน	88	22
ธุรกิจส่วนตัว	92	23
รับจ้างทั่วไป	52	13
นักเรียน / นักศึกษา	100	25
อื่นๆ	4	1
รวม	400	100
5. รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	88	22
5,000-10,000 บาท	112	28
11,000-15,000 บาท	124	31
16,000-20,000 บาท	56	14
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	20	5
รวม	400	100

ตาราง 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลด้านประชากรศาสตร์หน้าแฟนเพจของ cm108.com

เกณฑ์การจำแนก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ภูมิลำเนา		
ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันยังอาศัยอยู่ใน จ.เชียงใหม่	260	65
ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ ต่างจังหวัด	8	2
ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ ต่างประเทศ	4	1
ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดปัจจุบันอาศัยอยู่ใน จ.เชียงใหม่	108	27
ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดปัจจุบันยังอาศัยอยู่ ต่างจังหวัด	20	5
รวม	400	100

จากตาราง 4.1 พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างมีเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 54 เป็นเพศชาย ร้อยละ 46 เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 กลุ่มอายุดังกล่าวจึงเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงานมากกว่า ซึ่งยังหมายถึงการมีวุฒิภาวะในการคิดวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว

ทางด้านระดับการศึกษาจะอยู่ที่ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุดคือ 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45 จึงสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุดเช่นกันคือ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวและพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทเอกชนตามลำดับ รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างจึงมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด 134 คน คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 11,000-15,000 บาท มี 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28

สำหรับข้อมูลที่แสดงภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันก็ยังอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนมากที่สุดคือ 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด แต่ปัจจุบันได้มาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มี 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ผู้ศึกษาจึงมองว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนในท้องถิ่นหรือคนที่ย้ายมาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

จะให้ความสนใจกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นพิเศษเพื่ออาจนำไปสู่การพิจารณาการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในอีกแง่มุมอาจเป็นเพราะยุคสมัยที่เรียกว่า “สังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร” (Information society) ที่มีการนำข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ มาช่วยดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันทั้งเพื่อตนเอง องค์กร สังคมและชุมชน ซึ่งหน้าแฟนเพจของ cm108.com เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการแบ่งปันเรื่องราวต่างๆ จากประสบการณ์จริงที่ถ่ายทอดผ่านสื่อความเสมือนจริง ผู้รับสารก็จะเลือกรับสารที่ตนเองสนใจหรือเป็นสถานการณ์เกี่ยวข้องกับคนรอบข้างจากประสบการณ์เสมือนจริงเช่นกัน

นอกจากคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันแล้วยังมีปัจจัยภายนอกอื่นอีกที่ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตแต่ละคนแตกต่างกัน มีความซับซ้อนที่ยากจะแยกพฤติกรรมดังกล่าวออกมาได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการแสดงออกในโลกความเป็นจริงกับโลกที่อยู่ในหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีขอบเขตใดแบ่งกันระหว่างความจริงและความจริงเสมือนของโลกมนุษย์ ทำให้แต่ละคนก็มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปตามปริมาณการเสพเทคโนโลยีการสื่อสารเหล่านั้น

4.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับเว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ในชุมชนเสมือนจริงเฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com เป็นอีกหนึ่งผลผลิตจากเทคโนโลยีความจริงเสมือนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะทราบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักหน้าแฟนเพจได้อย่างไร มีความถี่ในการเข้าถึงมากน้อยแค่ไหน เนื้อหาประเภทไหนที่ได้รับความสนใจ และสมาชิกแฟนเพจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือไม่ ตลอดจนการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร ดังตาราง 4.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 4.2 แสดงข้อมูลการเปิดรับหน้าแฟนเพจของ cm108.com

เกณฑ์การจำแนก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ช่องทางที่รู้จัก		
รู้จักผ่านทางเว็บไซต์ www.cm108.com	152	38
พบโดยบังเอิญในเว็บไซต์เฟซบุ๊ก	144	36
ค้นหาด้วยตนเอง	40	10
เพื่อนแนะนำ	56	14
อื่นๆ	8	2
รวม	400	100
2. ประเภทเนื้อหาที่ให้ความสนใจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อาชญากรรม	46	11.5
อุบัติเหตุ	60	15
เรื่องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ	52	13
ประชาสัมพันธ์	48	12
วัฒนธรรม / ประเพณี	45	11.25
สาระความรู้	44	11
แหล่งร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยว	45	11.25
พยากรณ์อากาศ	36	9
พักสายตาด้วยภาพ	24	6
รวม	400	100
3. ความถี่ในการเข้าหน้าแฟนเพจ		
1-2 ครั้ง/วัน	172	43
3-5 ครั้ง/วัน	132	33
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	40	10
3-5 ครั้ง/สัปดาห์	32	8
อื่นๆ	24	6
รวม	400	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลการเปิดรับหน้าแฟนเพจของ cm108.com

เกณฑ์การจำแนก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
เคย	212	53
ไม่เคย	188	47
รวม	400	100
5. การนำเรื่องราวจากเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน		
เคย	344	86
ไม่เคย	56	14
รวม	400	100
6. ประเภทเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน		
การหลีกเลี่ยงเส้นทางจราจรที่ไม่สะดวก	68	17
การระวังภัยจากมิถุนาชีพ	72	18
วางแผนการเดินทางหรือทำกิจกรรม	48	12
ร้องทุกข์กับหน่วยงาน / ขอความช่วยเหลือ	24	6
ประชาสัมพันธ์	28	7
ประสานกับหน่วยงาน / องค์กร	16	4
เป็นความรู้รอบตัว	64	16
แหล่งข้อมูลร้านอาหาร / ท่องเที่ยว	44	11
เพื่อนคลาย	32	8
อื่นๆ	4	1
รวม	400	100

จากตาราง 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ที่มีการแนะนำผ่านทางเว็บไซต์ www.cm108.com มากที่สุดมี 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 นั้นหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างจะรู้จักเว็บไซต์เชียงใหม่ร้อยแปด ก่อนที่จะรู้จักเฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108 ส่วนเหตุผลอื่นๆ เป็นการเข้าถึงโดยช่องทางบุคคลอ้างอิงที่ใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่างที่สุด เพราะมีความน่าเชื่อถือที่สุดแล้ว

ด้านการนำเสนอในหน้าแฟนเพจผู้ศึกษาได้แบ่งประเภทเนื้อหาตามเหตุการณ์ที่มีการโพสต์ในหน้าแฟนเพจ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อเลือก ซึ่งพบว่าเนื้อหาประเภทอุบัติเหตุได้รับความสนใจมากที่สุดจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 รองลงมาคือเนื้อหาประเภทร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13 เนื้อหาประเภทประชาสัมพันธ์ได้รับความสนใจเป็นลำดับที่สามมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ในขณะที่เนื้อหาประเภทอาชญากรรมได้รับความสนใจเพียง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเข้าหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com โดยเฉลี่ยจำนวน 1-2 ครั้ง/วัน มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาที่มีความถี่ในการเข้าโดยเฉลี่ย 3-5 ครั้ง/วัน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ลำดับที่สามมีการเข้าโดยเฉลี่ย 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนเหตุผลอื่นๆ มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ความถี่ในการเข้าหน้าแฟนเพจไม่แน่นอน มีเข้าทุกวันแต่ไม่สามารถระบุจำนวนครั้งได้ บ้างก็นานๆ ครั้ง ไม่สามารถระบุได้เช่นกัน กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะเข้าหน้าแฟนเพจเมื่อมีประเด็นข่าวที่น่าสนใจซึ่งจะดูจากหน้าฟีดข่าวในเว็บไซต์เฟซบุ๊กและบางส่วนเข้าหน้าแฟนเพจเพราะต้องการค้นหาข้อมูลเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สังคมออนไลน์ยังถือเป็นสังคมเปิดที่มีการจัดสรรพื้นที่บนโซเชียลมีเดียให้ผู้ใช้งานสามารถแสดงความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่ด้วยข้อมูลทั้งภาพและเสียง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกหน้าแฟนเพจของ cm108.com ส่วนใหญ่จึงเคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโพสต์ในหน้าเพจด้วย มีจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมี 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเคยนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในเฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วยมีจำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีเพียง 87 คน คิดเป็นร้อยละ 14

สำหรับเรื่องราวในเฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com ที่กลุ่มตัวอย่างนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการระวังภัยจากมิจฉาชีพมากที่สุดจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 รองลงมาคือการหลีกเลี่ยงเส้นทางจราจรที่ไม่สะดวกมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ลำดับที่สามของการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันคือเป็นความรู้รอบตัว มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16

จากผลการศึกษาในประเด็นการเปิดรับหน้าแฟนเพจดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาเป็นสื่อทางเลือกในการดำเนินชีวิตของผู้คน เนื่องจากพวกเขาสามารถเลือกในสิ่งที่สนใจหรือแสดงความไม่พอใจในช่วงเวลาหนึ่งๆ และยังมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมกับสิ่งนั้นๆ ได้ในการสื่อสารแบบ “ประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์” ทั้งนี้ กระบวนการสื่อสารของสื่อกระแสหลักจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง จากผู้นำถึงประชาชน จากผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือการเมืองถึง

ผู้บริโภคสัญญะนั้นก็ไม่ได้มีความสำคัญเสมอไป ในทางตรงกันข้าม การที่กลุ่มคนมีการติดต่อสื่อสาร มีการแพร่กระจายข่าวสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้กลับมีพลังอำนาจในการเข้าถึงมวลชนได้มากกว่าสื่อกระแสหลักในด้านปัจจัยความสะดวก รวดเร็ว การเข้าถึงได้ซ้ำๆ คนบางกลุ่มจึงถือเอาข้อมูลที่ได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้มาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในหน้าแฟนเพจของ cm108.com ลักษณะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีได้เข้ามากำหนดวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของผู้คนอย่างไม่มีข้อแม้

4.4.3 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ในการศึกษาประเด็นของทัศนคติที่มีต่อเฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm 108.com ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ผู้ศึกษาได้แบ่งข้อคิดเห็นด้านทัศนคติออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ทัศนคติที่แนวโน้มไปในลักษณะเชิงสนับสนุนและทัศนคติที่แนวโน้มไปในลักษณะเชิงชี้แนะ โดยวิเคราะห์จากความน่าจะเป็นของข้อความ ซึ่งผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ทัศนคติเชิงสนับสนุน

ด้านการทำหน้าที่สื่อ

1. อยากให้เป็นสื่อกลางในการช่วยผลักดันการพัฒนาในด้านต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การสาธารณสุข โภค การขนส่งมวลชน การปกครอง เศรษฐกิจ ฯลฯ
2. ดีมากสำหรับการเป็นสื่อกลางและอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสมาชิกด้วยจะได้รับรู้ปัญหาโดยเร็ว
3. เป็นสื่อกลางการนำเสนอข่าวท้องถิ่นที่ดีอยู่แล้ว แต่ให้ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาที่นำเสนอให้มีความครอบคลุมและหลากหลายมากขึ้น
4. อยากให้เป็นส่วนหนึ่งในการรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนนในเชียงใหม่เพื่อความ เป็นระเบียบ ลดอุบัติเหตุสร้างวินัยและจิตสำนึกของคน
5. ก่อนโพสต์ข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ ขอให้ตรวจเช็คความถูกต้องแน่นอนของ ข่าวสารและโดยเฉพาะการใช้ภาษาและการสะกดตัวอักษรควรถูกต้องตามหลัก ภาษาไทยด้วยและขอชมที่ผ่านมาข่าวสารต่างๆ รวดเร็วทันเหตุการณ์ดี
6. แจ้งข่าวสารที่อาจจะเป็นประโยชน์มากขึ้น เป็นสื่อที่พร้อมจะเผยแพร่เรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ เป็นสื่อที่เมื่อใครๆ เดือดร้อนก็สามารถมาติดต่อหรือติดตามรายละเอียด จากเพจได้

ด้านการนำเสนอเนื้อหา

1. การนำเสนอเนื้อหาที่ผ่านมามีประโยชน์มาก เพราะเป็นเหตุการณ์ใกล้ตัว สถานที่ต่างก็รู้จักเป็นอย่างดี มีความชัดเจน รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ได้ดีเยี่ยม
2. มีการนำเสนอเนื้อหาที่ติดอยู่แล้ว หากเพิ่มการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและคำสอนของพุทธศาสนาด้วยจะดีมาก เพราะตอนนี้มีคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจเยอะ เป็น การดีที่จะได้เผยแพร่สิ่งดีๆ
3. การนำเสนอข่าวมีความรวดเร็วกว่าสถานีโทรทัศน์
4. เป็นประโยชน์มากในการติดตามความเคลื่อนไหวเรื่องราวที่เกิดขึ้นในจังหวัด เชียงใหม่
5. โดยรวมของเพจอยู่ในเกณฑ์ดีอยู่แล้วควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรืองาน การท่องเที่ยวภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นตัวเลือกเวลาแพนเที่ยวช่วง วันหยุด
6. ที่เป็นอยู่ก็ดีแล้วแต่เพิ่มการอัปเดตเนื้อหาถี่หน่อยเพราะเราจะได้รับรู้ข่าวเร็วขึ้น
7. อยากให้ทางแอดมินช่วยดูเรื่องการอัปเดตข่าวด้วย บางข่าวอัปเดตช้า แต่เข้าใจว่า ทีมงานอาจมีน้อยไม่เหมือนเว็บใหญ่ แต่เป็นกำลังใจให้ อย่างน้อยก็เป็นตัวแทนที่ นำเสนอข่าวของคนเชียงใหม่และเป็นที่ยอมรับของชาวสาร นำเสนอวัฒนธรรม ล้านนา สู้ต่อไปเพื่อเชียงใหม่

ทัศนคติเชิงชี้แนะ

ด้านการทำหน้าที่สื่อ

1. แอดมินต้องเป็นมีความเป็นกลางไม่เอนเอียง มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมไม่เอา ตัวเองเป็นใหญ่ คือแอดมินต้องมีความเป็นมืออาชีพมากกว่านี้
2. อยากให้คัดกรองเนื้อหาก่อนเอามาลงเพราะบางข่าวสืบมาจากมูลความจริงแล้ว ไม่ใช่อย่างที่ทางเว็บเอามาลง อาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเสียหายได้
3. ช่วงหลังการโพสต์ของแอดมินเปลี่ยนไป นำอารมณ์ส่วนตัวใส่ลงไปข้อความที่ โพสต์มักเกินไป อยากให้วางตัวเฉยๆ ไม่ใส่อารมณ์และโต้เถียงกับนักเลงตีบอร์ด
4. อยากให้คัดกรองข้อมูลของสมาชิกแฟนเพจเวลาร้องทุกข์หรือร้องเรียน เพราะบาง ที่เรื่องที่หลายๆ ท่านร้องเรียนอาจจะเกิดจากความไม่พอใจของท่านนั้นๆ หรือ ต้องการประจานให้บุคคลอื่นเสื่อมเสีย เนื่องจากเว็บไซค์เฟซบุ๊กเป็นสื่อที่ไวและ

เข้าถึงได้ง่ายทำให้ข้อมูลบางอย่างอาจเกิดการบิดเบือนได้ อยากให้มีการเซ็นเซอร์
หมายเลขทะเบียน ใบหน้าของบุคคลที่สมาชิกได้แชร์รูปภาพเพื่อสิทธิส่วนบุคคล
ของท่านนั้นๆ

5. สร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ ไม่ชี้นำในทางที่ไม่ดี
6. ขอให้ปรับปรุงการลงภาพเหตุการณ์ให้มีความเหมาะสม มีวิจารณ์ญาณของ
สื่อมวลชน เพราะบางครั้งกระทบกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
7. อยากให้มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือคนด้อยโอกาสคนชรา
ที่ยากจน เพื่อช่วยร่วมบริจาคช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคมเชียงใหม่
8. มีเจ้าหน้าที่คอยตอบคำถามในหน้าแฟนเพจ
9. ควรมีการเตือนเรื่องการใช้คำไม่สุภาพขึ้นข้อความ สนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์
ของวัฒนธรรมคนเมืองไม่เป็นคนก้าวร้าวรุนแรง รณรงค์ให้คนพูดคำเมือง ใส่
เสื้อผ้าเมือง คนพูดคำเมืองจะได้รับสิทธิพิเศษฯลฯ
10. บางครั้งแอดมินตั้งกระทู้ที่ไม่เหมาะสม หรือแชร์โพสต์ของผู้อื่นมาเพื่อให้เกิดการ
วิพากษ์วิจารณ์
11. อยากให้เน้นตรวจทานพวกเรื่องตัวสะกดคำผิดต่างๆ และระวังอย่านำเสนอข่าวที่
บิดเบือน เท็จ หรือผิดพลาด

ด้านการนำเสนอเนื้อหา

1. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงใกล้เทศกาล
2. อยากให้ทันต่อสถานการณ์หากมีเหตุร้ายหรือเหตุการณ์ด่วนอยากให้ลงแจ้งเหตุไม่
เกิน 5 นาที และมีการอัปเดตข่าวทุกวัน
3. การประชาสัมพันธ์ของเพจยังไม่ครอบคลุมเรื่องราวของจังหวัดเชียงใหม่
4. มีการอัปเดตข่าวช้า
5. อยากให้เพิ่มเติมข่าวสารความรู้สืบสานวิถีล้านนาเชียงใหม่ การกิน วัฒนธรรม
ประเพณีเพิ่มขึ้นเพื่อให้เด็กรุ่นใหม่เห็นความสำคัญสืบทอดต่อไป จะได้ไม่หายไป
6. น่าจะมีแนะนำเฟสบุ๊คเพจหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่ว่าเวลาเกิดเหตุการณ์นี้ต้อง
ไปติดต่อที่ไหนหรืออาจจะประสานงานกับพวกประชาสัมพันธ์เชียงใหม่ หรือถ้ามี
แล้วก็ขอภัยด้วย
7. ให้ลงรายละเอียดของเนื้อหาให้มากขึ้น

8. ขอรายงานข่าวที่เป็นข่าวใหญ่ในจังหวัดอย่างละเอียด คนอยู่ไกลไม่มีช่องทางสื่อสารท้องถิ่นมากนัก
9. เพิ่มกิจกรรมร่วมสนุกให้ผู้ติดตามได้มีส่วนร่วมมากขึ้น
10. อยากให้มีข่าวอำเภอนอกเมืองบ้าง ส่วนใหญ่มีแต่ข่าวในอำเภอเมือง
11. เรื่องส่วนตัวของแอดมินที่ไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่เชียงใหม่ไม่ต้องนำเสนอ
12. อยากให้มีการตรวจความคิดเห็นบ่อยๆ เพราะบางความเห็นอาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาในภายหลังได้
13. เพิ่มข่าวท้องถิ่นในจังหวัดใกล้เคียงให้มากขึ้นและเพิ่มความนับไวในการเสนอข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุต่างๆ

จากผลข้อมูลข้างต้น ทักษคติของสมาชิกที่มีต่อชุมชนเสมือนจริงหน้าแฟนเพจของ cm108.com เป็นทัศนคติเชิงชี้แนะมากกว่าทัศนคติเชิงสนับสนุน ทั้งนี้ ทัศนคติเชิงชี้แนะนั้นไม่ได้แสดงออกมาในรูปแบบของการเกลียดชังหรือการต่อต้าน เพียงแต่เป็นความคาดหวังบางอย่างจากโลกความจริงเสมือนของกลุ่มผู้ใช้งานที่คิดว่าอาจสามารถตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลอันหลากหลายได้ทันที ในยุคสมัยที่เป็นสังคมแห่งการสื่อสาร นอกจากนี้แล้วผู้ศึกษาเห็นว่าลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมต่างๆ ของบุคคลยังเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดทัศนคติในมุมมองที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งทัศนคติที่เกิดขึ้นนั้นส่วนมาจากประสบการณ์ การรับรู้โดยการสื่อสารทั้งสิ้น สำหรับการสื่อสารจะสำคัญได้อย่างไร ตัวผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร และผู้รับสารเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้ชุมชนเสมือนจริงมีความเป็นเอกภาพไปกับความคิดของผู้สร้างให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกด้วย

มุมมองด้านทัศนคติเชิงสนับสนุนหน้าแฟนเพจของ cm108.com นั้นให้ความรู้สึกทางจิตวิทยาในเชิงบวก โดยกลุ่มตัวอย่างมองว่าการทำหน้าที่สื่อมวลชนของแฟนเพจ cm108.com ถือเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสารที่ดีที่อาจจะช่วงผลักดันให้มีการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ในด้านต่างๆ มีข้อมูล เรื่องราวมากมายที่เป็นประโยชน์กับเรื่องใกล้ๆ ตัว จึงมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหน้าแฟนเพจนี้ต่อไปตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ในขณะที่ทัศนคติเชิงชี้แนะกลับมองว่าการทำหน้าที่ในฐานะผู้นำเสนอข่าวสารต่อสาธารณชนยังขาดคุณสมบัติในด้านความเป็นกลางอยู่ เพราะผู้ทำหน้าที่ส่งสารเปรียบเหมือนนายเฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ที่มีความสำคัญต่อการรับรู้ของผู้รับสารค่อนข้างมาก ในการทำหน้าที่หลอมรวมมุมมองต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเผยแพร่สู่ประชาชนแต่ในชุมชนเสมือนจริงหน้าหน้านายประตูข่าวสารได้สิ้นสุดลง เพราะทีมงานผู้ดูแลหน้าแฟนเพจไม่ได้เป็นผู้นำเสนอเนื้อหาเหล่านั้น ในฐานะผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนเพียงฝ่ายเดียว ผู้รับสาร

ที่เป็นสมาชิกหน้าเพจก็สามารถกลายเป็นสื่อที่ส่งสารสู่มวลชนได้เช่นกัน ในชุมชนเสมือนจริงจึงส่งผลให้บางครั้งประเด็นเรื่องราวที่ไม่ได้ผ่านการคัดกรองจึงไม่มีความชัดเจน ขาดความไตร่ตรองให้รอบคอบ ดังนั้นความจริงที่มีอยู่ในสังคมจึงถูกทำให้พรัวเลื่อนไป

นอกจากนี้ ทักษะคิดเชิงชี้แนะยังมีเรื่องการใช้ถ้อยคำ ภาษา ที่ต้องมีความระมัดระวังทั้งผู้ส่งสาร-ผู้รับสารในการกล่าวถึงเรื่องราวหรือบุคคลที่สามที่อาจกลายเป็นประเด็นทางกฎหมายภายนอกได้ เช่น การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การหมิ่นประมาท เป็นต้น ส่วนในเรื่องของเนื้อหาสาระนั้นกลุ่มตัวอย่างยังมีความต้องการเนื้อหาที่หลากหลายเพราะยังมีเนื้อหาน้อย ไม่ครอบคลุม ความรวดเร็วในการนำเสนอประเด็นที่สำคัญยังทำได้ไม่เต็มที่

ดังนั้น ทักษะคิดของสมาชิกแฟนเพจจึงถือเป็นปฏิบัติการที่เกิดขึ้นในชุมชนเสมือนจริงผ่านการสื่อสารในรูปแบบเล่าเรื่องที่มีเมล เดอ แซร์โต วิเคราะห์ไว้ในหนังสือ The Practice of Everyday Life (1984) และทักษะคิดยังเป็นตัวแปรในการกำหนดจุดยืนของเว็บไซต์ดังที่ โรเจอร์ (Roger, 1978) อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) ที่ได้กล่าวถึงทักษะคิดว่าเป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทักษะคิดนั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทักษะคิดจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่งๆ จึงถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป ส่วนนิวคอมบ์ (Newcomb, 1854) ก็ให้คำจำกัดความที่ทักษะคิดที่มีอยู่ในเฉพาะคนนั้นว่าขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม อาจแสดงออกในพฤติกรรมที่เป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้นๆ หรืออีกลักษณะหนึ่งแสดงออก ในรูปความไม่พอใจ เกลียดชัง ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจจะมีประเด็นที่หลากหลายแต่ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารควบคู่ไปกับการสร้างจุดยืนอันแข็งแกร่งของหน้าแฟนเพจ cm108.com ในการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมชี้นำวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม พร้อมทั้งเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้พวกเขามีส่วนร่วมกับอุดมการณ์ทางสังคม แบ่งปันทัศนคติที่ค่อนข้างตรงกันข้ามและท้าทายความเชื่อ ค่านิยมแบบเดิมๆ หรือปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ให้คลี่คลายลงจนนำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “ความสุข” ที่แท้จริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องชุมชนเสมือนจริงในชีวิตประจำวัน กรณีศึกษาเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com เป็นการศึกษาที่เทียบเคียงได้กับงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและอธิบายเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com และเพื่อนำผลการศึกษามาสร้างผลงานศิลปะ ซึ่งในบทนี้จะเป็นการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ รวมถึงผลงานศิลปะที่จัดแสดง และข้อเสนอแนะสำหรับการทำการศึกษาในครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

- 5.1.1 เว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไรตามวัตถุประสงค์ข้อแรก จากการศึกษาพบว่าเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com มีลักษณะเป็นชุมชนจำลองที่มีความแตกต่างจากชุมชนในชีวิตจริงตรงที่ การเดินทางไปมาหาสู่กันของชุมชนจำลองทำได้เพียงแค่คลิกเมาส์ก็สามารถไปพบเจอผู้คนได้ทั่วโลก ด้วยระยะเวลาเพียงสั้นๆ ผ่านเครือข่ายออนไลน์ การพูดคุยกันเกิดขึ้นผ่านตัวอักษรบนหน้าจอคอมพิวเตอร์โดยการกดแป้นพิมพ์ คีย์บอร์ดทำหน้าที่เหมือนปากพูด โดยไม่มีความจำเป็นต้องเห็นหน้า เห็นอกับปฏิกิริยาซึ่งกันและกันโดยตรง อีกทั้งชุมชนจำลองนี้ยังมีลักษณะของการเชื่อมโยงความสนใจของผู้คนไว้ร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องพบปะรู้จักผู้คนมากมาย เช่น ชุมชนในชีวิตจริง ผู้ศึกษาจึงเรียกเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com ในลักษณะนี้ว่าเป็น “ชุมชนเสมือนจริง”

ชุมชนเสมือนจริงเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในฐานะที่เป็นพื้นที่สาธารณะให้พวกเขาเหล่านั้นได้มีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่พบเจอระหว่างการดำเนินชีวิตตามวิถีประจำวัน หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่ได้รับความสนใจจากคนส่วนใหญ่ในขณะนั้น ทั้งนี้ เพราะความอยากบอก อยากเล่า อยากให้มีคนสนใจในสิ่งที่ตนเองพูด อยากให้มีคนฟัง แล้วนำมาโพสต์ มาแชร์ในหน้าแฟนเพจจนกลายเป็นความปกติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม และสถานการณ์ที่ถูกนำมาแบ่งปันในหน้าแฟนเพจก็ได้กลายเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันได้เช่นกัน ซึ่งทราบจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างได้รู้จักหน้าเว็บไซต์แฟนเพจผ่านทางเว็บไซต์ www.cm108.com และพบโดยบังเอิญในเว็บไซต์เฟสบุ๊กกลุ่มตัวอย่างจะติดตามข่าวสาร สถานการณ์ต่างๆ จากหน้าแฟนเพจเฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อวัน ส่วนทางด้านเนื้อหาที่เคลื่อนไหวอยู่ในหน้าแฟนเพจ กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสนใจกับเนื้อหาประเภทอุบัติเหตุมากที่สุดและเนื้อหาประเภทร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจได้รับความสนใจรองลงมา ที่สำคัญกลุ่มตัวอย่างได้นำเรื่องราวข่าวสารที่พบเห็นในชุมชนเสมือนจริงนี้ไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในโลกภายนอกได้จริง ส่วนใหญ่แล้วเป็นเรื่องของการระวังภัยจากมิจฉาชีพและการหลีกเลี่ยงเส้นทางการจราจรที่ติดขัดในช่วงของงานเทศกาล มีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินต่างๆ อีกทั้งเนื้อหาข่าวสารในหน้าแฟนเพจนี้ยังเป็นการรู้รอบตัวที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตรประจำวันอีกด้วย

จากผลการศึกษาดังกล่าว ลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกที่เกิดขึ้นในชุมชนเสมือนจริงนั้นจึงเป็นการนำเสนอชีวิตประจำวันผ่านการเล่าเรื่องตามทฤษฎีของ เดอ แซร์โต เรื่องปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน เพราะการแชร์ประสบการณ์ของสมาชิกในหน้าแฟนเพจหรือการโพสต์เรื่องราวจากแอดมิน เป็นการสร้างพื้นที่สมมติอยู่เหนือการควบคุมของวาทกรรมเกี่ยวกับความจริงบนเครือข่ายออนไลน์ คือ ทุกคนสามารถสร้างความจริงขึ้นมาได้ ซึ่งเนื้อหาที่ถูกนำมาโพสต์นั้นไม่ได้มีการการันตีว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริง อาจมีทั้งความจริงและการแต่งข้อมูลลงไปตามการผลิตซ้ำของข้อมูลที่ไม่มีข้อจำกัด อีกทั้งในชุมชนเสมือนจริงยังเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการเล่าเรื่องด้วย เนื่องจากเนื้อหานั้นไม่ได้ผูกขาดที่เจ้าของประสบการณ์อีกต่อไปหากได้ปรากฏในชุมชนเสมือนจริงนี้ อันเป็นการสร้างเงื่อนไขให้เกิดกระบวนการผลิตความรู้ต่อไปเรื่อยๆ ลักษณะของความเป็นชุมชนเสมือนจริงที่มีการสร้างประเด็นใหม่ หรือแสดงความคิดเห็นต่อประสบการณ์ที่พบเจอเพื่อเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งจนนำไปสู่การเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นต่อไปในภายนอกนั้น จุดนี้คือการต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามการวิเคราะห์ของ เดอ

แฮร์โตรี ที่ผู้อ่านแอส ผู้เสียบเปรียบเทียบจะจวย โอกาสที่มีในชุมชนเสมือนจริงหาทางออกหรือ ผลประโยชน์จากฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า ดังนั้น การเล่าเรื่องจึงกลายเป็นอุบายอย่างหนึ่งของการ นำเสนอชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริง โดยทั้งหมดเป็นวงจรของอำนาจที่หมุนเวียนอย่างไม่ สิ้นสุด และอำนาจก็ไม่ได้ครอบครองชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์อีกต่อไป

5.1.2 จากผลการศึกษาศึกษาทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟซบุ๊กแฟนเพจ ของ cm108.com ตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ผู้ศึกษาได้แบ่งทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 ประเภท คือ ทัศนคติเชิงสนับสนุนและทัศนคติเชิงชี้แนะ โดยพบว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีทัศนคติเชิงชี้แนะนั้นให้ความสำคัญกับรายละเอียดของเนื้อหาที่นำมาเผยแพร่ ในหน้าแฟนเพจที่สุด คือ เนื้อหาข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่มีการแทรกความคิดเห็นของ ผู้นำเสนอลงไป ต้องมีความเป็นกลางเพราะอาจทำให้ผู้อ่านเกิดการเข้าใจผิด แยกไม่ออก ว่าเนื้อหาส่วนไหนคือความจริง ส่วนไหนคือความคิดเห็น จนอาจทำให้เกิดความขัดแย้ง จนนำไปสู่โลกของความเป็นจริงได้ นอกจากนี้แล้วเนื้อหาข่าวที่นำมาเสนอยังต้องมี แหล่งที่มาชัดเจน น่าเชื่อถือ ส่วนเนื้อหาที่สมาชิกนำมาแบ่งปันในหน้าแฟนเพจ เช่น เรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียนหน่วยงาน องค์กร การแจ้งเหตุ เตือนภัย ฯลฯ แอดมิน (Administrator) ผู้ดูแลหน้าเพจต้องคัดกรองเนื้อหาเหล่านั้นก่อนที่จะนำมาเผยแพร่ต่อ หากเนื้อหาเหล่านั้น ไม่มีข้อมูลที่มีหลักฐาน หรือแหล่งที่มาชัดเจนก็ต้องพิจารณาให้ รอบคอบ ซึ่งเนื้อหาที่สมาชิกโพสต์ลงหน้าแฟนเพจอาจมาจากความไม่พอใจในบางอย่าง ที่สำคัญหากมีรูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาด้วยควรมีการเซ็นเซอร์ เช่น ป้ายทะเบียนรถ หรือใบหน้าของบุคคลที่สามที่ถูกกล่าวถึง เป็นต้น เพื่อเป็นการรักษาสิทธิ ส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวถึง ด้านความเคลื่อนไหวในการนำเสนอเนื้อหาของหน้าแฟนเพจ กลุ่มตัวอย่างแนะนำให้มีการเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น มีเนื้อหาหลากหลายครอบคลุมพื้นที่ อำเภอรื่นด้วย ไม่ได้มีเฉพาะแต่ตัวเมืองเชียงใหม่ ในระยะหลังมานี้กลุ่มตัวอย่างมองว่า หน้าแฟนเพจมีความเคลื่อนไหวของข่าวสารลดลงไปมาก

ส่วนทัศนคติเชิงสนับสนุนนั้น โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นที่เป็นการ ให้กำลังใจในการทำงานเพื่อพัฒนาสื่อออนไลน์นี้ให้ดีขึ้นต่อไป อีกทั้งยังมองว่า www.cm108.com และเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจได้ทำหน้าที่การเป็นสื่อออนไลน์ ท้องถิ่นได้ดี เป็นสื่อออนไลน์ที่อยู่คู่เมืองเชียงใหม่มานาน อาจเป็นสื่อที่มีส่วนช่วยในการ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่

ทั้งนี้ ทางด้านคุณสมบัติของสื่อมวลชน เรื่องของความเป็นกลาง ความถูกต้อง ชัดเจน ยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นแล้ว ผู้ศึกษาได้มองว่าในชุมชนเสมือนจริงผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีวิชาชีพสื่อแล้วหน้าที่ของนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ที่มีความสำคัญต่อการรับรู้ของผู้รับสารนั้นก็ได้อันสุดตามไปด้วย เนื่องจากแอดมิน (Administrator) ผู้ดูแลหน้าเพจไม่ได้เป็นผู้นำเสนอเนื้อหาเหล่านั้นในฐานะผู้ส่งสารเพียงฝ่ายเดียว ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกหน้าเพจก็สามารถกลายเป็นสื่อที่ส่งสารสู่มวลชนได้เช่นกัน จากการแบ่งปันประสบการณ์ในชุมชนเสมือนจริง จึงส่งผลให้บางครั้งประเด็นเรื่องราวที่ถูกเผยแพร่ออกไปไม่ได้ผ่านการคัดกรองจึงไม่มีความชัดเจน ทำให้ความจริงที่มีอยู่ในสังคมจึงถูกทำให้พรัวเลือนหรือบิดเบือนไป

ดังนั้น ทักษะคติของสมาชิกที่มีต่อหน้าเพจจึงเป็นตัวแปรในการกำหนดจุดยืนของเว็บไซต์ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในชุมชน ซึ่ง โรเจอร์ (Roger, 1978 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) ได้กล่าวถึงทักษะคติว่าเป็นดัชนีชี้ว่าคุณคนนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทักษะคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคต ทักษะคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ จึงถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป ส่วนนิวคอมบ์ (Newcomb, 1954) ก็ให้คำจำกัดความทักษะคติที่มีอยู่ในเฉพาะคนนั้นว่าขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม อาจแสดงออกในพฤติกรรมที่เป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่ อยากร่วมใจสิ่งนั้นๆ หรืออีกลักษณะหนึ่งแสดงออกในรูปความไม่พอใจ เกลียดชัง ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้นๆ ดังจะเห็นจากทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อ ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าเทคโนโลยีนั้นได้สร้างสังคมใหม่ขึ้นมา เป็นสภาพแวดล้อมที่จำลองความเป็นสังคม ความเป็นชุมชนที่อยู่เหนืออาณาเขต อยู่เหนือกาลเวลา เรียกว่า “สังคมหรือชุมชนแห่งความเสมือนจริง” ทุกสิ่งสามารถเกิดขึ้นได้พร้อมกันและดำเนินการได้ทั่วโลกไปพร้อมๆ กันกับการดำเนินชีวิตประจำวันในโลกความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงระหว่างกันได้ตั้งแต่ระดับโลก ระดับประเทศสู่ความเป็นระดับท้องถิ่น เทคโนโลยีการสื่อสารจึงเป็นเหมือนการลอกเลียนแบบสิ่งที่ปรากฏตามข้อสันนิษฐานของจีน บูดิลลาด (Jean Baudrillard) การลอกเลียนแบบการรับรู้ การสัมผัสของโลกทางกายภาพสร้างได้ในสิ่งแวดล้อมใหม่จากการรับรู้ที่หลากหลาย ความเสมือนจริงได้สร้างเนื้อหาสาระของสิ่งที่แสดงให้เห็น โดยการรับรู้ซึ่งก็เป็นผลลัพธ์ของคอมพิวเตอร์เพื่อตอบสนองการรับรู้ของ

สมาชิกในชุมชนเท่ากับว่าเทคโนโลยีการสื่อสารได้มีส่วนช่วยขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมา โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามทฤษฎีของมาแซล แมคลูแฮน (McLuhan) และประสบการณ์ที่ว่านั้นเป็นวิธีการนำเสนอชีวิตประจำวันด้วยการบอกเล่าในสังคมเสมือนจริง ซึ่งเป็นวิธีการที่สะท้อนความหลากหลายที่ไม่ปะติดปะต่อกันในชีวิตประจำวัน มิเชล เดอ เซร์โต (Michel de Certeau) จึงให้ความสำคัญกับการเล่าเรื่องเพราะนั่นคือ ปฏิบัติการของชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันจึงอยู่ท่ามกลางอภิมหาสารสนเทศที่ไม่ได้เป็นข้อมูลสำเร็จรูป โดยพวกเขาจะทำการคัดเลือกข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มาเป็นสิ่งอ้างอิงการดำเนินชีวิตในโลกภายนอก ขณะเดียวกันพวกเขาเองก็เป็นผู้ที่ผลิตข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ด้วยในชุมชนเสมือนจริงจากประสบการณ์ในวิถีชีวิตประจำวัน บางครั้งการแบ่งปันประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็นในชุมชนเสมือนจริงกลับกลายเป็นการทำหน้าที่เช่นเดียวกับสื่อมวลชน โดยไม่รู้ตัว แต่พวกเขากลับมองว่าในสังคมเสมือนจริงที่รายล้อมไปด้วยข้อมูล รูปภาพที่พวกเขาสร้างขึ้นนี้กลับไม่มีความน่าเชื่อถือเท่าใดนัก ยิ่งมีการผลิตซ้ำของข้อมูลยิ่งไม่สามารถพิสูจน์ความชัดเจนหรือความเป็นจริงได้ เพราะความจริงที่ว่านี่ถูกปรุงแต่งจากจิตใต้สำนึกด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้ส่งสาร พร้อมทั้งการทำหน้าที่นายประตู่ข่าวสารของสื่อมวลชนก็ได้สิ้นสุดตามไปปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่มาจากชุมชนเสมือนจริงหลายประการ ดังนี้

1. ชุมชนเสมือนจริงทำให้ความสัมพันธ์ด้านกระบวนการสื่อสารระหว่างสื่อมวลชนกับมวลชนผู้รับสารเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในสถานะที่ซ้อนทับสลับกันไปมา ซึ่งจากเดิมการสื่อสารของสื่อมวลชนจะเป็นแบบทางเดียวแต่ในชุมชนเสมือนจริงผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนจะเป็นผู้รับสารในทันทีที่ผู้รับสารเปลี่ยนสถานะเป็นสื่อมวลชนชั่วคราว โดยไม่รู้ตัวจากการนำเสนอข้อมูลบางอย่างที่ส่งผลต่อสาธารณชนจนได้รับการยอมรับ เป็นการสื่อสารที่สร้างการมีปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทางในการป้อนไปป้อนกลับ จนนำไปสู่การรู้จัก ความรู้สึกคุ้นเคยกันในชุมชนเสมือนจริงที่โดยไม่เห็นหน้าได้ กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา
2. ชุมชนเสมือนจริงทำให้มนุษย์ยึดติดกับข้อมูลจากสภาพแวดล้อมจำลองจนกลายเป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน เท่ากับว่ามนุษย์ได้ถูกเทคโนโลยีเข้าแทรกซึมจนครอบงำในทุกชั้นของสถาบันทางสังคมซึ่งก็เป็นผลลัพธ์ที่แสดงถึงความล้มเหลวในระบบการจัดการบริหารแบบเดิมๆ เทคโนโลยีจึงได้ก้าวเข้ามากำหนดกฎเกณฑ์ในสังคมเพิ่มเติมจากที่เคยเป็น ทำให้มนุษย์สามารถมีอิสรภาพภายใต้กฎเกณฑ์นั้นๆ

3. ชุมชนเสมือนจริงเป็นพื้นที่แห่งเสรีภาพทางความคิดที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริง เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้คนกลุ่มเล็กๆ ได้ใช้เป็นทางเลือกในการหลีกเลี่ยงปัญหาและใช้เสรีภาพนี้สร้างความจริงขึ้นมาใหม่ในสังคมจนนำไปสู่ประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดการถกเถียงและเผชิญหน้ากันมากที่สุด
4. ชุมชนเสมือนจริงทำให้เกิดแหล่งข้อมูลใหม่ที่มาจากปรัชญาชีวิตแบบรากหญ้าในวิถีวัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจนำไปต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่โดยมีสถาบันทางสังคมมารองรับองค์ความรู้นั้นๆ
5. ชุมชนเสมือนจริงทำให้ประสบการณ์ถูกแยกออกจากตัวเจ้าของปรากฏการณ์ เนื่องจากในชุมชนเสมือนจริงเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นสาธารณะ สมาชิกทุกคนสามารถนำประสบการณ์นั้นไปแบ่งปันต่อได้โดยไม่ต้องขออนุญาต เท่ากับว่าชุมชนเสมือนจริงเป็นส่วนหนึ่งในการขยายขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างขวางออกไป ประสบการณ์เหล่านี้จึงถูกนำไปถ่ายทอดต่อไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

5.1.3 ผลงานจากการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริง ซึ่งมีการจัดนิทรรศการสร้างสรรค์สื่อเพื่อเป็นภาพสะท้อนแนวความคิดที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

ชื่อผลงาน ที่ไหน (No Where in Virtual Reality)

เทคนิค Performance Installation

วัสดุ สื่อผสม คือ สติกเกอร์แบบใสเคลือบด้วยลามิเนตด้าน ติดบนแผ่นกระจกเงา ผ้าแคนวาส (Canvas) ینگเฟรมไม้ และกระดาษโปสเตอร์ติดบนไม้ MDF

สถานที่จัดแสดงงาน

เข้าร่วมจัดแสดงในงาน ERROR Exhibition 502 ที่หอนิทรรศการ ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 8-14 พฤษภาคม 2558

แนวคิด

ในชุมชนเสมือนจริงเต็มไปด้วยเรื่องราวมากมายที่ถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์ บางครั้งเรื่องราวเหล่านี้เป็นได้เพียงแค่ภาพแทนที่ไม่ได้มีความหมายอะไรเลย เพราะเนื้อหาที่ปรากฏนั้นไม่ได้ระบุถึงเวลา บ่งบอกถึงสถานที่ หรือสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย ทั้งหมดต้องขึ้นอยู่กับการคาดเดาจากประสบการณ์อีกชั้นหนึ่งที่แต่ละคนมี และมักจะถูกมองข้ามเนื่องจากเป็นเรื่องราวที่ปราศจากความน่าสนใจ เนื้อหาในลักษณะนี้จะพบบ่อยมากภายในชุมชนเสมือนจริงจึงถูกกลายเป็นเรื่องปกติที่ไม่น่าจะปกติ กลายเป็นเรื่องราวที่ไม่มีมีการ

ยื่นยื่นหรือการการันตีความน่าเชื่อถือด้วย ดังนั้นเนื้อหาจึงเกิดการพรว่เลือนแล้วบิดเบือนไปจากเค้าโครงเดิม

สิ่งที่ผู้ศึกษานำเสนอในผลงานนี้คือความปกติธรรมดาที่ไม่ธรรมดาของเนื้อหาต่างๆ เป็นเรื่องราวทั่วไปที่พบจากชุมชนเสมือนจริง ไม่มีสถานที่ ไม่มีเวลา ไม่มีความหมายในตัวเอง โดยการถ่ายภาพบนกระจกเงาจึงให้ความรู้สึกเหมือนเป็นภาพสะท้อนที่มองดูแล้วเหมือนมีภาพซ้อนกันอยู่ เกิดความไม่ชัดเจน เพราะกระจกเงาคือสิ่งที่สะท้อนภาพความเป็นจริงเสมือน ตรงนี้คือสื่อถึงเนื้อหาในชุมชนเสมือนจริง และมีรูปลักษณะเดียวกันอีกหลายรูปในวัสดุที่แตกต่างกัน สื่อถึงเนื้อหาที่หลากหลาย เล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางสายตาของผู้มองเห็นในการพิจารณาสาระจากรูปนั้นๆ ส่วนรูปจัดแสดงผู้ศึกษาต้องการถ่ายเองโดยยึดหลักการเลือกภาพต้องเป็นภาพที่มีเนื้อหาทั่วไป ไม่มีความโดดเด่นในภาพ ไม่เน้นกิจกรรม ไม่มีความน่าสนใจ มองแล้วเฉยๆ

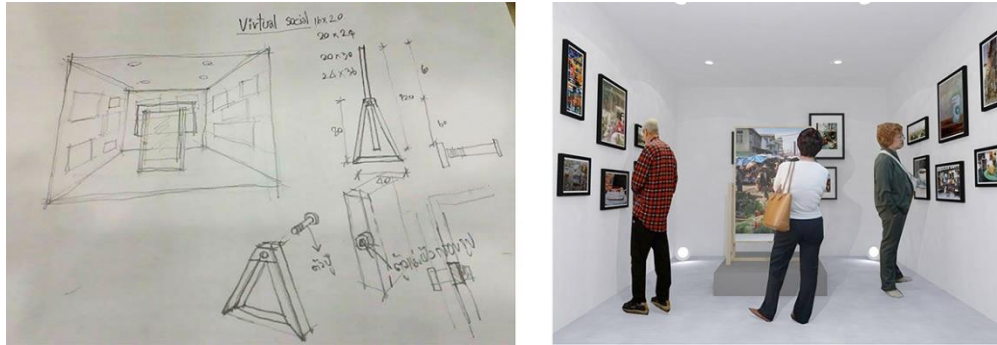
ขั้นตอนการดำเนินงาน

ผู้ศึกษาทดลองนำภาพมาติดกระจกเงาโดยมีวัสดุให้เลือก 2 แบบ คือ เลือกแบบสติ๊กเกอร์ใสเคลือบลามิเนตด้านหรือเงา ซึ่งวัสดุทั้งสองนี้เมื่อติดบนกระจกเงาให้ผลสะท้อนเป็นภาพสองชั้นเหมือนกัน แต่ต่างกันที่สี ผู้ศึกษาเลือกแบบเคลือบลิเนตด้านที่ให้สีเข้มกว่า ส่วนลามิเนตเงาให้สีที่อ่อนกว่าเพราะวัสดุกลืนไปกับกระจกเงาทำให้มองไม่เห็นภาพ

ภาพ 5.1 ผลจากการทดลองติดภาพบนกระจกเงา

1. ร่างรูปแบบการจัดแสดงงานเสนออาจารย์ที่ปรึกษา โดยผู้ศึกษาคิดจะใช้พื้นที่ห้องสี่เหลี่ยมที่มีผนังติดกันสามด้าน พื้นที่ประมาณ 3 เมตร ให้มีภาพใหญ่สองภาพติดบนกระจกเงาสองด้านหน้าหลังตั้งไว้ตรงกลาง ซึ่งกระจกเงาจะติดบนกรอบลอยอีกชั้นหนึ่ง ยึดติดกับ โครงเหล็กให้สามารถหมุนไปมาได้คล้ายๆ กับกระจกส่องหน้าแบบตั้งโต๊ะ เป็นปฏิสัมพันธ์การโต้ตอบที่อยากให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ชมกับผลงาน

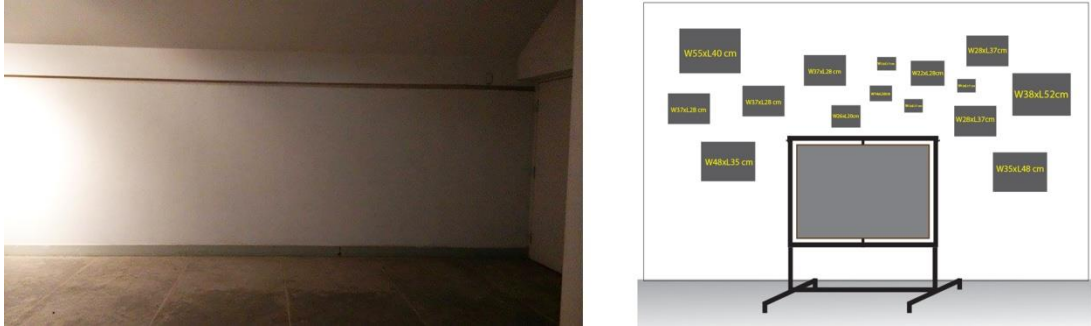
ภาพ 5.2 แบบร่างการจัดแสดงงาน

2. เริ่มหารูปภาพ ถ่ายภาพที่เข้ากับแนวคิดที่ได้วางไว้ โดยมีภาพที่ค้นเจอจากเว็บไซต์ทั่วไปภาพหนึ่งที่จุดประกายความคิดการจัดแสดงในครั้งนี้ เป็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตลาด ใครที่เห็นภาพนี้แล้วก็รู้ทันทีว่าที่นั่นคือตลาด แต่ไม่มีใครรู้ว่าเป็นตลาดที่ไหน ตัวละครในภาพคือใคร ทำอะไร และคนถ่ายต้องการสื่อสารอะไรจากเหตุการณ์นี้

ภาพ 5.3 รูปตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ตลาด เป็นภาพที่จุดประกายความคิดในการจัดแสดงงาน

3. เข้าดูสถานที่จัดแสดงงานที่หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยได้พื้นที่ชั้น 2 เป็นพื้นที่ที่ติดผนังเพียงด้านเดียว ขนาดพื้นที่ประมาณ 2.5 x 4 เมตร ความสูง 2.5 เมตร ผู้ศึกษาจึงต้องวางรูปแบบและตำแหน่งของงานใหม่

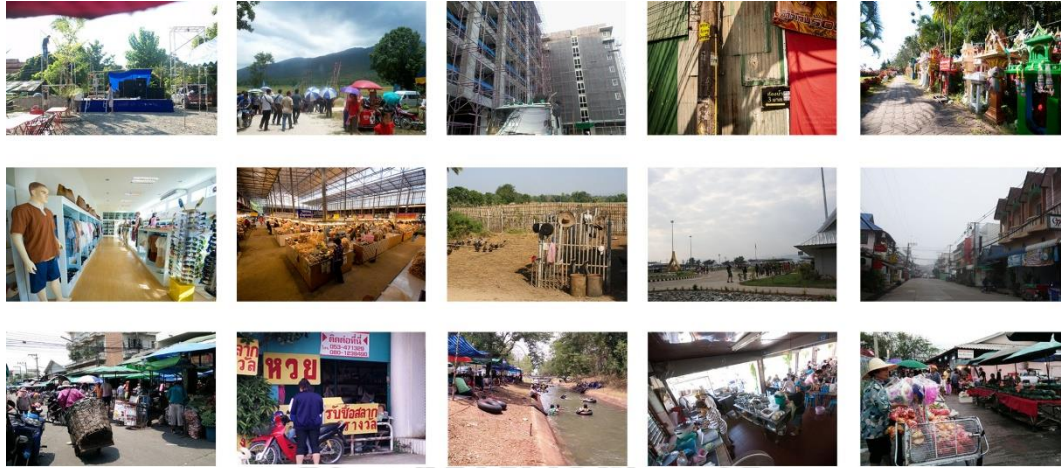
ภาพ 5.4 พื้นที่และการวางตำแหน่งตำแหน่งของผลงาน

4. นำภาพถ่ายทั้งหมดที่ถ่ายไว้มาคัดเลือกตามโจทย์ที่ตั้งไว้โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์

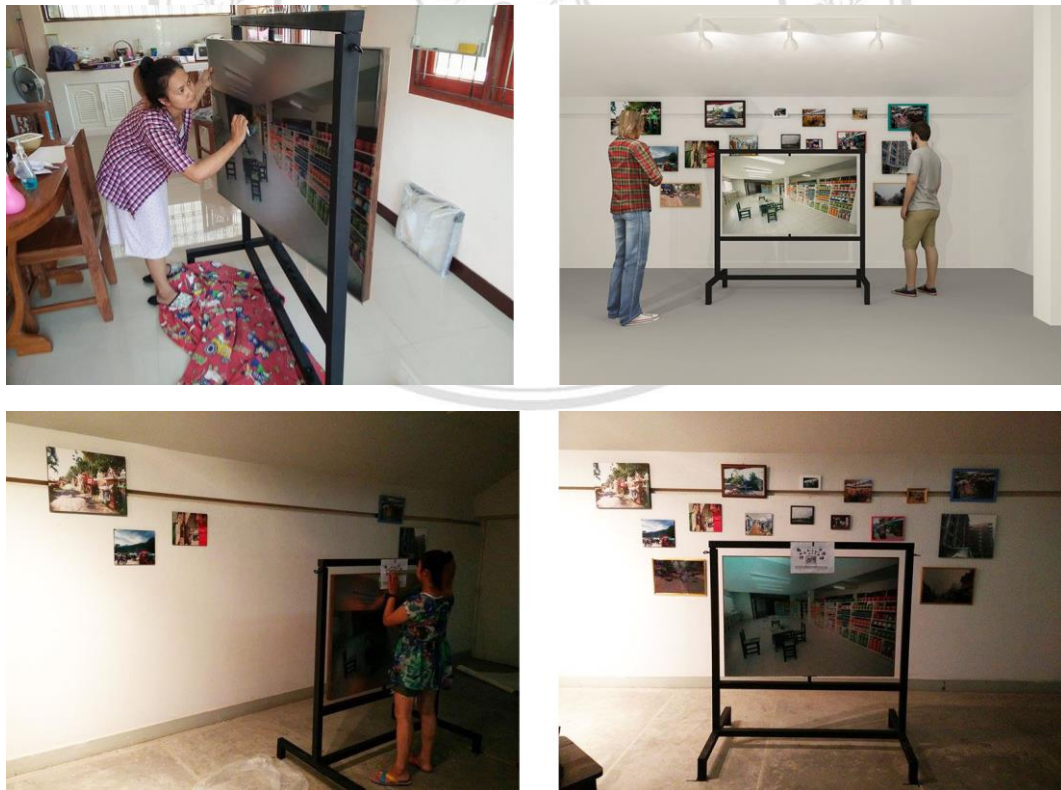
ภาพ 5.5 ภาพที่เลือกเป็นภาพใหญ่ติดบนกระดาน

เหตุผลที่เลือกสองภาพนี้เพราะเป็นภาพที่ตอบโจทย์ความเป็นปกติธรรมดาที่ไม่ธรรมดาได้ดีที่สุด เนื่องจากภาพแรกทางซ้ายมือเป็นภาพในซูเปอร์มาร์เก็ตที่เราเห็นจนชินตา ทุกอย่างมีเหมือนกันตามซูเปอร์มาเก็ตทั่วไป มองแล้วไม่มีจุดน่าสนใจ ไม่มีความหมายอะไรเลย แต่มีความไม่ธรรมดาตรงที่ภาพที่เห็นในซูเปอร์มาร์เก็ตเกิดความเจริญของโลกาภิวัตน์ที่วัฒนธรรมการบริโภคมากเกินไปทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกเฉื่อยชา เบื่อหน่าย ส่วนภาพที่สองด้านขวามือเป็นภาพของการจราจร ถนนหนทาง ที่เราหลีกเลี่ยงไม่พ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นอีกหนึ่งภาพที่เราไม่ค่อยให้ความสนใจ เพราะไม่ได้มีอะไรนอกจากรถ ถนน และความวุ่นวาย

ภาพ 5.6 ภาพที่เลือกเป็นภาพเล็กติดผนังปูน

5. ดำเนินการส่งพิมพ์รูปทั้งหมด ทำกรอบลอย ติดกระจกเงา ทำโครงเหล็ก ตามแบบที่วางไว้แล้วเข้าจัดพื้นที่แสดงงานในวันที่ 1-3 พฤษภาคม 2558

ภาพ 5.7 ภาพเข้าติดตั้งงานจัดแสดงที่หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. นำเสนอผลงานที่จัดแสดงและสอบจบการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระต่อคณะกรรมการ 3 ท่าน ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2558

All rights reserved

ภาพ 5.8 ผู้ศึกษาและอาจารย์คณะกรรมการ

จากซ้ายท่านแรก อาจารย์ ดร. ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์ ท่านที่สอง อาจารย์ ดร.ทศนัย เศรษฐเสถียร
จากขวาท่านแรก อาจารย์จำสิบตรี ดร. จอห์นนภดล วสินสุนทรและผู้ศึกษา

5.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 5.2.1 การศึกษานี้เป็นเพียงการศึกษาในเบื้องต้นเกี่ยวกับความจริงเสมือนเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งหากมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไปควรมีการกำหนดประเด็นที่ชัดเจน เพราะเรื่องความจริงเสมือนนั้นเป็นเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงได้ในหลายประเด็นที่น่าสนใจ เช่น เรื่องวาทกรรมเกี่ยวกับความจริง อำนาจกระแสโลกาภิวัตน์ ค่านิยมในการบริโภคสื่อเสมือนจริง เป็นต้น
- 5.2.2 เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ การศึกษาเรื่องความจริงเสมือนจึงต้องมีความใส่ใจในหลายๆ มุมมองที่แตกต่าง จึงจะได้ประเด็นใหม่ที่น่าสนใจกว่า ทั้งมุมมองของผู้ผลิต ผู้บริโภคในระดับต่างๆ หากบางประเด็นหาทฤษฎีมารองรับผลการศึกษาได้ยากจะต้องใช้กรอบทฤษฎีเดิมมาผสมผสานกันเพื่อให้สามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่นี้ได้ใกล้เคียงที่สุด
- 5.2.3 การเก็บข้อมูลจากสังคมออนไลน์ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนในการทำความเข้าใจแล้วนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวไม่สามารถตอบโจทย์การศึกษาได้ชัดเจนทั้งหมด ต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูลในรูปแบบอื่นร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บที่หลากหลายจะสร้างความมั่นใจในการวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี
- 5.2.4 ควรมีความอดทน ให้ความสนใจกับเรื่องที่ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ หากใช้เวลาในการศึกษานานเกินไปจะทำให้เรื่องที่กำลังศึกษาได้รับความสนใจน้อยลง
- 5.2.5 ผู้ศึกษาหวังว่าทฤษฎีครั้งนี้จะสามารถต่อยอดการศึกษาเชิงลึกในเรื่องอื่นๆ ได้หลากหลาย

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บรรณานุกรม

หนังสือ, วิทยานิพนธ์

- (กาญจนา แก้วเทพ, 2540) กาญจนา แก้วเทพ *Baudrillard: ทฤษฎีการบริโภคนิยม*
ในการศึกษา สื่อสารมวลชน ด้วยทฤษฎีวิพากษ์: แนวคิดและ
ตัวอย่างงานวิจัย กรุงเทพฯ สำนักงานกองทุนส่งเสริมงานวิจัย 2540
- (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) กาญจนา แก้วเทพ *การสื่อสารกับพื้นที่สาธารณะ: ทักษะ*
Habermas ในมองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่ กรุงเทพฯ ศูนย์
หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2543
- (จิรัฏฐ์ สุภากร, 2545) จิรัฏฐ์ สุภากร *การอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริง*
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2545
- (ชัชฌา ขำบุญเกิด, 2553) ชัชฌา ขำบุญเกิด *การวิเคราะห์เว็บล็อกในฐานะพื้นที่ของการ*
แสดงอัตลักษณ์และภาพแทนตัวบุคคล บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2553
- (ญาดา ศรีชัย, 2547) ญาดา ศรีชัย *ตัวตนเสมือนจริงบนเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ใน*
โลกเสมือนจริงในเวลาจริง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2547
- (ทลิตา สุพรรณรังสรรค์) ทลิตา สุพรรณรังสรรค์ “สื่อไทย..ในห้วงวิกฤตการเมือง”
ไฟล์ข้อความ [http://www.mediainsideout.net/](http://www.mediainsideout.net/local/2013/12/175) local/2013/12/175
14 กรกฎาคม 2557
- (นิตยสารขวัญเรือน, 2554) นิตยสารขวัญเรือน “ท่องโลกอินเทอร์เน็ต: มีสไอที” ฉบับที่ 956
ปกหลังเดือนกันยายน 2554 หน้า 36

- (รุ่งนภา อินทะวงศ์, 2553) รุ่งนภา อินทะวงศ์ *การสร้างและลบด้วยทแห่งชีวิตในพื้นที่
ไซเบอร์: กรณีศึกษาเว็บไซต์ไฮไฟว์* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2553
- (วรรณสิกา เชื้อชาติไทย, 2546) วรรณสิกา เชื้อชาติไทย *ความเหงาในชุมชนเสมือน กรณีศึกษา
www.pantip.com และ www.sanook.com* วารสารศึกษาศาสตร์มหา
บัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2546
- (สมควร กวียะ, 2546) สมควร กวียะ “ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์” พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา 2546
- (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2550) สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ “พัฒนาการสื่อใหม่ (New Media): อิทธิพล ภาษา
ดิจิทัลต่อรูปแบบการสื่อสารของมนุษยชาติและผลกระทบต่อ
จริยธรรมสื่อ” ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2550
- (อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล, 2555) อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล *การเมืองบนเฟสบุ๊ก: วัฒนธรรมการเมือง บน
เครือข่ายสังคมออนไลน์ พ.ศ. 2553-2555* สังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2555

ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

- “ความหมายของอินเทอร์เน็ต” เว็บไซต์ <https://sites.google.com> 30 พฤษภาคม 2556
- บทเรียนโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านเว็บเรื่องอินเทอร์เน็ต “ความหมายของอินเทอร์เน็ต” เว็บไซต์
<http://tc.mengrai.ac.th/paisan/e-learning/internet/page21.htm> 3 มิถุนายน 2557
- บทเรียนโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านเว็บเรื่องอินเทอร์เน็ต “อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย” เว็บไซต์
<http://tc.mengrai.ac.th/paisan/e-learning/internet/page23.htm> 30 พฤษภาคม 2556
- บ้านจอมยุทธ “ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล” ไฟล์ข้อความ [http://www.baanjomyut.com/library/
communication_theory/03_3.html](http://www.baanjomyut.com/library/communication_theory/03_3.html) 2543 24 กรกฎาคม 2557

“ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต” เว็บไซต์ <http://guru.sanook.com/search/> 30 พฤษภาคม 2556

“ประเภทของเว็บไซต์ เว็บไซต์” <https://www.gotoknow.org/posts/162487> 2551 26 มิถุนายน 2556

พจนานุกรมออนไลน์ “ความหมาย cyberspace” เว็บไซต์ <http://dictionary.sanook.com/search/cyberspace> 2557 3 มิถุนายน

พรศักดิ์. “facebook กับผลกระทบทางจิตวิทยา” ไฟล์ข้อความ <https://ptongma.wordpress.com/2011/10/16/> 2553 18 มิถุนายน 2557

มติชน “วิพากษ์ "สื่อออนไลน์" เปิดพื้นที่ประชาธิปไตยในโลกใหม่ หรือ สะท้อนความจริงในสังคมไทย” ไฟล์ข้อความ http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1296292792 2554 14 กรกฎาคม 2557

(มิเชล ฟุโก, 2551)

มิเชล ฟุโก วาทกรรม อำนาจ และความรู้

http://teetwo.blogspot.com/2008/06/blog-post_23.html,

18 มกราคม 2554

“ลักษณะของ web 1.0 web 2.0 web 3.0” เว็บไซต์ <http://sonyukt.blogspot.com/2009/01/web-10-web-20-web-30-website.html> 26 มิถุนายน 2556

(วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, 2558) วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี *ชุมชนเสมือน* เว็บไซต์

<http://th.wikipedia.org/wiki:ชุมชนเสมือน>, 5 พฤษภาคม 2558

วิยะดา ฐิติมัทธินา “เครือข่ายสังคมออนไลน์: แนวโน้ม ปรากฏการณ์ และจริยธรรม” มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ไฟล์ข้อความ http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_10/pdf/aw22.pdf 26 มิถุนายน 2556

“สถิติของเครือข่ายสังคมออนไลน์” เว็บไซต์ <http://www.socialbakers.com/> 3 มิถุนายน 2557

สิงห์ สิงห์จอร์ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา “โอเคเนชั่น เรื่องอิทธิพลของ Social network ในประเทศไทย” ไฟล์ข้อความ <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=644105> 2553 18 มิถุนายน 2557

“อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยอดีตถึงปัจจุบัน เว็บไซต์” <https://sites.google.com> 19 มิถุนายน 2556

อินเทอร์เน็ตในไทย เว็บไซต์ http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/poonsak/ictinternet/internet_thailand.html 2545 30 พฤษภาคม 2556

- (David Bell, 2001) David Bell *An Introduction to Cybercultures: Identities in cyberspace* 2001
- (Deepak Chopra, 1993) Deepak Chopra *Ageless Body, Timeless mind: Harmony* 1993
- (Douglas Kellner, 2001) Douglas Kellner “*Baudrillard : A New McLuhan*”
<http://www.uta.edu/huma/illuminations/kell26.htm>. Baudrillard: A New McLuhan, 18 มกราคม 2554
- (Elizabeth L. Eisenstein, 1982) Elizabeth L. Eisenstein *The Printing Press as an Agent of change: The press syndicate of the University of Cambridge* New York 1982
- (Fritjof Capra, 2010) Fritjof Capra *The Tao of Physics: Shambhala Publications Inc.* Boston 2010
- (_____, 1992) Fritjof Capra *The Turning Point* 1992
- (_____, 1996) Fritjof Capra *The Web of Life: Anchor Books* New York 1996
- (Jean Baudrillard, 2006) Jean Baudrillard *The System of Objects (Radical Thinkers)* 2006
- (Jean Francois, 1979) Jean Francois Lyotard *La Condition Postmodern* 1979
- (John Naisbitt, 1994) John Naisbitt *Global Paradox* 1994
- (Michel de Certeau, 1984) Michel de Certeau *The Practice of Everyday Life*, 1984
- (Michel Levin, 2000) Michel Levin *Spiritual Intelligence Awakening the Power of Your Spirituality and Intuition: Hodder Paperbacks* London 2000
- (Michael Heim, 2000) Michael Heim *The Cyberspace Dialectic* in, Lunenfeld, ed., *The Digital Dialectic: New Essays on New Media*, Cambridge, Mass MIT Press 2000

(Paul Levinson, 2001)

Paul Levinson *Digital McLuhan: A Guide to the Information Millennium* 2001

(Walter J.Ong, 2000)

Walter J. Ong *The Presence of the word: Yale University Press*
Second edition Global Publication 2000

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

สื่อศิลปะที่ผู้ศึกษาเคยทำในประเด็นเรื่อง ความเสมือนจริง

วิชา : Media Ethnography and Visualizing Culture Study

ชื่อโครงการ : Media virtual reality (สื่อในความเสมือนจริง) เป็นส่วนหนึ่งของนิทรรศการ Madifesto จัดขึ้นระหว่างวันที่ 20 กันยายน – 3 ตุลาคม 2554

เทคนิค : Simply Installation

สถานที่ : ห้องว่างที่ติดกับห้องโถงกลางด้านทิศตะวันออกของบ้านพ่อ หมู่บ้านดาวดึงส์ ซอยหนึ่ง ถ.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

แนวคิด

การใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกวันนี้ต้องมีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้มนุษย์กับคอมพิวเตอร์ไม่สามารถแยกออกจากกันไม่ได้ คอมพิวเตอร์มีความจำเป็นต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อทดแทนความเป็นมนุษย์ด้วยตัวเอง และมนุษย์ก็ได้ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์อย่างมากมาขมมหาศาลในการทำทุกสิ่งทุกอย่างตามต้องการ

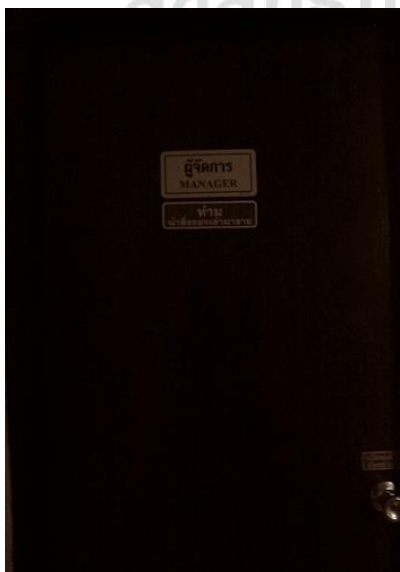
สื่อในที่นี้ให้ความหมายอยู่สองอย่างคือสื่อในฐานะที่เป็นเครื่องมือ (Media) และสื่อในฐานะที่เป็นสาร (Message) ทั้งสองอย่างนี้เป็นกระบวนการที่มีการเชื่อมโยงกันที่ทำให้เกิดการสื่อสารขึ้นมา จึงไม่สามารถแยกจากกันได้ ทั้งหมดทั้งมวลทั้งสื่อและสารก็เข้ามาสู่ความเป็นมนุษย์โดยไม่รู้ตัว และมนุษย์ก็ยินยอมให้สื่อเข้ามาแทรกแซงการดำเนินชีวิต สื่อจึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อนความจริงของชีวิตมนุษย์ หรือว่าสื่อจะเป็นกระจกสะท้อนความเสมือนจริงกันแน่ ???

รูปแบบการนำเสนองาน

ให้ห้องหนึ่งในบ้านพ่อเป็นห้องที่ทำกิจกรรมได้หลายอย่าง เป็นห้องทำงานที่ดูเหมือนจะไม่ใช่ห้องทำงาน เป็นห้องที่ให้มากกว่าห้องทำงาน เพราะมีที่กินที่นอนในนั้น เราทำงานด้วยคอมพิวเตอร์เพียง

เครื่องเดียว ระหว่างทำงานเราก็สามารถพักผ่อนได้ด้วยคอมพิวเตอร์เครื่องเดียวเช่นกัน มีโต๊ะญี่ปุ่นเล็กๆ สำหรับวางคอมพิวเตอร์ โคมไฟ หนังสือที่เป็นได้แก่ที่รองแก้วเบียร์ ลำโพง ที่นอน ขยะที่มาจาก การกินแล้วไม่เก็บไม่ทิ้งกัน และเป็นได้อีกห้องหนึ่งคือของเก็บของ อุปกรณ์การทำงานของโปรเจก อื่นด้วย เป็น “ห้องรงหนู”

ภายในห้องจะใช้กระดาษสีดำปิดผนังห้องเพื่อไม่ให้สว่างมากในตอนกลางวันแต่สวยงามมากในตอน กลางคืน บนเพดานจะมีเชือกไหมพรมเป็นสีๆ ที่ตรงปลายจะติดกระดาษที่มีข้อความ และรูปภาพ มากมายห้อยลงมาในระดับที่ต่างกันทั่วทั้งห้อง ดูแล้วจะเป็นห้องที่เต็มไปด้วยความฝัน จินตนาการ ซึ่ง ข้อความที่ห้อยลงมา นั้นจะมาจากไหน เป็นจริงหรือไม่ไม่มีใครรู้ และไม่เข้าใจ รู้ว่าถูกนำมาจาก คอมพิวเตอร์ มันจึงเป็นเรื่องของความคลุมเครือของการสื่อและสารในยุคที่เรียกว่า “โลกาภิวัตน์”

จินตนาการของมนุษย์มาจากจิตใต้สำนึก
สื่อในฐานะที่เป็นสาร แปรจินตนาการออกมาเป็นรูปร่าง
แล้วสื่อสาร (message) ออกมา

ห้องที่พักของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ

เรื่อง ชีวิตประจำวันในชุมชนเสมือนจริงของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

กรณีศึกษาเฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com

ผู้ศึกษา : นางสาวปริณดา ปุกคำดี

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระระดับปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชนและการออกแบบสื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อเว็บไซต์เฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com และเพื่ออธิบายว่าเว็บไซต์เฟสบุ๊กแฟนเพจของ cm108.com มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์เฟสบุ๊กหน้าแฟนเพจของ cm108.com

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจ cm108.com

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบของท่าน

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 15 ปี	☐ 15-25 ปี
	☐ 16-35 ปี	☐ 36-45 ปี
	☐ มากกว่า 45 ปีขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา	☐ ต่ำมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	
	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	
	☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	
	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
	☐ ปริญญาเอก	

4. อาชีพ ข้าราชการ รับจ้างทั่วไป
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน นักเรียน / นักศึกษา อื่นๆ
5. รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท
 11,000-15,000 บาท 16,000-20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
6. ภูมิลำเนา ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันยังอาศัยอยู่ใน จ.เชียงใหม่
 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ต่างจังหวัด
 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ต่างประเทศ
 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดปัจจุบันอาศัยอยู่ใน จ.เชียงใหม่
 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดปัจจุบันยังอาศัยอยู่ต่างจังหวัด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบของท่าน

7. ท่านรู้จักเฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจจังหวัดเชียงใหม่ cm108.com ได้อย่างไร

- รู้จักผ่านทางเว็บไซต์ www.cm108.com อื่นๆ
 พบโดยบังเอิญในเว็บไซต์เฟสบุ๊ค
 ค้นหาด้วยตนเอง

8. ประเภทเนื้อหาที่ท่านให้ความสนใจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อาชญากรรม อุบัติเหตุ
 ร้องทุกข์จากสมาชิกแฟนเพจ ประชาสัมพันธ์
 วัฒนธรรม / ประเพณี สาระความรู้
 แหล่งร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยว พยากรณ์อากาศ
 พักสายตาด้วยภาพ

9. ความถี่ในการเข้าหน้าแฟนเพจ

- 1-2 ครั้ง/วัน 3-5 ครั้ง/วัน
 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 3-5 ครั้ง/สัปดาห์
 อื่นๆ

10. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในหน้าแฟนเพจหรือไม่

เคย

ไม่เคย

11. ท่านเคยนำเรื่องราวจากเว็บไซต์เฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจของ www.cm108.com ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่

เคย

ไม่เคย

12. เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

การหลีกเลี่ยงเส้นทางจราจรที่ไม่สะดวก

การระวังภัยจากมิถุนาชีพ

วางแผนการเดินทางหรือทำกิจกรรม

ร้องทุกข์กับหน่วยงาน / ขอความช่วยเหลือ

ประชาสัมพันธ์

ประสานกับหน่วยงาน / องค์กร

เป็นความรู้รอบตัว

แหล่งข้อมูลร้านอาหาร / ท่องเที่ยว

ผ่อนคลาย

อื่นๆ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหน้าแฟนเพจ cm108.com

กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ท่านมีทัศนคติอย่างไรต่อเฟซบุ๊กหน้าแฟนเพจจังหวัดเชียงใหม่ cm108.com หรืออยากให้หน้าแฟนเพจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์เฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจของ cm108.com

จากการตอบแบบสอบถาม

1. ทำดีแล้ว
2. อยากให้เพิ่มแอดมินเพราะข่าวสารน้อยเกิน แอดมินต้องเป็นกลางไม่เอนเอียง มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่เอาตัวเองเป็นใหญ่ คือแอดมินต้องมีความเป็นมืออาชีพมากกว่านี้
3. เป็นสื่อกลางการนำเสนอข่าวท้องถิ่นที่ดีอยู่แล้ว อยากให้ปรับปรุงเพิ่มเติมเรื่องของเนื้อหาที่นำเสนอ ให้มีความครอบคลุม และหลากหลายมากขึ้น
4. ส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวในช่วงใกล้เทศกาล
5. พัฒนาต่อไปให้ดียิ่งขึ้น
6. บางข่าวอยากให้กรองก่อนเอามาลง เพราะบางข่าวสืบมาจากมูลความจริงแล้วมันไม่ใช่ช่องทางเว็บเอามาลง
7. เมื่อก่อนจะมีคู่มือประจำเดือน ชอบค่ะ
8. อยากให้เว็บไซต์หลัก cm108.com ปรับเปลี่ยนรูปแบบ Theme ให้ดูสวยงามและทันสมัย
9. สำหรับเฟสบุ๊คหน้าแฟนเพจดีแล้ว ส่วนเว็บไซต์หลัก www.cm108.com คิดว่ามันไม่ค่อยเป็นระเบียบ มีส่วนของโฆษณาเยอะไป ก็เข้าใจว่าเป็นธุรกิจแต่ดูแล้วมันเด่นกว่าข่าวอีกโดยรวมถือว่าดีแล้ว
10. ดีมากสำหรับการเป็นสื่อกลาง และอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสมาชิกด้วยจะได้รับรู้ปัญหาโดยเร็ว
11. อยากให้เป็นสื่อกลางในการช่วยผลักดันการพัฒนาในด้านต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การสาธารณสุข โภชนา การขนส่งมวลชน การปกครอง เศรษฐกิจ ฯลฯ
12. ช่วงหลังลักษณะการโพสต์ของแอดมินเปลี่ยนไป เอาอารมณ์ส่วนตัวใส่ลงไปข้อความที่โพสต์ตมมากเกินไป บางครั้งอยากได้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ที่มีประโยชน์ แต่กลับพบแต่โพสต์ที่เป็นเป้าให้คนเข้ามาดู แสดงความคิดเห็นในเชิงลบ อยากให้แอดมินมีการวางตัวเป็นกลาง เฉยๆ ไม่ใส่อารมณ์และโต้เถียงกับนักเลงคีย์บอร์ด คนที่ไม่รู้เรื่องมาอ่านแล้วทำให้รู้สึกไม่ดี
13. เรื่องปรับปรุงคงไม่มี แต่อยากให้เพิ่มเติมความหลากหลายของข่าวสาร เช่น กิจกรรมในจังหวัด ข่าวสารทั่วไป บันเทิง วัฒนธรรมชนเผ่า
14. อยากให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ใหม่อยู่เสมอ และเพิ่มการให้ความรู้กับประชาชน ในเรื่องที่น่าสนใจ
15. มีความเป็นกลางในเรื่องการเมือง

16. ดีอยู่แล้ว หากเพิ่มการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม และคำสอนพุทธศาสนาด้วยจะดีมาก เพราะ เพลนี้ก็มีคนรุ่นใหม่ให้ ความสนใจเยอะ เป็นการดีที่จะได้เผยแพร่สิ่งดี ๆ
17. อยากให้คัดกรองข้อมูลของสมาชิกแฟนเพจเวลาร้องทุกข์หรือร้องเรียนเพราะบางทีเรื่องที่ หลายๆ ท่านร้องเรียนอาจจะเกิดจากความไม่พอใจของท่านนั้นๆ หรือต้องการประจักษ์ให้ บุคคลอื่นเสื่อมเสียเนื่องจากเว็บไซต์เฟซบุ๊กเป็นสื่อที่ไวและเข้าถึงได้ง่ายในสมัยนี้ทำให้ข้อมูล บางอย่างอาจเกิดการบิดเบือนได้ อยากให้มีการเซ็นเซอร์หมายเลขทะเบียน, ใบหน้าของ บุคคลที่สาม ที่สมาชิกได้แชร์รูปภาพมาก่อนที่ท่านจะโพสต์ขึ้นหน้าวอลล์ของเพจ เพื่อสนิท ส่วนบุคคลของท่านนั้นๆ
18. ขอข่าวสาร update hot news
19. กรองข่าวที่นำมาลงบ้าง เพราะบางทีข่าวที่เสนอมานี้ไม่มีมูลความจริงอาจทำให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องเสียหายได้ ส่วนพวกจีฟองให้ไปฟ้องหน่วยงาน โดยตรงเลยเวลาเอามาโพสต์มัน ไม่ได้อะไรเลยมีแต่คนมาด่ามาเถียงกัน อย่างพวกที่ถ่ารูปรถป้ายทะเบียนรถคนอื่นเอามาประ จารนี้ยิ่งแย่ใหญ่ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลถึงแม้ว่าเขาจะผิดจริงก็ตามควรส่งรูปไปหน่วยงาน จรจรให้ตำรวจจัดการดีกว่า นอกนั้นดีแล้ว และขอขอบคุณสำหรับพื้นที่ให้แสดงความ คิดเห็น
20. ทุกวันนี้ถือว่าเป็นสื่อที่ดีที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่อยู่แล้ว ปรับปรุงที่คิดว่าเห็นสมควร เพื่อ พัฒนาองค์กร และจังหวัดเชียงใหม่ไปพร้อม ๆ กัน
21. อัปเดตข่าวสารบ้านเมืองเชียงใหม่ตลอดเวลา เป็นแหล่งประชาสัมพันธ์อีกแหล่ง
22. อยากให้ทันต่อสถานการณ์หากมีเหตุร้ายหรือเหตุการณ์ด่วน อยากให้ลงแจ้งเหตุไม่เกิน 5 นาที และอัปเดตข่าวทุกวัน
23. โดยรวมของเพจอยู่ในเกณฑ์ดีอยู่แล้ว ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรืองานการ ท่องเที่ยวภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเป็นตัวเลือกเวลาแผนเที่ยวช่วงวันหยุดครับ
24. อยากให้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจริงๆ ประชาชนอย่างเราๆ จะได้ปลอดภัยจาก ภัยร้าย
25. การประชาสัมพันธ์ของเพจยังไม่ครอบคลุมทุกเรื่องราวของจังหวัดเชียงใหม่
26. อัปเดตข่าวคราวตลอดเวลาและทันเหตุการณ์ให้เร็วขึ้น
27. แหล่งร้านอาหารดั้งเดิมของเชียงใหม่
28. ข่าวอาจจะมาช้า
29. ของเก่าก็ดีแล้ว แต่ถ้าปรับปรุงก็ต้องใช้ง่ายและมีการอัปเดตข้อมูลที่เร็วขึ้น

30. ดิอยู่แล้ว หาเรื่องราวมาลงต่อไปเรื่อยๆ เพราะเป็นคนที่ไม่ค่อยจะอ่านหนังสือพิมพ์ พอว่างจากการทำงานก็มาเช็คข่าวที่หน้าแฟน ดิฉันดูจากข่าวและภาพที่ลงนะ จะไม่ค่อยสนใจพวกนักเลงคีย์บอร์ดเท่าไร จึงไม่มีปัญหาอะไร ดิอยู่แล้ว เป็นกำลังใจให้ค่ะ
31. อยากให้เพิ่มเติมข่าวสารความรู้สืบสานวิถีล้านนาเชียงใหม่ การกิน วัฒนธรรม ประเพณีเพิ่มขึ้นเพื่อให้เด็กรุ่นใหม่เห็นความสำคัญสืบทอดต่อไป จะได้ไม่หายไป
32. หน้าเพจดูยุ่งๆ ไม่เป็นระเบียบ
33. อัปเดตข่าวคราวให้มากๆ นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ร้านอาหารแนะนำ กิจกรรมในบ้านใกล้เรือนเคียง
34. ที่ผ่านมามีประโยชน์มาก เพราะเป็นเหตุการณ์ใกล้ตัว สถานที่ต่างๆก็รู้จักเป็นอย่างดีชัดเจน รวดเร็ว เยี่ยม!
35. น่าจะมีแนะนำเฟสบุ๊คเพจหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่ ว่าเวลาเกิดเหตุการณ์นี้ ต้องไปติดต่อที่ไหน หรืออาจจะประสานงานกับพวกประชาสัมพันธ์เชียงใหม่ หรือถ้ามีแล้วก็ขอภัยด้วย
36. อัปเดตข่าวด่วนในพื้นที่ให้มากๆ และข่าวด่วนต่างๆ ไป
37. ให้ลงรายละเอียดมากขึ้น
38. สร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ ไม่ชี้หน้าในทางที่ไม่ดี
39. อัปเดตเรื่องข่าวสารให้รวดเร็วทันใจด้วยครับ
40. ดิอยู่แล้วได้รับข้อมูลรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ได้ดีเยี่ยม
41. ขอรายงานข่าวที่เป็นข่าวใหญ่ในจังหวัด ละเอียดยๆ หน่อย คนอยู่ไกล ไม่มีช่องทางสื่อสารท้องถิ่นมากนัก
42. แอดมินบางครั้งชอบเอาความคิดความรู้สึกของตัวเองมาใส่ในข่าวประชาสัมพันธ์ ซึ่งบางคำและบางครั้งอ่านแล้วฟังแล้วไม่เป็นกลาง ในฐานะที่ผมก็ชอบประชาสัมพันธ์เหมือนกัน
43. ตอนนี้ก็ดิอยู่แล้ว เป็นข่าวสารเขตภาค5บางที่ข่าวเร็วกว่าทีวีอีก ขอชมเชย
44. ขอให้ปรับปรุงการลงภาพเหตุการณ์ให้มีความเหมาะสม มีวิจารณ์ญาณของสื่อมวลชน เพราะบางครั้งกระทบกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
45. อยากให้ลงรูปกิจกรรมประเพณีต่างๆ เยอะๆ
46. แค่อะไรก็เห็นต้องโดนแบนจากเพจด้วยหรือครับ ตอนนี้ยังโดนอยู่
47. ที่เป็นอยู่ก็ดีแล้ว แต่เพิ่มการอัปเดตที่น้อยก็ดี เพราะเราจะได้อ่านข่าวเร็วขึ้นค่ะ
48. ต้องขอขอบคุณทาง CM 108 ที่อยู่เคียงข้างชาวเชียงใหม่ เรื่องที่ต้องปรับปรุง แทบจะไม่มีเลย ครับ
49. อยากให้มีสาระมากกว่านี้ ระยะเวลาจะหนักไปทางถ่ายสาวชายของตอนกลางคืนเอามาแชร์ กินหมูกระทะแล้วเอามาแชร์

50. ลงข่าวสารให้มากกว่านี้
51. ตามแต่สมควรในเหตุการณ์นั้นๆ
52. มีการนำเสนอข้อมูลใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นที่เชียงใหม่ให้เป็นปัจจุบัน
53. ข่าวสำคัญต่างๆ และหลากหลาย
54. เพิ่มกิจกรรมร่วมสนุกให้ผู้ติดตามได้มีส่วนร่วมมากขึ้น
55. อยากให้มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือคนด้อยโอกาส คนชราที่ยากจน เพื่อช่วยร่วมบริจาคช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคมเชียงใหม่
56. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้ข้อมูล.ทันต่อเหตุการณ์ประจำวัน
57. อยากให้มีข่าวอำเภอนอกเมืองบ้าง ส่วนใหญ่มีแต่ข่าวในอำเภอเมือง
58. ไม่ต้องลงเรื่องส่วนตัวแอดมิน เช่น ไปเที่ยวที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่เชียงใหม่ ไม่ต้องนำเสนอ
59. อยากให้เสนอข่าวหลายด้านและเน้นลึกรายละเอียด หรือ ไม่ก็เน้นให้มากขึ้นและครอบคลุม จังหวัดเชียงใหม่
60. ผมมาอยู่เชียงใหม่ เป็นประโยชน์มาก ในการติดตามความเคลื่อนไหวในเชียงใหม่
61. เพิ่มรายละเอียดของข่าวให้มากขึ้น ชัดเจน
62. อัปเดตข่าวสารทันเหตุการณ์ มีเจ้าหน้าที่คอยตอบคำถามหน้าเฟสเสมอ นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวให้บ่อยเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในเชียงใหม่
63. อยากให้ทาง admin ช่วยดูเรื่องการอัปเดตข่าวด้วย ดูแล้วบางข่าวอัปเดต แต่เข้าใจรับทีมงาน อาจมีน้อย ไม่เหมือนเว็บใหญ่.แต่เป็นกำลังใจให้ อย่างน้อยก็เป็นตัวแทนที่นำเสนอข่าวของคนเชียงใหม่ และเป็นทีที่แลกเปลี่ยนข่าวสาร นำเสนอวัฒนธรรมล้านนา สู้ต่อไปเพื่อเชียงใหม่
64. เป็นกำลังใจให้แอดมินครับ
65. อยากให้รักษาแนวคิดในสิ่งดีๆ ที่เคยมีมาแต่เดิมและนำเสนอสิ่งนั้นๆ ออกไปสู่สายตาคนที่ไม่เคยมาหรือไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับเชียงใหม่เรา
66. เป็นกลาง
67. ควรปรับปรุงเว็บ www.cm108.com ให้ดูทันสมัย เป็นระเบียบ และใช้งานง่ายกว่านี้ แบ่งเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจน และใช้งานการตั้งกระทู้ได้จริงทุกหมวดหมู่
68. ลงข่าวให้บ่อยและมากขึ้น
69. อยากให้มีการตรวจ Comment บ่อยๆครับ เพราะบางความเห็นอาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา ในภายหลังได้ ส่วนเรื่องอื่นๆ ไม่มีอะไรต้องปรับปรุงมากนักครับ เพราะเห็นว่าแอดมินเพจขยันมากๆ
70. ก็ที่อยู่แล้วนะ ยังนึกไม่ออกว่าจะปรับปรุงอะไรดี ให้กำลังใจคนทำนะ ขอคุณที่มีเว็บไซด์ดีๆ มีเพจดีๆ ที่เป็นสื่อกลางของคนเชียงใหม่และคนที่มาอยู่เชียงใหม่

71. ใช้ผลจากการวิจัยนี้เพื่อพัฒนา ปรับปรุง
72. เพิ่มเนื้อหาให้มากกว่าเดิม
73. อยากให้เป็นส่วนหนึ่งในการรณรงค์เรื่องการใช้รถใช้ถนนในเชียงใหม่ เพื่อความเป็นระเบียบ ลดอุบัติเหตุ สร้างวินัยและจิตสำนึกของคน
74. บางทีการเสนอข่าวต่างๆไม่ควรเอาความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นำเสนอ เขียนลงไปในช่วง และนำเสนอตามความเป็นจริง และบางกรณีที่เค้าแชร์มา กรุณาเช็คข่าวก่อนที่จะส่งข่าวต่อ
75. ควรมีการเตือนเรื่องการใช้คำไม่สุภาพ ขึ้นข้อความสนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมคนเมืองไม่เป็นคนก้าวร้าวรุนแรง,รณรงค์ให้คนพูดคำเมือง,ใส่เสื้อผ้าเมือง, คนพูดคำเมืองจะได้รับสิทธิพิเศษๆ
76. update ข้อมูลข่าวสารหลากหลายแหล่ง และครอบคลุมเนื้อหาโดยรวมของ จ.เชียงใหม่
77. อยากให้เพิ่มนักข่าวอาสาในแต่ละอำเภอครับ
78. บางทีแอดมิน หรือผู้รับผิดชอบ ตั้งกระทู้ที่ไม่เหมาะสม แชร์โพสต์ของผู้อื่นมาเหมือนต้องการให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่ไม่ดี (ดีเพื่อก่อนะครับ)
79. ควรปรับปรุงวิถีภาวะของผู้ดูแลเฟสบุ๊กแฟนเพจ เพราะอ้างว่าเพจของตนเองเป็นสื่อมีคนไลก์ เพจหลักแสน แต่กลับแสดงความเห็นไม่เป็นกลางหรือแสดงตรรกะวิบัติของตัวเองอยู่บ่อยๆ (เป็นกรณีขัดแย้งที่ถูกนำไปเขียนใน Drama-addict อยู่บ่อยๆ) ชอบเปิดประเด็นให้ถกเถียงกัน แต่กลับบดบังคนที่เห็นต่างกับตน อีกทั้งยังชอบบปี่รูปจากเพจอื่น หรือผู้สร้างสรรค์อินโฟกราฟิกอื่นๆ มาลงเพจโดยไม่ให้เครดิตบ้าง บอกว่าเครดิตอยู่ในภาพแล้วบ้าง ซึ่งเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และไม่ไ้มารยาทที่ดีที่ควรกระทำในสังคมออนไลน์
80. ปรับปรุงลิงค์ และนำเอาข่าวเด่นเสนอขึ้นเป็นไฮไลท์
81. ผู้ดูแลเว็บไซต์ควรมีวิจรรย์ญาณในการอัปเดตข่าวสาร ไม่ควรนำข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกมาสร้างความแตกแยกในสังคมออนไลน์ รวมถึงควรมีวิจรรย์ญาณในการดูแลและควบคุมเว็บไซต์
82. ควรคัดกรองข่าวสารก่อนนำเสนอ และเมื่อคิดจะนำเสนอข้อเท็จจริง ควรใช้"วิจรรย์ญาณ" ของตนเองก่อน ก่อนที่จะบอกให้คนอื่นใช้วิจรรย์ญาณ
83. ขอแนะนำแอดมินว่าอย่าเอาความรู้สึกและเรื่องส่วนตัวมาใช้ในการเสนอข่าวให้มากนัก ช่วยรักษาระบบบรรณของผู้สื่อข่าวหน่อยไม่ใช่เอามาหาประโยชน์เข้าตัว ผมเคยแสดงความเห็นและถูกแบนในเรื่องที่คุณไปหม้อสาวเซียร์เบียร์ที่ร้านทิวไผ่พอเขาไม่เล่นด้วยกลับเอา"ผู้หญิง" มาโพสต์ให้คนด่าเสียๆ หายๆ ผมมองว่าเรื่องนี้มันไม่ได้ผิดแก่ระบบบรรณอย่างเดียวนแต่สำหรับผู้ชายผมว่า "คุณน่าจะไปใส่กระโปรงใส่ผ้าอนามัยดีกว่า" ทั้งๆ ที่ความเห็นที่

- ผมแสดงมันก็เป็นความจริงแต่มันคงจะโดนใจคุณมากไปหน่อย ตั้งแต่ผมโดนแบนผมก็ไม่เคยเข้าไปอ่านเพจคุณอีกเลยและจะแนะนำคนอื่นๆ ด้วยว่าเพจนี้แอดมินเป็นยังไง
84. ตอนนี้ก็คิดแล้วและอยากให้ทุกคนที่เข้า cm108.com ไม่นำเรื่องการเมืองเข้ามาพูด
 85. ก่อนโพสต์ข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ ขอให้ตรวจสอบเช็คความถูกต้องแน่นอนของข่าวสารและโดยเฉพาะการใช้ภาษาและการสะกดตัวอักษรควรถูกต้องตามหลักภาษาไทยด้วย และขอชมที่ผ่านมาข่าวสารต่างๆ รวดเร็วทันเหตุการณ์ดี
 86. เขียนเป็นภาษาเมือง คำเมือง เพื่อที่เด็กๆ ที่เป็นคนเหนืจะได้รู้จักชื่อวัตถุดิบของ ฯลฯ
 87. รายงานทันที
 88. เพิ่มข่าวท้องถิ่นในจังหวัดใกล้เคียงให้มากขึ้นและเพิ่มความฉับไวในการเสนอข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุต่างๆ และอัปเดตข่าวตลอด
 89. ทุกอย่างที่น่าเสนอดีเยี่ยม ทำนำเสนอต่อไป ให้เต็มที่
 90. อยากให้ แอดมินใจเย็นลงหน่อย
 91. มีหัวข้อโหวตแสดงความคิดเห็น
 92. อยากให้เน้นตรวจทานพวกเรื่องตัวสะกด คำผิดต่างๆ และระวังอย่านำเสนอข่าวที่บิดเบือนเท็จ หรือผิดพลาด เป็นกำลังใจให้ทีมงานเสมอ
 93. เอาความเห็นหรือชีวิตไอ้แอดมินออกไป
 94. ปลดบล็อกผมหน่อย ราชานเพนกวิ่น
 95. นำเสนอข่าวสารให้มากขึ้น
 96. แจ้งข่าวสารที่อาจจะประโยชน์มากขึ้น เป็นสื่อที่พร้อมจะเผยแพร่เรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ เป็นสื่อที่เมื่อใครๆเดือดร้อนก็สามารถมาติดต่อหรือติดตามรายละเอียดจากเพจได้
 97. ทำดีแล้ว คงคุณภาพแบบนี้ไว้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โลก
 98. เปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก (แม้ปัจจุบันก็ดีอยู่แล้ว) ยกเว้นสถานบันเทิงยามค่ำคืน เผลาะๆลงหน่อยก็ดี
 99. ระมัดระวังในเนื้อหาข่าว หรือข้อความจากแฟนเพจก่อนจะโพสต์
 100. ข่าวใหม่ๆ
 101. อยากให้แนะนำการประกวดแฟน หรือเกี่ยวกับความงามเพื่อเด็กๆ จะได้ไปประกวด หรือวัยรุ่นจะได้ทำกิจกรรม
 102. อยากให้แอดมินลงภาพร้านอาหารน่าทานในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่นปาย คอยสุเทพ แก่งกี้

103. มีการปรับเปลี่ยน 3 เดือน/ครั้ง หรือ 6/ครั้ง อยากให้ข่าวมีความรวดเร็วมากกว่านี้ บางครั้งข่าวดังเกิดขึ้นในเชียงใหม่ แต่.cm108 ไม่มีข่าว..งง...เพื่อความหลากหลายปรับเปลี่ยนตามโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
104. อยากให้มีการเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของคนในเชียงใหม่ให้มากกว่าเดิม เช่น ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ ข่าวมิชชันนารี ข่าวประชาสัมพันธ์ และการรับเรื่องร้องเรียนที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากน้อย
105. ติดตามการคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการทุกหน่วย
106. ให้ทำทุกอย่างที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อผู้บริโภคข้อมูล ให้ข้อมูลที่เป็นจริง เป็นกลาง อัพเดท ข้อมูลประจำวัน ไม่ล่าช้า
107. เสนอข่าวสาร หรืออุบัติเหตุ ของเชียงใหม่หรือจังหวัดใกล้เคียงให้มากขึ้น
108. อยากให้มีข่าวจังหวัดอื่นๆ ด้วย เพราะคนจังหวัดอื่นมาอาศัยอยู่ในเชียงใหม่เยอะมากไม่ว่ามาทำงานหรือมาเรียนและไม่ค่อยได้ข่าวของจังหวัดตนเอง ขอบคุณทาง cm108 มากครับที่นำเสนอข่าวให้ได้ทราบ
109. อยากให้มีการปรับปรุงใหม่
110. นำเสนอข่าวเที่ยงตรง และเป็นกลาง และเป็นศูนย์กลางการร้องทุกข์ของประชาชน เพราะสื่อจะดำเนินการได้ไวกว่าสิ่งอื่น
111. อยากให้อาสาสมัครที่สำคัญ หรือมีชื่อของแต่ละอำเภอในเชียงใหม่มาขึ้นหน้าเพจ
112. ติดต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องขอให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกันแก้ไข
113. อยากให้เพิ่มการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และวัฒนธรรมประเพณีให้มากขึ้น
114. อยากให้เสนอข่าวอย่างรวดเร็วและส่งข่าวอย่างต่อเนื่อง
115. ควรเสนอข่าวสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วยความเป็นจริง
116. ให้ความรู้ข้อมูลที่กว้างขึ้นหน่อย
117. ดีแล้วค่ะ แต่อยากให้แฟนเพจที่เม้นท์เข้ามาใช้ภาษาให้สุภาพด้วย เพราะบางคนใช้ภาษาไม่ดีไม่สุภาพทำให้ภาษาไทยเสียหาย คนอ่านก็ไม่สบายอารมณ์
118. บางครั้ง (ไม่บ่อย) แอดมินมีอารมณ์ส่วนตัวมากไปหน่อยในการโพสต์
119. ละเอียดยมากกว่านี้
120. คนเขาเสนอให้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ก็มาทำเป็นเด็กใจน้อย ประชดประชัน ว่า "พิจารณาแล้วจึงแชร์" โดแล้ว น่าจะคิดเองได้แล้วว่าอะไรควรอะไรไม่ควร
121. แนะนำข่าวสารต่างๆ ที่เป็นเนื้อหาจริงๆ ดี ที่มีข่าวประจำวันมาให้อ่าน
122. เปิดช่องทางให้สมาชิกเพจได้แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวหรือเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในแต่ละสถานที่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดใกล้เคียง แต่ละวันแล้วคัดเลือกรื่องราวที่น่าสนใจ

มานำเสนอหน้าเพจและมีการอัปเดตบ่อยๆ ที่สำคัญต้องมีการกลั่นกรองให้แน่ใจก่อน
นำเสนอ

123. อยากให้มีข่าวเกี่ยวกับเชียงใหม่มากกว่านี้
124. ขอให้ update ให้เป็นปัจจุบัน อยู่ตลอดเพราะบางครั้ง ไม่มีการ update
125. ควรจะปรับบ้าง
126. อยากให้มีการลงเรื่องราวเกี่ยวกับร้านอาหารเมนูอาหารต่างให้มากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวปริณาภา ปุกคำดี
วัน เดือน ปี เกิด	20 มกราคม 2530
ประวัติการศึกษา	
ปีการศึกษา 2547	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2552	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ แขนงวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved